

Fredag den 23. oktober 2020 (D)

1

7. møde

Fredag den 23. oktober 2020 kl. 10.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om ændring af lov om eliteidræt, lov om fremme af integritet i idrætten og lov om udlodning af overskud og udbytte af lotteri. (Styrkelse af atleternes stemme i Team Danmarks bestyrelse, Team Danmarks tilsynsforpligtelse m.v.).

Af kulturministeren (Joy Mogensen).

(Fremsættelse 07.10.2020).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til lov om ændring af lov om Studievalg Danmark. (Udvidelse af Studievalg Danmarks vejledningsområde).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 07.10.2020).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 27:

Forslag til lov om ændring af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner. (Forlængelse af institutionsakkreditering som følge af covid-19).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 07.10.2020).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af lov om Digital Post fra offentlige afsendere. (Hjemtagelse til Digitaliseringsstyrelsen af dataansvar, strategisk ejerskab og beslutningskompetence for Digital Post, etablering af visningsklienter og flytning af borgeres og virksomheders post).

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 08.10.2020).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Styrelsen for Patientklagers vurdering af lægeerklæringer på indfødsretsområdet).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 08.10.2020).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 60:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven, lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og lov om virksomhedsansvarlige læger og tandlæger. (Oprettelse af Ankenævnet for Tilsynsafgørelser og Det Rådgivende Udvalg for Tilsyn, lovfæstelse af Fagligt Forum for Patientsikkerhed, øget beskyttelse af personer ved rapportering af utilsigtede hændelser, krav om instrukser, sprogkrav til sundhedspersoner, forenkling af reglerne om

virksomhedsansvarlige læger og tandlæger, dispensation fra fristen for indgivelse af ansøgning om autorisation som kontaktlinseoptiker m.v.).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 08.10.2020).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 63:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven og lov om apoteks-virksomhed. (Digitalt supplement til sundhedskortet, opdatering af Statens Serum Instituts formål og opgaver, autoriserede sundhedspersoners mulighed for i forbindelse med aktuel patientbehandling at anvende oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center til beslutningsstøtte, og videregivelse af lægemiddeloplysninger til forsknings- og statistikformål m.v.).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 08.10.2020).

Kl. 09:59

Meddelelser fra formanden

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelse:

Marie Krarup (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 50 (Forslag til folketingsbeslutning om, at man skal være dansk gift for at kunne blive naturaliseret som dansk statsborger).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af www.folketingstidende.dk. (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om ændring af lov om eliteidræt, lov om fremme af integritet i idrætten og lov om udlodning af overskud og

udbytte af lotteri. (Styrkelse af atleternes stemme i Team Danmarks bestyrelse, Team Danmarks tilsynsforpligtelse m.v.).

Af kulturministeren (Joy Mogensen).
(Fremsættelse 07.10.2020).

Kl. 10:03

Kl. 10:00

Forhandling

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Malte Larsen, Socialdemokratiet.

Kl. 10:00

(Ordfører)

Malte Larsen (S):

Mange tak. Der er mange oplevelser, der kan samle os som danskere, men der er særlig en ting, der kan samle os på tværs af politiske uenigheder, og det er gode danske sportsresultater – Wilson Kipketers verdensrekord, danske cykelrytters præstationer under Tour de France, vores atleters mange olympiske medaljer eller EM-guldet i 1992, for at nævne nogle få. Det er præstationer, vi som danskere kan være stolte af. Præstationer, der kræver optimale og trygge rammer.

Vores opgave som politikere er at sætte rammerne for vores mange dygtige atleter. Vi skal sikre tryghed, åbenhed og mulighed for, at alle føler sig repræsenteret i eliteidrætten. Det sikrer vi bl.a. med dette lovforslag. Samtidig er det vigtigt, at det netop er idrætten selv, der skaber indholdet inden for disse rammer. Derfor er det også vigtigt, at vi fortsat viser stor tillid til eliteidrættens aktører og institutioner til fortsat at løfte opgaven.

Jeg tror, at vi alle her i salen har set de afsløringer, som bl.a. Danmarks Radio har leveret. Alle ved, at man som eliteatlet skal ofre meget, men dokumentarens afsløringer viser også, at der blev stillet uværdige krav, og at atleterne i Dansk Svømmeunion på en række områder ikke blev behandlet ordentligt. I februar 2020 fremlagde Kammeradvokaten en rapport, der klarlagde omfanget af det svigt og brud på etiske retningslinjer, der var sket i Dansk Svømmeunion. Det er netop med baggrund i disse afsløringer samt brud på de etiske retningslinjer, at vi nu ændrer reglerne. Formålet med lovforslaget her er dermed at sikre grundlaget for trygge rammer for eliteidrætsudøverne med fokus på deres trivsel. Derfor foreslås det overordnet at tydeliggøre Team Danmarks tilsynsforpligtelse; at der etableres en selvstændig funktion, som atleter, trænere og andre kan gå til ved mistrivsel og uacceptabel adfærd i eliteidrætten, samt at der ændres på reglerne for sammensætningen af Team Danmarks bestyrelse.

Der er ingen tvivl om, at arbejdet som eliteatlet er enormt hårdt og kræver store ofre. Det er klart, at eliteatleter skal knokle, for at man kan komme med i verdenseliten. Men der er stor forskel på at knokle og arbejde hårdt for en sag til decideret at arbejde i et usundt psykisk arbejdsmiljø, der i sidste ende gør det sværere at blive blandt de bedste i verden. Det er dér afgørende, at elitesportsudøvernes fortsatte kamp for at bringe medaljer hjem til Danmark kan ske i trygge rammer, i rammer, hvor atleterne ikke skal frygte krænkende opførsel hverken fra medudøvere, trænere eller ledere. Det er netop disse trygge rammer, som vi nu sikrer med dette lovforslag. Derfor støtter Socialdemokratiet lovforslaget, og jeg skal samtidig hilse fra Det Radikale Venstre sige, at det gør de også.

Kl. 10:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Da der ikke er nogen korte bemærkninger, kan vi gå videre i ordførerrækken til hr. Stén Knuth, Venstre.

(Ordfører)

Stén Knuth (V):

Tusind tak for det. Danmark er et af de allerbedste lande i verden at dyrke eliteidræt i. Det skal vi både være stolte over og meget tilfredse med. Hvordan kan jeg sige det? Det kan jeg sige, fordi jeg selv har været der, både som eliteudøver, men også som landsholdstræner i et tæt samarbejde med mit forbund, men også i et tæt samarbejde med Team Danmark.

Men selv de bedste steder kan jo blive ramt af en kultur, som ikke er sund, og hvor mistrivsel og krænkelse finder sted. I svømmeforbundet herskede i årevis en usund kultur, som blev afdækket i starten af april måned 2019, og den daværende kulturminister bad kammeradvokaten om at kigge på det og få afdækket omfanget af det her. Det viste sig desværre at være lige så stort og lige så slemt, som mange af svømmerne gav udtryk for. Det kom til flere tiltag hen over året, og det medførte selvfølgelig også en politisk debat om, om vi ikke skulle justere vores eliteidrætslov. Efter flere samtaler med både udøvere, trænere og forbund, Dansk Idrætsforbund og Team Danmark så enedes vi om, at atleterne skulle have en større stemme i bestyrelsen. Vi skulle også have et klart sted, hvor udøverne kunne henvende sig om mistrivsel og krænkelse. Hvem der skulle udpeges til bestyrelsen, har også fået en opmærksomhed i lovforslaget, som også præciserer Team Danmarks tilsynspligt i forhold til forbundenes arbejde med eliteudøverne.

Det kan godt være, at vi lige skal se på, hvem der kan blive udpeget til bestyrelsen, når der sidder 62 specialforbunds både bestyrelser, men også ansatte, og vi kan se, at vi stort set har udelukket dem. Det kan godt være, at vi lige skal genbesøge det i de forhandlinger, der nu kommer i den kommende tid, for der kunne sidde rigtig dygtige folk der, og vi skal måske alligevel have en dialog om, hvordan vi kan tilgodesee dem også.

Men i bund og grund deler Venstre synspunkterne og bakker lovforslaget op, da vi mener, at justeringerne netop tilgodeser udøverne og deres muligheder for at blive hørt, uden at det skal gå ud over de fine balancer, som jo også findes i eliteidræt, hvor forbund og trænere og udøvere side om side kæmper med samme ambitioner om at gøre det så godt som muligt i et sundt idrætsmiljø. Vi kan ikke gøre svømmernes oplevelser om, men vi kan forsøge at sikre, at udøverne i fremtiden også skal have et sted at gå hen og give deres besyv til kende i forhold til mistrivsel og krænkelse. Det muliggør det forslag her, og derfor bakker Venstre forslaget op. Og jeg skal hilse fra fru Mai Mercado og De Konservative og sige, at det gør de også.

Kl. 10:06

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren, og da der ikke er nogen korte bemærkninger, kan vi gå videre i rækken til hr. Dennis Flydtkjær, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:06

(Ordfører)

Dennis Flydtkjær (DF):

Som nævnt er baggrunden for det her lovforslag, at der på et tidspunkt var et usundt miljø blandt elitesvømmerne, og en undersøgelse viste også, at der specielt var et problem fra 2003 til 2013, hvor man ikke overholdt de retningslinjer og etiske kodeks, som der i forvejen var på området. Så man må jo også sige, at der sådan set var regler, men folk fulgte dem ikke. Konklusionen på undersøgelsen var egentlig i hovedtræk, at det skyldtes en betydelig grad af svigt i ledelsen i både Svømmeunionen, men sådan set også i Team Danmark.

Lovforslaget handler så om, at man tydeliggør ansvaret, som Team Danmark har. Det er sådan set ikke rigtig en ændring; man får præciseret, at de har ansvaret for det, som de også havde tidligere.

Så etableres der en selvstændig funktion under Team Danmark, hvor atleter og trænere og andre kan henvende sig, hvis de har oplevet mistrivsel eller uacceptabel adfærd, og det er vel sådan set, som jeg ser det, den eneste regelændring i det her lovforslag, som flytter noget. Jeg synes, det er en ganske god idé at få lavet sådan en ordning, hvor man kan henvende sig, hvis det er, for det er selvfølgelig helt naturligt svært at gå til den træner, som har den her overskridende adfærd eller andre ting. Så det er godt, at der kommer sådan et sted.

Så ændrer man reglerne for sammensætningen af Team Danmarks bestyrelse, hvor et af medlemmerne skal udpeges af Team Danmarks aktivkomité og efter indstilling af Danmarks Idræts-Forbund. Det er sådan set også fornuftigt, at atleterne får større medindflydelse i bestyrelsen.

Der er sådan set kun en ting, der undrer mig lidt i det her lovforslag, som jeg også vil prøve at dykke ned i nu, men også i udvalgsbehandlingen, og det er, hvem der ikke må være i bestyrelsen – altså sammensætningen af bestyrelsen, hvor man jo siger, at alle dem, der har været ansat i f.eks. Danmarks Idræts-Forbund eller et af specialforbundene, ikke kan blive bestyrelsesmedlem og altså automatisk har en inhabilitet. Alle dem, som sidder som formand for et af specialforbundene eller som næstformand eller som bestyrelsesmedlem kan altså heller ikke. Jeg tænker, at vi kommer til at smide en masse guld på gulvet, fordi mange af dem, der sidder, har en masse indgående og god viden om området, som de kan bringe med ind i Team Danmarks bestyrelse. Jeg synes jo, det er godt, at man får den kobling mellem specialforbundene og Team Danmark. Jeg er lidt bange for, at man smider på gulvet med det her.

Jeg synes jo, at en løsning eller en mellemlanding kunne være det, som Danmarks Idræts-Forbund også skriver i deres høringssvar: at man måske fair nok siger, at de ansatte og formand og næstformand for forbundene ikke skal være der, men hvorfor udelukke alle bestyrelsesmedlemmer, der sidder i specialforbundene rundt omkring? For det er altså rigtig mange derude, man så har ekskluderet fra at kunne være en del af Team Danmarks bestyrelse. Så jeg synes, at en mellemlanding på det kunne være at følge det høringssvar, der er fra Danmarks Idræts-Forbund, som jeg egentlig synes rammer meget balanceret imellem de to hensyn. På den ene side kan der selvfølgelig være nogle, der er inhabile, og på den anden side inkluderer vi også en masse mennesker, som kan have en masse nyttig viden, som vi kan bruge i Team Danmarks bestyrelse, og det kunne være en måde at løse det på.

Men overordnet set synes jeg, at det er et ganske fornuftigt lovforslag, som jeg går ud fra at vi støtter, men vi har som sagt den her ene ting, vi gerne vil have kigget lidt nærmere på.

Kl. 10:09

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er heller ikke nogen korte bemærkninger her, og derfor kan vi gå videre til fru Charlotte Broman Mølbæk fra SF.

Kl. 10:10

(Ordfører)

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. Vi lever lige nu i en tid, hvor der sker et skelsættende opgør med krænkelse og chikaner i alle kredse af samfundet. For SF er det derfor afgørende, at eliteidrætten og Team Danmark også følger med tiden og tager de nødvendige skridt for at undgå en kultur med krænkende adfærd. Dansk elitesvømning har de seneste to årtier oplevet stor succes med mere end 100 medaljer ved EM, VM og OL. Men især for kvinderne i dansk elitesvømning er der en bagside af medaljen, som hverken vi som ansvarlige politikere eller som samfund kan acceptere.

I DR's dokumentar »Svømmestjerner - under overfladen« hører vi grusomme beretninger om en træningskultur med offentlige vej-

ninger, indtag af ukendte piller, nedladende kommentarer og decideret mobning fra svømmetrænerens side. I udsendelsen hører vi også om en dengang kvindelig 14-årig ungdomssvømmer, som ifølge hende fik at vide af en landstræner, at han aldrig havde set en svømmer med så grim en teknik, og at hun desuden var for lav og for tyk, og at hun af de årsager ikke havde nogen chance for at blive en god international svømmer. Sådanne kommentarer og decideret mobning har for nogle af svømmerne ført til angst og depression, og ingen medaljer er det værd.

I SF anerkender vi derfor initiativet bag lovforslaget og det konkrete behov for både at sikre bedre repræsentation for atleterne i Team Danmark og også at få rettet lidt på bestyrelsernes sammensætning samt for en form for whistleblowerordning. Det er en selvstændig funktion, der kan behandle indberetninger fra atleter, trænere og andre, hvis de oplever uacceptabel adfærd i de elitetræningsmiljøer, Team Danmark arbejder med. Det er et godt skridt på vejen, men vi skal passe på, at de gode intentioner ikke blot bliver hensigtserklæringer og ikke reel handling. Team Danmark skal anerkendes for en god dialog i processen. I høringssvaret pointerer de, at vi i Danmark har en unik model for talenter i elitearbejde, der baserer sig på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde mellem Team Danmark, Danmarks Idrætsforbund og specialforbundene. Og vi og Team Danmark er enige om, at det skal der værnes om.

Men i SF er vi betænkelige ved, at lovforslaget lægger op til, at Team Danmark skal føre tilsyn med sig selv. Der er i den konstruktion ikke den grad af uafhængighed og habilitet, der er behov for. Vi kan simpelt hen være bange for, at den nye whistleblowerordning eller selvstændige funktion ligger for tæt op ad Team Danmark, således at atleterne ikke tør benytte sig af ordningen, som der bl.a. peges på i høringssvaret fra Idrættens Analyseinstitut og Anti Doping Danmark. De må ikke blive bange for, at de ikke kan blive udtaget af deres forbund til næste landholdssamling, hvis de indberetter deres trænere. De må ikke tænke, at det er bedst for deres renommé i forbundet og i Team Danmark, hvis de bare holder mund om de mulige krænkelse, de har været ude for.

Vi skal indføre en whistleblowerordning, fordi den skal benyttes af de atleter og trænere i dansk eliteidræt, der enten på egen krop har oplevet eller har været vidne til krænkende adfærd, og som med de rette værktøjer får mod til at stå frem med deres fortællinger, således at vi får forbedret kulturen, får forbedret træningsmiljøet i dansk eliteidræt. Vi ønsker naturligvis alle de danske medaljer og de store idrætspræstationer, der kan begejstre og inspirere endnu flere til at dyrke sport og idræt, men atleterne skal fremdrives og motiveres på et fundament, hvor vi har eliteidrættens træningsetik og træningskultur i sync med tidens forventninger om større grad af ligeværd og tolerance.

I SF støtter vi i dag lovforslaget. Vi går ind i det kommende udvalgsarbejde med nogle af de opmærksomheder, jeg også har nævnt i talen, og vi ser frem til det videre arbejde med at forbedre forholdene i dansk eliteidræt, for det er der behov for.

Kl. 10:14

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Heller ikke her er der nogen korte bemærkninger, så tak til ordføreren. Og vi går videre til hr. Søren Søndergaard, Enhedslisten.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Søren Søndergaard (EL):

Tak, formand. At være med i et talentprogram på eliteplan eller være eliteidrætsudøver i dag kan man vist godt sige ikke er nogen normal tilværelse. Og det er det slet ikke for helt unge mennesker, for hvem hverdagen lægges i benhårde rammer med et næsten umenneskeligt pres og prioriteringer – en tilværelse, hvor trænere og ledere på lan-

ge stræk erstatter forældrene, men samtidig har magten til at afgøre, om karrieren udvikles eller afvikles.

Som udgangspunkt er det en situation, som let kan gå galt. Heldigvis sker det ikke ofte, men vi har set eksempler på det, sådan som vi så det i DR-dokumentaren om svømmepigerne. Et andet sted, i et andet rum, måske i en anden tid kunne det måske kalde på en mere grundlæggende diskussion om det fænomen, vi kalder eliteidræt – et fænomen, hvor en af Danmarks dyreste fodboldspillere for et års tid siden skiftede fra italienske Sampdoria til franske Lyon for i omegnen af 225 mio. kr. Det er selvfølgelig småpenge, det er ingenting at regne i forhold til den 21-årige Kylian Mbappé, som skiftede til Paris Saint-Germain og vurderes til en værdi af 259,2 mio. euro, altså næsten 2 mia. kr.

Jeg synes, at vi en dag skal have en diskussion om, hvordan eliteidræt har udviklet sig, men lad den diskussion ligge nu. Her og nu handler det om at gøre noget for at beskytte især de yngre talenter og eliteidrætsudøvere bedre mod ydmygelser, misbrug og deciderede overgreb.

Derfor støtter vi fuldt ud intentionerne i det her lovforslag, og vi vil gerne bidrage til, at det kan træde i kraft allerede den 1. januar 2021.

I forhold til det oprindelige lovforslag har vi noteret, hvordan en række af idrættens organisationer i deres høringssvar har insisteret på, at det skal være en helt uafhængig funktion, som eliteidrætsudøvere kan gå til, hvis de mistrives eller føler, at de udsættes for en uacceptabel adfærd. Det krav er jo ikke så meget anderledes end det, der er brug for, når vi snakker journaliststanden, filmbranchen eller de politiske partier – ingen nævnt, ingen glemt.

Vi er meget tilfredse med, at lovforslaget nu er mere åbent for en sådan uafhængig instans, men i udvalgsbehandlingen vil vi gå ind og se på, hvor stor en rolle Team Danmark skal spille i den forbindelse. Ligeledes vil vi interessere os for, om den rette balance er nået, når vi snakker om sammensætningen af Team Danmarks bestyrelse. Vi har noteret os forslagene om vigtigheden af, at ikke mindst kvindelige eliteidrætsudøvere er en vigtig komponent i en sådan bestyrelse, ligesom vi har noteret os forslaget fra aktivkomiteén om behovet for, at tidligere atleter eller trænere med særlig indsigt i eliteatleternes forhold indgår. Om det så kan sikres inden for det nuværende antal bestyrelsesmedlemmer i Team Danmark, hvilket Kulturministeriet lægger vægt på, eller om der er behov for en udvidelse, er også en af de ting, vi skal drøfte i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Her vil vi også se på, om der er sikret den rette parallelitet mellem idrættens forskellige organisationer, når det gælder, hvem der kan og hvem der ikke kan være medlemmer af bestyrelserne for Team Danmark, Anti Doping Danmark og Sport Event Denmark.

Men som sagt er Enhedslisten positive over for intentionerne i det her forslag. Vi vil gå aktivt ind i udvalgsarbejdet for at sikre, at det får en grundig, men alligevel hurtig behandling. Tak.

Kl. 10:18

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Søren Søndergaard. Der er ingen korte bemærkninger. Derfor er det hr. Lars Boje Mathiesen, Nye Borgerlige.

Kl. 10:18

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (NB):

I modsætning til Enhedslistens ordfører kan jeg godt lide de frie markeds kræfter, og når folk får en høj løn, er det jo, fordi de bibringer en høj værdi til den organisation, de arbejder for.

Når vi står med det her forslag, er det jo på en trist baggrund, og jeg tror, man skal passe på med at stikke blå i øjnene, med hensyn til at den her ene lovgivning med et snuptag kommer til at løse det, så vi ikke kommer til at høre om sådan nogle sager i fremtiden. Vi skal passe på med herindefra Folketingets side, når

vi laver lovgivning, at vi siger, at ej, nu fikser vi det her, fordi vi så kommer til at se frygtelig dumme ud, når der kommer det næste eksempel, og det kunne der sagtens også komme her. For eliteidræt er en meget, meget, meget hård branche, og der bliver stillet store krav, og der skal stilles store krav.

Jeg har selv i mit tidligere arbejde som lærer undervist eliteidrætslever, som fik specielle vilkår helt ned til folkeskoleniveau i udskolingen, for at de bedre kunne dyrke deres idrætsgren, altså eliteidrætsklasser, og der er selvfølgelig negative effekter ved det, men der er også vanvittig mange positive effekter ved at dyrke eliteidræt. Der kommer altså nogle unge mennesker ud, som er determinerede, som er motiverede, som kan engagere sig, og som kan forstå at strukturere deres tid og arbejder benhårdt for et mål.

Jeg synes også, vi skal passe på, at vi ikke taler eliteidræt ned, og også skal huske de gode ting, som er ved det, når folk dyrker eliteidræt: det sammenhold, det fællesskab, der kommer derved, og den succesoplevelse, der også kommer for de unge mennesker ved at dyrke det. Det gør ikke, at vi ikke skal fokusere på det andet, men vi skal passe på, at det ikke bliver en ensformig debat omkring det. Tak.

Kl. 10:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor er det nu hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 10:20

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Det er lidt vemodigt for mig, at vores tidligere kollega, hr. Joachim B. Olsen, ikke kan være her i dag, for han har om nogen hørt på negative domme om eliteidrætsudøvere, og derfor er det jo smukt at høre på alle de pæne ting, der bliver sagt om eliteidræt i dag. Det skulle han egentlig have været og overvære.

Det her lovforslag er blevet til på baggrund af nogle afsløringer af forholdene for elitesvømmere, og det er positivt, at der bliver fulgt op på det. Tidligere tiders psykopatiske trænere, som man kan læse om, hvis man sætter sig ind i, hvordan fodbold f.eks. var organiseret tidligere, er tiden løbet fra, og tiden er selvfølgelig også løbet fra psykopatiske trænere inden for svømning.

Så derfor er det godt, at der allerede før valget blev taget nogle skridt i retning af at få rettet op på de her forhold, og vi bakker selvfølgelig lovforslaget op. Tak for ordet.

Kl. 10:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Og så er det kulturministeren.

Kl. 10:22

Kulturministeren (Joy Mogensen):

Tak til alle ordførerne for bemærkningerne. Der er blevet sagt rigtig mange gode og rigtige ting, og jeg vil også gerne takke for drøftelserne frem mod fremsættelsen af det her lovforslag. Noget af det vigtigste, som jeg synes er blevet sagt – og også her i dag – og som jeg derfor gerne vil gentage, er, at det her lovforslag jo ikke kan gøre det skete ugjort. Men det er vigtigt, at vi allesammen sender det signal, som jeg synes I, Folketingets partier, har været med til at sende – som vi sender i fællesskab – til dem, der har været igennem de her ting, som er blevet vist, er kommet frem, at vi har hørt jer, vi har set jer, og vi prøver nu at skabe nogle nye strukturer, som gør, at der, næste gang nogen måtte befinde sig i en lignende situation, er en mulighed for at sige fra, og at der skal være nogle, der lytter og handler.

Det overordnede fokus for lovforslaget her er jo netop at sikre et grundlag for mere trygge rammer for eliteidrætsudøvere med fokus

på deres trivsel. Som svømmersagen og andre sager om uacceptabel adfærd inden for eliteidrætten har vist helt tydeligt, er det nødvendigt at sætte ind på forskellige områder, fordi toppræstationer og det at være i et konkurrencepræget miljø aldrig gøre, at trivlsen bliver trængt i baggrunden. Den danske samfundsmodel – også for eliteidræt – handler om at få toppræstationer og ambitioner til at gå hånd i hånd med trivsel og medmenneskelighed. Det er selvfølgelig en balancegang, fordi eliteidræt er hårdt og kræver benhårde prioriteringer, men det må ikke ske på bekostning af trivlsen, for det er sådan, at jo mere konkurrencepræget, det er, og jo mere, der er på spil, jo mere følsomt, jo mere fintfølelse skal vi også være over for hinandens menneskelighed.

Så lovforslaget er også et blandt flere tiltag, som forhåbentlig kan være med til at ændre kulturen, styrke opmærksomheden på eliteatleternes trivsel. Det er tiltag, som jo kommer på baggrund af Kammeradvokatens undersøgelse af forholdene for elitesvømmere i Dansk Svømmeunion, men altså ikke her et forslag, der kommer til at stå alene. Det ved både Team Danmark, og det ved DIF, Danmarks Idrætsforbund – det har de klart signaleret – og de har også arbejdet ansvarligt med den her undersøgelse. De er i gang med en række tiltag, der sætter fokus på emnet, f.eks. i træneruddannelsen og trivselsundersøgelser og ved deltagelse i forskningsprojekter m.v., og det synes jeg at de skal have en anerkendelse for.

Jeg vil ikke gennemgå lovforslagets elementer slavisk – flere af ordførerne har allerede været inde på det meste – men alligevel komme med nogle bemærkninger til primært oprettelsen af den selvstændige funktion og til sammensætningen af bestyrelsen, som ordførerne også har været inde på. Lovforslaget pålægger jo Team Danmark opgaven med at udvikle og etablere en selvstændig funktion, som atleterne kan gå til, hvis de oplever mistrivsel, uacceptabel træneradfærd eller lignende inden for de elitesportsmiljøer, som Team Danmark samarbejder med. Jeg vil gerne understrege, at lovforslaget ikke på forhånd lægger sig fast på en bestemt udformning eller organisering af funktionen. Det kan også være, at den skal udvikle sig, efterhånden som vi bliver klogere på det her med tiden, men det bliver Team Danmark, der med det her lovforslag får ansvaret for at udvikle og beskrive sådan en funktion, med en understregning af, at de også skal inddrage de relevante aktører, ikke mindst atleterne selv.

I flere af høringssvarene er der givet udtryk for, at Team Danmark ikke bør stå for opgaven, men at det bør være en anden, uafhængig aktør. Jeg anerkender til fulde, at det er et valg; det er noget, som man kan tale både for og imod, men når jeg har valgt at fremsætte det her lovforslag, som det ligger nu, er det, fordi jeg synes, at den her kulturændring skal være tæt forankret i hverdagen, sådan at når der kommer henvendelser, bliver læringen fra dem hurtigt indarbejdet i alt, hvad der sker. Forandring og den øgede fokus på trivsel skal ind i hele kulturen. Når henvendelserne kommer, er det jo allerede sket, altså det, som jeg i begyndelsen sagde at vi aldrig kan gøre ugjort. Så jo mere vi kan bruge henvendelserne til at forebygge, at det overhovedet sker, jo bedre. Derfor er det vigtigt med en helt grundlæggende kulturændring hver eneste dag og i hver eneste træning.

Jeg vil også gerne sige, at det også er min opfattelse, at den kulturændring allerede er i gang i Team Danmark, og at de i dag har vist, at de er et andet sted, end de var med f.eks. de forhold, vi så under svømmersagen. Derfor har jeg også tillid til, at Team Danmark kan løfte opgaven, og vi sørger for en god proces med inddragelse af atleterne og andre.

Kl. 10:27

Så var der også en bemærkning om ændringerne i lovforslaget vedrørende Team Danmarks bestyrelse. Der er kommet forskelligartede synspunkter både her i salen i dag og i høringssvarene. For at styrke atleternes stemme i Team Danmark er forslaget her, at Team

Danmarks Aktivkomité får ret til at indstille 1 af de 4 medlemmer af Team Danmarks bestyrelse, som de udpeger. Dermed får atleterne en mere direkte indflydelse på bestyrelsessammensætningen, og samtidig bevares balancen mellem, hvor mange af bestyrelsesmedlemmerne der udpeges af kulturministeren, og hvor mange der udpeges af DIF. Jeg synes, det er naturligt, at det er aktivkomitéen. Det er de aktives talerør over for bestyrelsen og administrationen i DIF og Team Danmark i sager om OL og eliteidræt og nu altså også i forhold til bestyrelsessammensætningen.

Der har været synspunkter fremme om, om det kunne være hensigtsmæssigt at gøre Team Danmarks bestyrelse større for at give flere mulighed for at udpege bestyrelsen. Jeg vil bare sige, at den allerede i dag er forholdsvis stor, når man sammenligner med øvrige idrætsbestyrelser. Og i forhold til hvem der så overhovedet kan blive udpeget, er det også et spørgsmål om at finde den rette balance.

Der synes jeg det er værd også at bemærke, at der i dag ingen begrænsning er på, hvem der kan sidde i Team Danmarks bestyrelse. Med den nye bestemmelse er formålet at sikre mod eller i hvert fald at minimere risikoen for interessekonflikter. Det følger lignende bestemmelser, som der allerede i dag findes i bestyrelserne for f.eks. Anti Doping Danmark og Sport Event Denmark, men det er fuldstændig rigtigt, at vi omvendt også skal sikre, at der sidder nogle folk i Team Danmarks bestyrelse, der har indgående kendskab til dansk eliteidræt – forholdene for udøvere og trænere, idrættens organisering og samarbejde – og det er også derfor, forslaget stadig væk giver mulighed for, at personer, der varetager f.eks. andre hverv i udvalg under DIF eller specialforbund eller sidder i DIF's bestyrelse, stadig væk kan udpeges. Med disse bemærkninger ser jeg frem til udvalgsbehandlingen.

Kl. 10:29

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til kulturministeren.

Da der ikke er flere, der har ønsket ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til lov om ændring af lov om Studievalg Danmark. (Udvidelse af Studievalg Danmarks vejledningsområde).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen). (Fremsættelse 07.10.2020).

Kl. 10:29

Forhandling

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet.

Kl. 10:30

(Ordfører)

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. I Danmark har vi et bredt udvalg af uddannelser, som hver især giver adgang til et endnu bredere udvalg af karrieremuligheder. Det er rigtig godt, at der er noget at vælge imellem, men når man som ungt menneske skal beslutte sig for, i hvilken retning man vil gå, kan de mange tilbud være lidt af en jungle at finde rundt

i. Derfor er det godt, at vi i dag har et vejledningssystem styret af Studievalg Danmark, som hjælper unge med at vælge den rette uddannelse.

Studievalg Danmark tilbyder i dag vejledning om valg af videregående uddannelse til elever på ungdomsuddannelser og til andre, som har opnået eller er ved at opnå det nødvendige adgangsgrundlag for optagelse på en videregående uddannelse. Men som det er i dag, tilbydes der ikke vejledning om erhvervsuddannelser. Det er problematisk af flere grunde. Vi har brug for, at der er flere unge, der vælger den uddannelse, der er rigtig for dem. Vi har længe haft et ønske om, at erhvervsuddannelserne skulle blive mere attraktive. Derfor mangler der et helt essentielt element af studievejledningen, når den ikke også rummer erhvervsuddannelser. Vi skal ikke afskære de unge fra at realisere deres potentiale, og derfor skal vi naturligvis også tilbyde vejledning om erhvervsuddannelser, også selv om de unge er startet på gymnasiet eller allerede har en gymnasial uddannelse i forvejen.

Vi ønsker, at erhvervsuddannelser får samme anerkendte status som en videregående uddannelse. Det er vigtigt både for den enkelte og for samfundet. Vi kan ikke undvære håndværkeren, som skal bygge hospitalet, lige så lidt som vi kan undvære lægen, der arbejder på hospitalet. Derfor skal vi bidrage til, at unge vokser op med opfattelsen af, at alle professioner – alle professioner – bidrager til samfundet og har en værdi. Derfor fremsætter vi nu det her lovforslag. Lovforslaget fremsættes som konsekvens af en aftale indgået af regeringen og et bredt flertal af Folketinget den 2. marts 2020 om at afsætte 5 mio. kr. årligt til Studievalg Danmarks vejledningsindsats vedrørende erhvervsuddannelserne. Vi ønsker at udvide Studievalg Danmarks vejledningsområde, så det også omfatter vejledning om erhvervsuddannelser. Vi lægger op til, at der skal være en ekstra indsats, der supplerer den eksisterende vejledning, Studievalg Danmark yder. Dermed reduceres vejledningen om de videregående uddannelser ikke.

Uddannelse er vigtigt for vores fremtid. Derfor er det afgørende, at vi hjælper alle unge med at vælge den rigtige og rette uddannelse, også dem, som, efter de er startet på gymnasiet og måske endda har færdiggjort det, finder ud af, at det ikke var den rigtige vej for dem, og at de måske skal noget andet. Derfor er det kun klogt, at vi udvider Studievalg Danmarks vejledningsindsats til også at dække erhvervsuddannelser. Socialdemokratiet støtter derfor forslaget.

Kl. 10:33

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor siger vi tak til ordføreren. Så er det fru Ulla Tørnæs, Venstre.

Kl. 10:33

(Ordfører)

Ulla Tørnæs (V):

Ja, mange tak. I Venstre er vi optaget af at have så godt et vejledningssystem som overhovedet muligt, og der er ikke nogen sådan entydig opskrift på, hvad der er godt i den sammenhæng, og derfor skal vi selvfølgelig også hele tiden være opmærksomme på eventuelle mangler i vores vejledningssystem. Her med denne aftale får vi efter vores opfattelse rettet op på netop sådan en mangel. Og det er ikke så tit, at jeg er fuldstændig enig med min socialdemokratiske kollega, men jeg synes faktisk, at hr. Bjørn Brandenborg holdt en ganske glimrende ordførertale, som jeg fuldt ud kan tilslutte mig. Det handler lige præcis om – som jeg i hvert fald hørte hr. Bjørn Brandenborg understrege – at skabe de bedste rammer for, at unge kan finde vej igennem junglen af de mange forskellige uddannelses-tilbud, som findes. Men med lovforslaget her udmønter vi en rigtig god aftale, der sikrer, at det, vi kender som Studievalg Danmark, får flere muskler til at vejlede de unge – også om erhvervsuddannelser og om de muligheder, som erhvervsuddannelser giver unge.

Aftalen skal selvfølgelig også ses i lyset af, at et enigt Folketing i en årrække har bestræbt sig på at sikre, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse, og at det bliver mere attraktivt at vælge en erhvervsuddannelse, for vi har brug for faglærte, og vi har brug for gode håndværkere; der er mangel på dem i dag, og der er udsigt til endnu større mangel i fremtiden. Mange unge starter i gymnasiet, men finder undervejs ud af, at det ikke lige er dem. Og i dag er det faktisk sådan, at Studievalg Danmark vejleder med henblik på de videregående uddannelser, og det, der med aftalen her altså skabes rammer for, er, at man også kan vejlede om erhvervsuddannelser, og det giver rigtig, rigtig god mening. Med det sagt er det vigtigt for mig at understrege, at selve vejledningen om, hvilken ungdomsuddannelse man ønsker at vælge, naturligvis fortsat skal finde sted i folkeskolen som hidtil. Men der er eksempler på unge, som ikke får en ungdomsuddannelse, fordi de kommer til at træffe et forkert valg, og det giver ikke nogen mening. Derfor er vi rigtig, rigtig glad for, at et bredt flertal i Folketinget er blevet enige om at afsætte midler til at give Studievalg Danmark flere muskler, så man kan være med til at det løfte opgaven, sådan at hvis man har truffet et forkert valg i form af gymnasiet, så kan man blive vejledt over til en erhvervsuddannelse, eller hvis man efter endt studentereksamen ikke lige kan se sig selv på en boglig, videregående uddannelse, skal man også have mulighed for at få vejledning til at tage en erhvervsuddannelse.

Igen understreger jeg, at vi *ikke* ønsker et system, hvor det er sådan, at det er forudsætningen for at kunne blive optaget på en erhvervsuddannelse, at man har en studentereksamen – det er rigtig vigtigt for mig at understrege. Men samtidig er det vigtigt, at Studievalg Danmark som nævnt får muskler til at gennemføre en endnu bedre og bredere vejledning af de unge; det giver rigtig, rigtig god mening. Venstre støtter forslaget.

Kl. 10:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor går vi videre til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:37

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak for det. Som det er nævnt af de foregående ordførere, er det her jo en udmøntning af en aftale, vi lavede tilbage i foråret. Det, der er helt centralt for Dansk Folkeparti, er sådan set, at vi hjælper den enkelte unge med at komme på den rigtige uddannelse og komme ud i det rigtige erhverv.

Som det også blev nævnt før, ligger der selvfølgelig en kæmpe opgave i forhold til at forbedre vores vejledning helt tilbage i folkeskolen, i grundskolen, så man så tidligt som muligt bliver vejledt til at vælge det, som man egentlig har evner til og gerne vil. Men samtidig må vi også erkende, at der er nogle, der kommer i gymnasiet og så står, sådan som det er i dag, og ikke kan få den vejledning, som måtte være rigtig for vedkommende. For hvis det er rigtigt for den unge at komme på en erhvervsskole, skal det jo ikke være en hindring, at man har taget en studentereksamen. Det må aldrig blive en forudsætning, men det må heller ikke være en hindring. Og derfor er det rigtig vigtigt, at Studievalg Danmark netop får den her mulighed for – ud over selvfølgelig at vejlede i forhold til de videregående uddannelser, for det er fortsat deres primære opgave – at se på den enkelte unge og sige: Du har faktisk brug for at blive tømrer i stedet for at blive ingeniør. Så kan det være, at tømreren senere hen går hen og bliver ingeniør, og så kunne det jo være, at man slog to fluer med ét smæk.

Men derfor er det her faktisk et godt supplement til det system, vi har i forvejen. Studievalg Danmark får nogle muligheder, og de får også nogle muskler, nogle penge til at gøre det med, så den enkelte

unge forhåbentlig får den rigtige uddannelse. Så Dansk Folkeparti støtter forslaget.

Kl. 10:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi går videre til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 10:38

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Jeg har faktisk ikke super meget at tilføje i forhold til alt det gode, der allerede er blevet sagt. For jeg tror, at de fleste, der lytter med til den her debat, kan forstå på os, at vi synes, det her er et rigtig godt lovforslag, og det kommer jo på baggrund af en mega god aftale.

Vi har en hel masse virkelig gode erhvervsuddannelser, og det giver da kun mening, at selv om man er i gang med en gymnasial ungdomsuddannelse eller man har afsluttet den, så kan man også få vejledning til erhvervsuddannelser. Selv om man har taget en stx, skal man selvfølgelig også kunne få vejledning til at blive murer, og selv om man har taget en htx, skal man efter min mening og ifølge lovforslaget her også have lov til at få vejledning til, hvordan man kan blive elektriker.

Så jeg er simpelt hen så glad for, at vi med det her lovforslag udvider vejledningsområdet for Studievalg Danmark, så alle de unge, der er i gang med eller har taget en gymnasial ungdomsuddannelse, også kan få vejledning til vores erhvervsuddannelser. For som rigtig mange har pointeret allerede, handler det her jo om, hvordan vi skaber et vejledningssystem, der hjælper de unge bedst muligt til at finde den uddannelse, som er rigtig for dem. Det er godt for den enkelte, og det er godt for vores samfund, og derfor støtter Radikale selvfølgelig også lovforslaget.

Kl. 10:40

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og vi går videre til fru Astrid Carøe, SF.

Kl. 10:40

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg har glædet mig så meget til at behandle det her lovforslag i dag. I SF har vi længe arbejdet for, at unge efter en studentereksamen selvfølgelig skal have mulighed for at få vejledning om erhvervsuddannelser og ikke kun i forbindelse med den vejledning, de får i folkeskolen, som vi i SF selvfølgelig også mener sagtens kan blive bedre.

Eleverne skal også efter gymnasiet vide, at de har mange videreuddannelsesmuligheder, og de skal vide, at de gerne må tage en erhvervsuddannelse efter studentereksamen. Vi skal have gjort op med, at det for den unge er en problematisk dobbeltuddannelse eller spild af tid at tage en erhvervsuddannelse efter studentereksamen. Det er det ikke. Det er godt for den enkelte unge, især hvis man ser på, hvor mange unge der har svært ved at træffe valg om uddannelse efter 8.-9. klasse, og når vi ved, at rigtig mange unge ikke kommer i gang med en uddannelse efter studentereksamen.

Vælger flere unge at tage en erhvervsuddannelse, er det jo ikke kun godt for den enkelte, men for os alle sammen. Danmark har i den grad brug for flere dygtige faglærte, og det tror jeg vi får med den her aftale.

I SF har vi undret os over, hvorfor der var den her mur og det her benspænd: at man som ung efter studentereksamen ikke kunne få vejledning om erhvervsuddannelserne, og indtil nu har Studievalg Danmark jo kun kunnet vejlede om videregående uddannelser, og

derfor er vi utrolig glade i SF for, at vi med det her lovforslag udvider Studievalg Danmarks vejledningsområde, så unge fremover kan få vejledning om erhvervsuddannelserne. Det vil give de unge et langt bedre og mere helstøbt vejledningstilbud. Det vil åbne dørene og bryde mure ned. Så med stor glæde kan jeg sige, at vi i SF selvfølgelig også bakker op om lovforslaget. Tak.

Kl. 10:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og derfor kan vi gå videre til hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten.

Kl. 10:42

(Ordfører)

Jakob Sølvhøj (EL):

Det er vist blevet temmelig tydeligt med de første indlæg, at man ikke ligefrem går imod strømmen, hvis man synes, at her er tale om et godt lovforslag. Man skal jo altid passe på og ikke bare lade sig flyde med strømmen, men ikke desto mindre synes vi også i Enhedslisten, at det er et fint forslag, der ligger her.

Det ville jo være godt, hvis flere unge valgte at gå i gang med en erhvervsuddannelse i umiddelbar forlængelse af afsluttet folkeskole, men jeg synes samtidig, at det er rigtig godt, at vi med det her, som også fru Astrid Carøe var inde på, får, jeg vil ikke sige et opgør, det ville være så dramatisk, men i hvert fald en meget klar tydeliggørelse af, at vi ikke længere ser det som det, der for år tilbage – ikke så mange år tilbage – blev betragtet som rigtig uheldig dobbeltuddannelse. Det kan absolut være en fordel, at den, der er helt afklaret med godt at ville have en erhvervsuddannelse, går i gang med den efter endt skolegang, men vi må ikke betragte det som dobbeltuddannelse, hvis man tager en erhvervsuddannelse, efter at man har fået studenthuen på.

Jeg tror, det er rigtig vigtigt, at vi i de forventninger, vi har til de unges muligheder for at vælge, gør det, at vi har et meget stærkt fokus på en god vejledning i folkeskolen, og vi vender vi forhåbentlig tilbage til i denne samling at kigge på, hvordan vi kan styrke vejledningen i folkeskolen. Det synes jeg der er behov for, men det er også rigtig vigtigt at erkende, at vi næppe nogen sinde kommer i en situation, hvor vi kan forvente, at enhver ung kan og skal træffe det rigtige valg første gang. Dertil kommer jo så også hele det samfundsmæssige problem med, at vi i den grad mangler faglært arbejdskraft, og derfor er det godt, at vi gør det både legitimt og anerkendelsesværdigt at tage en erhvervsuddannelse i forlængelse af en gymnasial uddannelse. Vi hæfter os i Enhedslisten – vi er jo ikke en del af aftalen – at det understreges, at der ikke hermed sker en reduktion i vejledningen af de videregående uddannelser. Det synes vi er et vigtigt signal at sende.

Jeg vil dog sige, for bare at give et enkelt lillebitte stænk af malurt, at vi synes, det havde været fornuftigt at finde en finansiering, som ikke skulle tages af kvalitetsudviklingsmidlerne på erhvervsuddannelserne. Det er jo ikke voldsomme midler, vi taler om her, og med det behov, der er for at styrke kvaliteten på erhvervsuddannelserne, havde vi gerne set, at pengene var fundet et andet sted, men det ændrer ikke på, at Enhedslisten synes, det er et godt forslag, og vi vil stemme for det ved tredjebehandlingen.

Kl. 10:45

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og vi går videre til fru Katarina Ammitzbøll, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:45

Kl. 10:48

(Ordfører)

Katarina Ammitzbøll (KF):

Jeg kunne jo gøre det meget kort og sige, at vi i Det Konservative Folkeparti er enige i, hvad der er blevet sagt her, og så gå ned igen. For meget politik handler jo også om sund fornuft, og det her forslag er almindelig sund fornuft.

Men alligevel vil jeg godt lige understrege, hvorfor vi synes, at det her er rigtig god og sund fornuft og giver mening, og det er for det første, fordi vi stadig er langt fra vores mål om, at 20 pct. af en ungdomsårgang skal tage en erhvervsuddannelse. For det andet er der måske også mange unge, som vælger stx, altså gymnasiet, fordi så mange andre nu gør det, og måske er det også forældrene, der siger, at det skal I bare gøre, fordi man så i hvert fald ved, hvor ens unge er de næste 3 år, og det også kan være svært at sætte sig ind i de der hundrede og sytten erhvervsuddannelser, men gymnasiet kender man jo. Men så står man der med en gymnasieuddannelse, og det var måske egentlig ikke lige den vej, man skulle gå, for det var måske faktisk lidt for bogligt for en selv, og man kunne egentlig også bedre lide at have både det teoretiske og det praktiske, og man har et snit, der ikke ligefrem er det, der åbner døre, og man opdager, at der jo er en skov af muligheder, hvis man tager en erhvervsuddannelse. Derfor skal det jo i hvert fald, som Dansk Folkeparti sagde, ikke være en hindring for, at man kan gå videre, men ikke nødvendigvis en forudsætning. Men alligevel er der jo i hvert fald også nogle gode tal fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, der viser, at dem, der går videre med en gymnasial uddannelse, en hf, en hhx eller en htx og ind på en erhvervsuddannelse – det er faktisk er 20 pct. af dem, der har sådan en form for eksamen – har tre gange så store jobchancer, når de er færdige med deres erhvervsuddannelse. For det tredje taler vi også meget om, at vi skal tale erhvervsuddannelserne op, men det er også lidt svært. Hvordan gør man lige det? Men når man nu ser, at nogle faktisk har en studentereksamen og så derfra går ind og tager en erhvervsuddannelse og de får rigtig meget ud af det og de går direkte videre til et job, så synes jeg også, det er en praktisk måde, der ved sit eget eksempel kan vise, at det her kan tale erhvervsuddannelserne op.

Så vi synes, det er et godt forslag, og det er, som det også er blevet sagt før, ikke så mange penge, det drejer sig om for at udvide studievalget, og jeg tror også, vi fremadrettet vil se, at der er mange over 18 år, der går ind på erhvervsuddannelserne. Så det er ikke sådan per se en ungdomsuddannelse. Tak for ordet.

Kl. 10:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er heller ingen korte bemærkninger her. Så vi går videre til hr. Peter Seier Christensen, Nye Borgerlige.

Kl. 10:48

(Ordfører)

Peter Seier Christensen (NB):

Tak for det. Jeg vil til gengæld gøre det kort: Vi synes, det er et glimrende forslag. Det er ikke alle, der skal have en akademisk uddannelse, og erhvervsuddannelserne er fuldt ud lige så vigtige som de akademiske uddannelser, og hvis det her kan være med til at hjælpe til, at unge mennesker kommer på den rette hylde, så er pengene givet godt ud. Så vi støtter forslaget.

Kl. 10:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og så er det hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Jeg tror simpelt hen, at jeg er blevet for gammel, eller at jeg har drukket for meget af vandet i Jylland i løbet af mit liv, for vi har hørt flere ordførertaler, der fremstiller det her lovforslag som en sensation på linje med en varig løsning på skattevæsenets problemer eller en retfærdig udligningsordning for kommunerne eller sådan noget, og det synes jeg ikke rigtig lovforslaget kan bære. Det er et godt, lille, fornuftigt lovforslag, som forbedrer og udvider studievejledningen uden at give anledning til kæmpestore armbevægelser, og eftersom det jo er en udmøntning af en aftale, som vi selv er med i, så bakker vi selvfølgelig lovforslaget op. Tak for ordet.

Kl. 10:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det.

Vi er ikke så mange i salen, så jeg beder lige om, at de, der er her, dæmper sig lidt i forhold til samtale. Tak.

Så er det uddannelses- og forskningsministeren.

Kl. 10:49

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Sikke en dejlig dag at være i salen og høre en stribe både klare og passionerede taler ikke alene sætte en tyk streg under vigtigheden af vores erhvervsuddannelser, men faktisk også sende et signal til unge over det ganske land om, at det er okay at vakle i sit valg, at det er okay at have brug for vejledning, og at det også er okay at komme til at gå ind ad én dør og bagefter vide, at det faktisk var den anden dør, der passede bedre til ens videre vej frem.

Det, som vi gør med lovforslaget i dag, er at støtte op om de unge mennesker, der er der, altså give dem mulighed for at se den fulde palet af uddannelsesmuligheder derude. Selv hvis du efter 9. klasse gik ind ad gymnasiedøren og efterfølgende har brug for vejledning til, hvad der er den videre vej frem, så er det klart, at den vejledning, du får, skal vise den fulde palet, også mulighederne på erhvervsuddannelserne, og også de virkelig stærke bud på uddannelser og videre jobmuligheder, der ligger i den del af vores uddannelsessystem. Det har man ikke kunnet indtil videre, og det har givet en skævhed, og det retter vi nu op på.

Lovforslaget i sig selv gør noget rigtig godt for helheden i vores vejledningsindsats, der har jeg en opfattelse af, bliver tiltagende vigtig i den her tid, hvor rigtig mange unge melder, at det er svært at træffe valget, og at de langt ind i deres uddannelsesvalg er i tvivl om, om det var det rigtige. Vi har lige fået en evaluering af et optagesystem, der viser, at man vælger uddannelse på baggrund af nogle lidt skæve faktorer og lægger værdi i noget, der faktisk ikke handler om det, der er det bedste match for en selv, og der er vejledningen fuldstændig afgørende, og selvfølgelig skal den vejledning, man så får, også vise den fulde palet, inklusive de muligheder, der er i vores erhvervsuddannelsessystem.

Så både tak for opbakningen til det her, og tak for en rigtig fin, jeg vil ikke kalde det en debat, for det har jo primært været en lang række af taler, der både har hyldet de mange muligheder, der ligger i erhvervsuddannelserne, men som faktisk også har sendt et klart signal om, at det er okay at have brug for at gå ind ad én dør og bagefter gå ind ad en anden dør, og det skal vi selvfølgelig vejlede og støtte op om bedst muligt.

Kl. 10:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så siger vi tak til ministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 27:

Forslag til lov om ændring af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner. (Forlængelse af institutionsakkreditering som følge af covid-19).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen). (Fremsættelse 07.10.2020).

Kl. 10:52

Forhandling

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Bjørn Brandenburg, Socialdemokratiet.

Kl. 10:53

(Ordfører)

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Covid-19-krisen har allerede tvunget os til at gennemføre mange initiativer for at kunne give virksomheder og institutioner de bedste vilkår for at tilpasse sig og for at ruste sig og komme sikkert igennem krisen uden at skulle gå på kompromis med kvalitet. Det er det samme, det skal handle om nu. Fordi de videregående uddannelsesinstitutioner i foråret var hæmmet af nedlukning og restriktioner som følge af covid-19, har akkrediteringsprocesser ikke kunnet gennemføres som planlagt. Derfor foreslås en midlertidig ændring af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, som gør det muligt at forlænge akkrediteringsperioden for videregående uddannelser frem til den 1. juli 2021 med en ikrafttræden fra den 1. december 2020. På den måde undgår vi, at uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område mister deres institutionsakkreditering som følge af de iværksatte covid-19-foranstaltninger.

Det er et lovforslag, som heldigvis er blevet meget positivt modtaget af høringsparterne. Vi har et ansvar for – ligesom vi har i forhold til andre institutioner og andre virksomheder – også at give vores videregående uddannelsesinstitutioner nogle retfærdige rammer at arbejde inden for i kølvandet på covid-19-situationen. Socialdemokratiet støtter derfor naturligvis det her lovforslag.

Kl. 10:54

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor går vi videre til fru Ulla Tørnæs, Venstre.

Kl. 10:54

(Ordfører)

Ulla Tørnæs (V):

Tak. Nu skulle det jo nødig blive en vane, men jeg er faktisk fuldstændig enig med den socialdemokratiske ordfører i hans tale, og så kunne jeg jo sådan set gå ned fra talerstolen. Men så let slipper hverken hr. Bjørn Brandenburg eller andre. Så mange tak for ordet, og også tak til ministeren for lovforslaget, som vi har til behandling her. Jeg synes, det er såre fornuftigt at skabe den nødvendige lovhjemmel til at udskyde institutionsakkreditering ud over den 6-årige periode, der ellers gør sig gældende.

Den fysiske nedlukning af uddannelsesinstitutionerne i foråret har selvfølgelig betydet, at planlagte akkrediteringsprocesser er ble-

vet forsinket og ikke kan gennemføres som planlagt. Det er institutionerne uden skyld i. De videregående uddannelsesinstitutioner har som følge af coronakrisen efter Venstres opfattelse løftet en kæmpe omstillingsopgave i forbindelse med virtuel undervisning, aflæggelse af eksamener på forsvarlig vis og en lang, lang række andre tiltag. Tiden har været hård, selvfølgelig særlig for de studerende, men tiden har også været vanskelig og udfordrende for underviserne og dermed også institutionerne i sig selv, og det mener jeg at vi også her fra Folketingets side bør anerkende. Den måde, det er forløbet på til videre, fortjener efter vores opfattelse stor ros, og derfor skal vi selvfølgelig også imødekomme uddannelsessektoren med det, vi nu har mulighed for.

De institutioner, der står over for en ny akkreditering, skal selvfølgelig ikke miste den som følge af coronakrisen. Så Venstre støtter lovforslaget fuldt ud, og vi er særlig opmærksomme på, at ministeren har indarbejdet en solnedgangsklausul, nemlig den 1. juli 2021, og der håber vi jo alle at verden ser anderledes ud. Men Venstre kan støtte lovforslaget.

Kl. 10:57

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det, og tak til ordføreren. Så går vi videre til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Ja, det er jo en rigtig hyggelig dag. Der er rigtig meget enighed, og jeg vil erklære mig fuldstændig enig med de to foregående ordførere, for i den her særlige situation og med de særlige udfordringer, der har været ude på uddannelsesinstitutionerne, er det helt åbenlyst, at det ville være totalt malplaceret at holde fast i, at de skal gennemføre nogle akkrediteringer, som de ikke har kunnet forberede sig ordentligt til. Og jeg er også glad for, at der er sat en solnedgangsklausul til 1. juli ind, for jeg synes, det er optimistisk og dejligt, at vi tror på, det kan lade sig gøre. Hvis der skulle komme ændringer, er jeg sikker på, at vi mødes herinde igen. Så for at konkludere vil jeg sige, at det her desværre er et nødvendigt forslag i den tid, vi er i, og Dansk Folkeparti støtter naturligvis forslaget.

Kl. 10:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og vi går videre til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for ordet. Så vil jeg lave det til fire på striben. Jeg er også meget positiv over for lovforslaget; det er grundlæggende fornuftigt i den nuværende situation at give lidt mere tid til akkreditering af vores videregående uddannelsesinstitutioner. Jeg er også enig i det, som nogle andre har sagt, nemlig at det er en ekstraordinær og svær tid for vores uddannelsesinstitutioner, for vores undervisere og for alle vores studerende, som har skullet agere her under coronanedlukningen i foråret og med restriktioner og regler her i efteråret. Derfor giver det her lovforslag selvfølgelig god mening, og Radikale støtter det.

Kl. 10:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og vi går videre til fru Astrid Carøe, SF – ups, du må ikke falde!

(Ordfører)
Astrid Carøe (SF):
 Nu skal man passe på, at man ikke falder på trappen heroppe. Nå! Ja, men lad os tage fem på stribe også. Corona har også ramt uddannelsesinstitutionerne i hele landet – som så meget andet – og man har været nødt til at sende 250.000 studerende hjem. Man har været nødsaget til at målrette og prioritere ressourcerne til de studerende, så de fortsat har kunnet gennemføre deres videregående uddannelse, og det er lykkedes for uddannelsesinstitutionerne på trods af den hurtige nedlukning bl.a. med virtuel undervisning og virtuelle eksamener, som vi også hører fra fru Ulla Tørnæs. Og selvfølgelig har man ikke som normalt kunnet udføre opgaver relateret til akkreditering, så selvfølgelig er det også helt på sin plads, at vi her forlænger institutionsakkrediteringen som følge af corona. SF støtter også lovforslaget.

Kl. 10:59

lave den her lov om for at gøre noget, der er totalt fornuftigt, og det bakker vi selvfølgelig op. Tak for ordet.

Kl. 11:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak til ordføreren. Og så forstår jeg, at det er fru Jette Gottlieb, som er ordfører for Enhedslisten.

Kl. 10:59

(Ordfører)
Jette Gottlieb (EL):
 Tak på vegne af vores ordfører, Eva Flyvholm, og vi vil – det bliver næsten monotont – sige, at Enhedslisten også støtter en forlængelse med de samme begrundelser.

Kl. 11:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak for det. Derfor kan vi nu gå videre til fru Katarina Ammitzbøll, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:00

(Ordfører)
Katarina Ammitzbøll (KF):
 Det er jo ikke svært at være enig, når det giver mening. Sådan som vores uddannelsesinstitutioner har været ramt af nedlukning, er det klart, at de ikke skal kunne leve op til de almene krav om akkreditering. Derfor støtter vi forslaget, som det er fremsat her. Tak.

Kl. 11:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak for det. Og vi går så videre til hr. Peter Seier Christensen, Nye Borgerlige.

Kl. 11:00

(Ordfører)
Peter Seier Christensen (NB):
 Tak. Nye Borgerlige støtter lovforslaget.

Kl. 11:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak for det. Og så går vi videre til hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 11:01

(Ordfører)
Henrik Dahl (LA):
 Tak for det. Da jeg var et forholdsvis nyvalgt folketingsmedlem, forklarede formanden mig – han var ikke formand på det tidspunkt – at nogle gange kan man godt blive træt af at lave bemyndigelseslove, og så slår Folketinget i bordet og siger: Nu laver vi en rigtig lov, men så sker der altid det, at den skal ændres på de mest ubelejlige tidspunkter, og så skal man spille tiden med det. Det var et godt råd, jeg fik af formanden, for nu får vi det jo illustreret. Nu skal vi

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak for det. Så er det uddannelses- og forskningsministeren. Værsgo.

Kl. 11:01

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):
 Tak for det. Det er nu også meget fint en gang imellem at have nogle dage, hvor vi alle sammen står sammen. Tak for opbakningen.

Forslaget i sig selv er jo en mindre, teknisk øvelse, og det er der flere af jer, der har været inde på, men jeg har alligevel lyst til at give bagtæppet for lovforslaget et par ord mere med på vejen. Man kan jo uden at blinke sige, at vi havde en hel sektor på vores uddannelsesområde, der i foråret skulle vende en supertanker. Det er ganske imponerende, hvordan man på meget kort tid formåede at få det til at virke for 0,25 millioner studerende på vores videregående uddannelser, der var sendt hjem, altså det at kunne mønstre online-undervisning og nye måder at finde sammen på og få arbejdet til at du, få afviklet forsøg, der ellers skulle foregå i et laboratorium, hjemme i et køkken, og hvad der ellers har været af udfordringer med eksamen og praktikker osv. Det er imponerende fra de studerendes side, det er imponerende fra vores underviseres side, og det er imponerende fra vores institutioners side. Og nu, hvor uddannelsesinstitutionerne lykkeligvis er åbnet igen, men hvor smitten stadig er her og præger vores hverdag og har medført restriktioner og ikke mindst begrænser vores sociale samvær og de fællesskaber, der normalt er så stærke på vores uddannelser, er jeg stadig væk fuld af beundring over den indsats, man gør.

Jeg er også – og det oplever jeg egentlig vi alle sammen er – dybt taknemlig over, at man fik håndteret foråret med de konsekvenser, der så var. En af de konsekvenser, vi håndterer i dag, er jo, at noget af det, der ellers foregår hvert sjette år, nemlig institutionsakkrediteringen for nogle, ikke kunne lade sig gøre i det her lys, og derfor håndterer vi det med det her lovforslag. Det er jeg glad for. Tak for jeres opbakning til det, og også tak til de af jer, der i øvrigt gav pæne ord med på vejen til vores uddannelsesinstitutioner. Det fortjener de. Jeg ser frem til den videre behandling.

Kl. 11:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Tak for det. Værsgo til fru Ulla Tørnæs.

Kl. 11:03

Ulla Tørnæs (V):
 Jeg tænkte, at man godt kan hjælpe en ven i nøden, og jeg kan se, at finansministeren ikke er her. Han har næste sag, og det går jo ikke, hvis ikke Folketinget kan fortsætte sit arbejde.

Jeg vil bare spørge ministeren til akkreditering. Altså, er det sådan, at man nulstiller alle de processer, som er i gang? Hvilken indvirkning får selve lovforslaget her? Det har vi ikke rigtig været inde på. Altså, nulstiller man dem eller fortsætter man med dem ude i den virkelige verden?

Kl. 11:04

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
 Ministeren.

Kl. 11:04

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):
 Man får det her til at du, og der har simpelt hen bare været nogle ting og nogle dele ved det at institutionsakkreditere, der enten er blevet forsinket eller ikke har været muligt i det her forår i lyset af en total nedlukning af nogle af de her funktioner i en periode. Det vil

sige, at det, vi risikerer, jo er et hul, hvor nogle af vores institutioner står uden en akkreditering. Det er jo på den ene side potentielt en mindre teknisk ting, men på den anden side betyder det at stå uden en akkreditering, at du ikke kan justere på din uddannelse, at du ikke kan søge om oprettelse af nye uddannelser, og at du ikke kan modsvare arbejdsmarkedets behov osv., og derfor er de her institutionsakkrediteringer centrale.

Så tak for spørgsmålet. Nu er regeringen fuldt ud i stand til at være til stede, og så siger jeg tak herfra.

Kl. 11:05

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg tror, vi alle takker fru Ulla Tørnæs.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af lov om Digital Post fra offentlige afsendere. (Hjemtagelse til Digitaliseringsstyrelsen af dataansvar, strategisk ejerskab og beslutningskompetence for Digital Post, etablering af visningsklienter og flytning af borgernes og virksomheders post).

Af finansministeren (Nicolai Wammen).

(Fremsættelse 08.10.2020).

Kl. 11:05

Forhandling

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Forhandlingen er åbnet. Fru Birgitte Vind, Socialdemokratiet.

Kl. 11:06

(Ordfører)

Birgitte Vind (S):

Tak for ordet. Digital Post har efter et lovkrav jo været i udbud, og resultatet af udbuddet har været, at Digitaliseringsstyrelsen har indgået kontrakt med Netcompany om at levere en ny postløsning. Den skal erstatte den eksisterende postløsning, som vi nu kender fra e-Boks. Den kommende postløsning skal give en mere enkel, tidssvarende og brugervenlig distribution af digital post fra offentlige afsendere til borgere og virksomheder. Konkret skulle det her gerne vise sig, ved at servicen og muligheder bliver bedre og flere.

Med det lovforslag, som vi behandler nu, skaber vi hjemmel til overgangen til den kommende postløsning. Det omhandler bl.a. flytning af borgernes og virksomhedernes post fra den nuværende løsning hos e-Boks til den nye og til enhver tid gældende løsning, så borgere og virksomheder også vil kunne tilgå deres gamle post. Derudover bliver det muligt for andre kommercielle aktører at vise den offentlige post, hvis de godkendes til det af Digitaliseringsstyrelsen. Retstilstanden for borgere og virksomheder skal være den samme som hidtil, hvad enten der bruges offentlige eller kommercielle såkaldte visningsklienter. Men det vigtigste set med mine og Socialdemokratiets øjne er dog, at vi med det her lovforslag gør Digitaliseringsstyrelsen til systemejer af Digital Post, og det betyder, at Digitaliseringsstyrelsen får det strategiske ejerskab og dermed

også den fulde beslutningskompetence i forhold til videreførelse af Digital Post, herunder udvikling, drift, vedligehold og forvaltning. Og det er, igen set med mine briller, en god socialdemokratisk sag, da den fælles offentlige digitale infrastruktur er samfundskritisk på linje med fysisk infrastruktur.

Så her til sidst vil jeg blot glæde mig over, at danskerne jo faktisk nærmest har en slags verdensrekord – vi er i hvert fald verdensmestre – i digital kommunikation med det offentlige, for over 90 pct. af danskerne kommunikerede i 2019 med det offentlige via digital post. Det sparer samfundet mange penge til porto og papir. For at vi kan fastholde det høje niveau, kræver det selvfølgelig en god brugervenlighed og ikke mindst en meget høj sikkerhed. Det bidrager det her lovforslag, som Socialdemokratiet selvfølgelig støtter, til.

Kl. 11:08

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Derfor kan vi gå videre til hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre.

Kl. 11:08

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Danmark er og skal fortsat være en digital foregangsnation. En af de store succeser de seneste år har været Digital Post. Det er en løsning, som vi nu videreudvikler for at gøre den endnu bedre til gavn for borgerne, virksomhederne og de offentlige myndigheder. Med det foreliggende lovforslag sikrer vi, at det nødvendige lovgrundlag, som muliggør overgangen til den kommende løsning, kommer på plads. Vi skal bl.a. have klarlagt rammerne for flytningen af borgernes post fra den nuværende løsning hos e-Boks til den nye digitale postinfrastruktur. Ved lovgivning bliver Digitaliseringsstyrelsens ansvar præciseret, og der skabes mulighed for, at private aktører kan deltage med fuldserviceløsninger på en sikker måde, hvilket vil være en serviceforbedring for brugerne.

I Venstre ser vi et stort uudnyttet potentiale i den fortsatte digitalisering. Vi skulle tænke både stort og visionært og i de små detaljer, som den enkelte bruger har nytte af, og derfor er jeg som it-ordfører også rigtig glad for, at vi for en gangs skyld har et forslag på her i Folketingssalen, der bringer it og digitalisering fremad i vores land. Det håber jeg der kommer meget mere af fremadrettet.

Når vi siger ja til digitalisering, skal vi med den anden hånd selvfølgelig også sikre, at den fortsat store tillid til digitalisering blandt danskerne bevares. Derfor vil vi under udvalgsarbejdet sikre os, at Finansministeriet og Digitaliseringsstyrelsen er bevidste om, hvilken kæmpe opgave der nu igangsættes. Listen over offentlige it-projekter, som har haft visse vanskeligheder med de angivne tids- og budgetrammer, er lang. Det skal vi lære af, og dette må ikke blive endnu et projekt, hvor vi får dårlige historier i forhold til overgangen til de nye systemer. Eksempelvis noterer jeg mig forsigtigt, at kommuner og regioner ønsker en glidende indfasning, i stedet for at alle parter, fra Børnehaven Tusindfryd til statens lønadministration, på samme tidspunkt og fra den ene dag til den anden overgår til den nye løsning. Vi skal selvfølgelig i udvalgsbehandlingen sikre os, at den her bekymring, der er derude, for den overflytning af alting på samme tid er ubegrundet.

Det gør også indtryk på os, når den ene af parterne bag aftalen om den fælles offentlige digitaliseringsstrategi fra 2016-2020, som nærværende lovforslag jo er en opfølgning på, og her taler jeg om KL, i deres høringssvar skriver, at omkostningsbilledet ikke er fuldt dækkende, også selv om jeg noterer mig, at det ikke får Digitaliseringsstyrelsen til at ryste på hånden. Men det bliver der lejlighed til at vurdere nærmere under udvalgsbehandlingen.

Tilsvarende peger en række høringssvar på juridiske gråzoner og uklarheder, som Digitaliseringsstyrelsen skriver de vil adressere i den endelige lovgivning. Om dette sker i tilstrækkelig grad vil vi

også følge op på i udvalgsbehandlingen. Vi har de seneste år jo set en række uheldige sager, hvor virksomhederne har brugt alt for store ressourcer, og hvor også de offentlige myndigheder har brugt alt for store ressourcer, bl.a. på at implementere persondataforordningen, fordi man fra Datatilsynets side ikke har kunnet give klare svar. Den situation skal vi ikke ende i i det her tilfælde. Tak for ordet.

Kl. 11:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor kan vi gå videre til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:11

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak for ordet. Det lovforslag, vi behandler nu, handler som udgangspunkt om at give de lovgivningsmæssige rammer for at tage det næste trin i forhold til digital post i Danmark. Og det er selvfølgelig et nødvendigt lovforslag i forhold til at kunne implementere den løsning, som man nu har valgt. Der er dog et par ting, som vi fra Dansk Folkepartis side gerne vil se lidt nærmere på i udvalgsbehandlingen, så vi kan være helt sikre på, at det her system også bliver godt på alle måder.

Vi finder sådan set, det er fint, at Digitaliseringsstyrelsen hjemtager ejerskabet i forhold til både sikkerhed og fleksibilitet. Det, vi kan være bekymrede for, vedrører, hvor data reelt er placeret, altså om der er nogen sikkerhedsrisiko ved, at data kan blive placeret uden for Danmarks grænser, eller om vi er nødt til at insistere på, at det skal være i Danmark. Det bliver problematiseret lidt, og det synes vi er rigtig vigtigt at der er styr på, så vi ikke risikerer, at vores data er i tredjelande et eller andet sted ude i verden, hvor andre kan få adgang til dem.

Så er der en meget lavpraktisk ting. Noget af det, der fylder i lovforslaget, er det, man kalder visningsklienter, og det bliver beskrevet lidt som sådan en smart måde at gøre det her på, så vi alle sammen kan få en masse muligheder. Og jeg tror, det kan være rigtig smart for alle dem, der er rigtig meget digitale, at man kan få vist sine data på de måder, man nu måtte have lyst til. Men vi har også en gruppe i Danmark, som ikke er så digitale. Det er både ældre, men det er også mange unge, der synes, at det her med at skulle ind og finde en digital post et eller andet sted er vældig, vældig kompliceret.

En ting er, at vi selvfølgelig holder fast i, at der er mulighed for undtagelse, altså en undtagelse fra kravet om at bruge digital post, men det, vi gerne skulle med en ny løsning, er jo også at sikre, at den bliver så brugervenlig, at man ikke skal til at træffe en frygtelig masse valg for at komme ind og bruge det, altså at vi sikrer os, at det kan ske via f.eks. borger.dk, eller hvor det kan ligge henne. Altså, det handler om, at vi ikke lægger alle kræfterne i at sige, at alle mulige kan udvikle forskellige smarte løsninger, men at vi er helt sikre på, at der faktisk kommer en meget intuitiv, nem løsning for dem, der synes, det er rigtig svært, men som jo alligevel har brug for at kunne gå ind og gøre de ting, som man nu skal gøre.

Vi har i hvert fald brug for at få en forsikring om, at det indgår i det videre arbejde og den videre udvikling af det her system, sådan at de borgere, der har brug for det, får den hjælp, de har brug for. Hvis vi kan få det på plads, tænker vi sådan set godt, at vi vil kunne støtte forslaget i sidste ende, men det skal vi lige have styr på i udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 11:14

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og derfor går vi videre til Kathrine Olldag, Radikale Venstre.

Kl. 11:14

(Ordfører)

Kathrine Olldag (RV):

Selv om Danmark er nået rigtig langt med den digitale dagsorden og er godt rustet til den digitale fremtid, så er vi ikke i mål, og der er fortsat udfordringer, som vi skal løse, hvis Danmark fuldt ud skal gribe fremtidens digitale muligheder. Det er f.eks. nødvendigt at sikre, at lovgivningen er tilpasset den digitale tidsalder, hvor software og robotter gør det muligt at automatisere store dele af sagsbehandlingen helt eller delvis. Og i en tid, hvor data er det nye råstof, skal det offentlige blive bedre til at udnytte potentialet ved datadeling.

Det her lovforslag er en udmøntning af aftalen mellem den tidligere regering og Danske Regioner om den fælles offentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020. Her udstikkes kursen for den fælles offentlige digitalisering og for dennes samspil med erhvervslivet. Sammen med alle de offentlige virksomheder og institutioner i stat, kommuner og regioner, som hver dag udnytter digitaliseringens muligheder, medvirker strategien til at sikre, at offentlig digitalisering både skaber værdi, vækst og effektivisering, samtidig med at danskernes høje tillid til det digitale samfund fastholdes. Det er alt sammen rigtig godt, og med lovforslaget gives der mulighed for at offentlige myndigheder og private aktører kan stille brugergrænseflader, såkaldte visningsklienter, til rådighed, hvor borgere og virksomheder kan tilgå deres digitale post. Det synes vi i Radikale Venstre er en rigtig god idé.

Men der er en del relevante kommentarer i høringssvarene, som jeg godt lige vil dykke ned i. Der er bl.a. et, der går på præcision i lovtæksten, så det kommer til at stå endnu klarere, hvilke offentlige og private institutioner og virksomheder forslaget omfatter. Det er f.eks. noget af det, der handler om selvejende institutioner, som måske er private i deres organisering, men som de facto fungerer som offentlige.

Både Danske Regioner og Kommunernes Landsforening har bedt om præciseringer af lovtæksten i forhold til beslutningskompetencerne, når der skal foretages ændringer i systemet, og det synes jeg egentlig også skal præciseres.

Grundlæggende ser det ud, som om de beder om at få lov til at være med i de her beslutningsprocesser og fortsætte det gode samarbejde, som der indtil videre også har været med Digitaliseringsstyrelsen. Skattestyrelsens ønske om, at vi i lovtæksten er særlig opmærksomme på SMV'ernes manglende anvendelse af digitale løsninger, vil jeg også meget gerne, som indimellem hårdt ramt skatteordfører, understrege er vigtigt at notere sig i det videre arbejde.

Men alt i alt synes vi, at det her er rigtig godt arbejde. Det er en glimrende strategi, og vi støtter naturligvis.

Kl. 11:17

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og derfor kan vi gå videre til fru Charlotte Broman Mølbæk fra SF.

Kl. 11:17

(Ordfører)

Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Tak for det. I SF ser vi som udgangspunkt positivt på lovforslaget om ændring af lov om digital post fra offentlige afsendere og hjemtagning af ejerskab og dataansvaret til Digitaliseringsstyrelsen. Det vil konkret medføre, at digital post-løsning bliver centralt placeret hos en offentlig myndighed, der har det samlede strategiske og styringsmæssige ansvar for løsningens sikkerhed og anvendelsen af personoplysninger. Og det sker således med forhåbning om, at dette giver en større uafhængighed og fleksibilitet end den hidtidige tilknytning til privat leverandør har medført.

Men for SF er det afgørende at sikre både it-sikkerheden og retssikkerheden for borgerne. Det er dermed væsentligt, at hensynet til borgernes privatliv og ejerskab over egne data kommer i første række, når vi skal sikre en modernisering af den nuværende offentlige løsning til håndtering af digital post.

Når vi har gjort det obligatorisk og til en forudsætning for borgere og virksomheder at have en digital postkasse, når man skal modtage post fra det offentlige, skal vi således også værne om retssikkerhed og it-sikkerhed. Og her er vi i SF lidt bekymrede.

For vi kan se, at både Forbrugerrådet Tænk og Datatilsynet rejser nogle spørgsmål og bekymringer. Og det gælder helt grundlæggende i forhold til bemyndigelsesbestemmelsen til at fastsætte regler om flytning af fysiske personers og juridiske enheders digitale post, i forhold til hvorvidt den udgør et tilstrækkelig databeskyttelsesretligt behandlingsgrundlag efter databeskyttelsesreglerne og GDPR. Og det gælder, i forhold til at den registrerede skal kunne gøre indsigelse mod behandling af personnummer i andre sammenhænge, i forhold til hvilke roller og dataansvar de forskellige aktører vil have, og i forhold til spørgsmålet om, hvad der er kritisk infrastruktur, og hvad der ikke er, samt behandling af data uden for landets grænser.

Disse spørgsmål vil vi selvfølgelig rejse i den videre udvalgsbehandling. Men vi støtter selvfølgelig positivt op om forslaget i dag.

Kl. 11:19

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor kan vi gå videre til fru Jette Gottlieb, Enhedslisten.

Kl. 11:19

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Jeg er vikar for fru Eva Flyvholm og fremfører hendes synspunkter. Enhedslisten er positive over for forslaget. Vi mener, det er klogt at hjemtage dataansvaret for Digital Post til en offentlig myndighed som Digitaliseringsstyrelsen. Det er vores holdning, at vigtig digital infrastruktur så vidt muligt skal være under fællesskabets kontrol. I forlængelse af det hæfter vi os ved Forbrugerrådet Tænk, der påpeger sikkerhedssituationen for næste generation af Digital Post. Her mener vi, at der bør være et krav om, at data skal opbevares på servere i Danmark, og det skal uddybes, at den næste generation Digital Post er kritisk infrastruktur. I den kommende lovbehandling vil vi rejse spørgsmål om det og også om, hvordan adgangen for borgere og virksomheder kommer til at være, hvis der f.eks. er problemer i systemet.

Kl. 11:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Så kan vi nu gå videre til fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:21

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for ordet. Da jeg forberedte mig, kom jeg til at tænke på 2011, hvor vi meldte ud som land, at vi nu skulle være digitale. Det var en god ambition. Nogle gange kom vi også til at glemme en række borgere, de ældre, de syge, mange unge og flere med udenlandsk baggrund. Jeg skrev faktisk til den daværende finansminister og fik bragt en stor bunke rigtig gode input videre, synes jeg selv. Det var nemlig sådan, at nogle af de input, jeg kom med, kom fra sådan nogle lørdagsarrangementer, som jeg holdt i min virksomhed, hvor vi bragte de digitale kræfter sammen med borgerne i det, vi kaldte digital nødhjælp. Så serverede vi kaffe og kringler for at få nogle til at komme, og det væltede også ind med borgere, der havde brug for hjælp til alt fra Skype, netbank, til små frække sider og tjek af

lottokuponer og det hele. Nu er vi heldigvis kommet videre, selv om jeg synes, at der stadig væk er behov for, at vi får samlet alle op, og at alle er med på den digitale udvikling.

Det her lovforslag handler om noget helt andet, det handler om projekt Digital Post, det, som vi i dag kender som e-Boks, og som vi alle sammen har et behov for at bruge og har behov for fungerer.

Lad mig indlede med at sige, at hjemtagelse ikke just er et ord, Konservative normalt bryder sig lige så meget om, som jeg kunne høre på Enhedslistens ordfører de gør, men det har været en forudsætning i det her lovforslag for at sikre konkurrence. I udvalgsarbejdet vil jeg have svar på, hvordan vi sikrer en ordentlig og økonomisk effektiv overgang. Vi har ikke brug for at køre det her projekt ind i en mur, og vi har bestemt ikke brug for at bruge flere skattekroner end allerhøjest nødvendigt. Jeg vil samtidig spørge godt og grundigt ind til datasikkerhed, og ikke mindst hvordan staten denne gang tænker ejerskab af et it-system ikke ender i de samme udfordringer, som vi ser med mange andre. Der skal samtidig være totalt styr på det juridiske, ellers står vi igen med efterfølgende usikkerhed og uklarhed for både leverandørerne og alle brugerne og borgerne og ikke mindst i forhold til dataene.

Med gode svar på det er jeg sikker på, Konservative også følger op på aftalen og stemmer for. Tak for ordet.

Kl. 11:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Vi går videre til fru Mette Thiesen, Nye Borgerlige.

Kl. 11:23

(Ordfører)

Mette Thiesen (NB):

Jeg skal gøre det ganske kort. I Nye Borgerlige var vi ikke en del af den oprindelige aftale, der ligger til grund for det her, men vi bakker op om lovforslaget.

Kl. 11:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og så er det Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 11:23

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Ja, nu skal vi til det igen. Vi skal tage noget, der virker, og som alle mennesker er glade for, og så skal vi lave det om til noget, der måske virker, og som alle mennesker måske bliver glade for. Det er noget, vi gør rigtig tit med NemID og med e-Boks og med alle mulige andre ting, der har med it at gøre. Det er sådan en naturlov, at vi ikke kan blive fri for at tage chancen og forringe de ting, som virker rigtig godt, for de regler, der er om udbud, står over både grundloven og Vorherre, så det kan vi ikke sætte os ud over i Folketinget. Så vi må tage chancen og lave det her system om og håbe det bedste for, at det virker. Det tvivler jeg meget på det gør, men der er ikke noget at gøre, så vi stemmer for. Tak for ordet.

Kl. 11:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så er det finansministeren, værsgo.

Kl. 11:24

Finansministeren (Nicolai Wammen):

Tak for ordet, og også tak til ordførerne for den positive modtagelse af lovforslaget og også tak for de gode indlæg. Jeg ser meget frem til, at man i udvalgsbehandlingen kan komme i dybden med de problemstillinger, der er blevet rejst. Det glæder mig at høre, at der helt grundlæggende er stor opbakning til den kommende digitale postløsning. Det er vigtigt, for digital post er et godt eksempel på,

hvordan digitalisering bidrager til at udvikle og også effektivisere den offentlige sektor. Med den nye digitale postløsning får den offentlige sektor et større ejerskab over løsningen. Det giver også en større uafhængighed og fleksibilitet end hidtil, hvor løsningen har været tæt knyttet til den private leverandør. Fremover får det offentlige dermed bedre muligheder for at tilpasse og udvikle Digital Post-løsningen til fremtidens behov.

Vi får også bedre muligheder for at sikre sammenhæng til andre offentlige it-løsninger. Det håber vi vil gavne brugertilfredsheden, og det kan også øge brugen af de digitale løsninger. Den kommende postløsning kommer i høj grad til at minde om den nuværende løsning, men målet er, at de mange borgere og virksomheder, der bruger digital post, vil opleve en forbedret, mere sammenhængende og også let tilgængelig løsning med en høj brugervenlighed. Det har jeg også hørt flere har lagt vægt på skal være resultatet. Brugerne skal med andre ord opleve, at servicen bliver bedre og mulighederne flere. Som eksempel bliver det nemmere for brugerne at se, hvem posten er fra, og hvad den handler om, og det bliver også nemmere at agere på baggrund af posten.

I regeringen ønsker vi at sikre en smidig overgang til den kommende digitale postløsning. Derfor er formålet med dette lovforslag at sikre overensstemmelse mellem det retlige grundlag og de faktiske muligheder, som borgere og virksomheder får med den nye postløsning. Derudover ønsker vi med lovforslaget at sikre, at danskerne fortsat kan tilgå deres digitale post fra både offentlige og private afsendere ét sted. Derfor kan både den nuværende leverandør af digital post, nemlig e-Boks, og andre kommercielle virksomheder, ansøge om at vise digital post fra offentlige afsendere – det er det, som også blev nævnt i debatten som kommercielle visningsklienter.

Når der etableres et sådant marked for kommercielle udbydere, er målet at gøre den offentlige digitale post mere tilgængelig for brugerne. Danskerne kan altså få flere indgange til deres offentlige digitale post, som de kan bruge, hvis de ønsker det. Det ændrer selvfølgelig ikke på, at modtaget og afsendt offentlig digital post er juridisk bindende på samme måde, som den er i dag. Det gælder, uanset om det sker via den offentlige adgang til digital post eller via den kommercielle virksomhed, der udbyder adgang til en postkasse. Den kommende digitale postløsning går efter planen i drift i løbet af august 2021, og inden da vil al offentlig post være flyttet fra den gamle løsning til den nye. Dermed sikrer vi, at borgere og virksomheder fremover altid vil have adgang til deres eksisterende offentlige digitale post, og at de har fuld råderet over den uagtet statens valg af leverandør.

Med den kommende postløsning bliver det muligt løbende at tage højde for nye teknologiske muligheder. Vi kan altså udvikle løsningen, så den hele tiden er up to date, og det er ikke mindst vigtigt for at sikre det højeste mulige sikkerhedsniveau for danskernes digitale post – noget, jeg også hørte flere ordførere være optaget af. Den tilgang deler jeg. Som sagt synes jeg, at der her i debatten er blevet rejst mange relevante spørgsmål, som man også har givet udtryk for at man ønsker at behandle i udvalgsbehandlingen, og det vil jeg og ministeriet selvfølgelig gøre alt for at bidrage til. Men helt grundlæggende vil jeg sige tak for de mange positive bemærkninger. Jeg glæder mig til samarbejdet med ordførerne.

Kl. 11:28

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til finansministeren. Der er ikke nogen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Social- og Indenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Styrelsen for Patientklagers vurdering af lægeerklæringer på indfødsretsområdet).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 08.10.2020).

Kl. 11:29

Forhandling

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Rasmus Horn Langhoff, Socialdemokratiet.

Kl. 11:29

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

En af de vigtige beslutninger, vi træffer i Folketinget, er, når vi tildele statsborgerskab til en ny dansker. Vi inviterer folk med i vores fællesskab. Vi giver dem del i de rettigheder og pligter, der følger med. Det fremgår af grundloven, at det er Folketinget, som skal træffe denne beslutning, og derfor skal Folketinget og Folketingets Indfødsretsudvalg selvfølgelig også have et solidt fagligt grundlag at kunne træffe beslutninger ud fra.

Statsborgerskab kræver, at man lever op til en række krav, at man tilegner sig det danske sprog, at man består en indfødsretsprøve, hvor man viser, at man har kendskab til både dansk kultur og dansk historie – krav, der gør, at man kan være en aktiv og bidragende del af det danske samfund. Nogle kan så af forskellige årsager og hensyn få mulighed for dispensation for de her krav, f.eks. hvis de skulle lide af et alvorligt handicap, som gør det svært at leve op til kravene. Det er ret og rimeligt, men det er også ret og rimeligt, at vi stiller krav om, at der ligger en lægefaglig dokumentation til grund for en sådan dispensation.

Det handler jo helt grundlæggende om, at der er tillid til den proces, det er at give dansk statsborgerskab, også af hensyn til dem, der spiller efter reglerne og gør sig umage for at leve op til kravene, eller dem, som lider af et handicap og netop har brug for dispensationen. Det er baggrunden for, at regeringen nu fremsætter et forslag om at indføre en mulighed for second opinion – og nu taler vi for det meste dansk her i Folketinget: så altså en ny vurdering af de lægeerklæringer, der ligger til grund for behandlingen af ansøgningen om statsborgerskab. Derfor lægges der op til, at Indfødsretsudvalget skal kunne bede Styrelsen for Patientklager foretage en vurdering af en lægeerklæring. Styrelsen for Patientklager får selvfølgelig mulighed for at indkræve de nødvendige oplysninger og skal derefter give sin vurdering af, om man er enig eller uenig i lægens vurderinger og konklusioner i lægeerklæringen.

Med det her lovforslag synes jeg, vi har fundet en rigtig fornuftig og rimelig model, som på den ene side sikrer, at vi i Folketinget kan få ansøgningerne tilstrækkelig belyst, men på den anden side samtidig fortsat sikrer, at dem, der har krav på at få dispensation, rent faktisk også får en dispensation, og det sikrer tillid til hele processen. Så det bakker Socialdemokratiet naturligvis op om.

Kl. 11:31

Kl. 11:34

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mange tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Venstre. Det er hr. Martin Geertsen.

Kl. 11:31

(Ordfører)

Martin Geertsen (V):

Mange tak for det. Mangelfulde eller måske endda forkerte lægeerklæringer må selvsagt aldrig blive en genvej til dansk statsborgerskab, og med det foreliggende lovforslag styrkes muligheden for kontrollen af lægeerklæringer i forbindelse med tildeling af statsborgerskab i dispensationssager.

Nu sagde den forrige ordfører, at det var et forslag, som den her regering nu fremsatte, og det er jo principielt også korrekt, men jeg skal dog sige, at lovforslaget er en del af den aftale om indfødsret, som den tidligere venstreledede regering indgik med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti. Og lad mig bare slå fast, at kravet om danskprøve og andre krav til dem, der ønsker dansk statsborgerskab, selvfølgelig fortsat skal være gældende, men der kan og der skal fortsat være mulighed for dispensation, hvis man har en lægeerklæring, der dokumenterer, at man er alvorligt syg. Men Folketingets Indfødsretsudvalg skal også kunne trække på bistand fra Styrelsen for Patientsikkerhed, som med deres sundhedsfaglige kompetence kan undersøge lægeerklæringer, hvis medlemmerne af Indfødsretsudvalget af den ene eller anden årsag er kommet i tvivl.

Jeg vil gerne gøre den forrige ordførers ord til mine. Jeg synes, det her lovforslag er et udtryk for ret og rimelighed, og derfor støtter Venstre lovforslaget.

Kl. 11:33

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:33

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Jeg vil bare høre om noget i forhold til det der udtryk om, at det her er ret og rimeligt. Altså, jeg kunne bare godt tænke mig at høre, på hvilken baggrund ordføreren tænker at der kan være grund til at så tvivl om en lægeerklæring, der ligger til grund for en ansøgning i Indfødsretsudvalget. For det er jo sådan, at hvis der er en ansøger, vil man få en speciallægeerklæring, og den vil indgå i behandlingen. Hvis det er en læge, om hvem man kan så tvivl om vedkommendes omhu og uhildethed, vil der jo ligge en sag ved Styrelsen for Patientsikkerhed. I det omfang, der ikke gør det, på hvilken baggrund skulle man så begynde at så tvivl om lægers lægeerklæringer?

Kl. 11:33

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:34

Martin Geertsen (V):

Den tidligere justitsminister Mette Frederiksen kunne faktisk allere-de i 2014 kundgøre, at der var en række sager – og jeg står med artiklen her fra TV 2 den 20. november 2014 – hvor en speciallæge på mistænkelig vis havde indgivet nogle lægeerklæringer, som altså nærmest virkede, som om de var enslydende. Det gav anledning til ret meget kritik på daværende tidspunkt, og jeg tror, det er den type af sager, man kan se en udløber af i det her konkrete lovforslag.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 11:34

Peder Hvelplund (EL):

Nu bliver jeg jo helt bekymret, når ordføreren både gør den socialdemokratiske ordførers og en tidligere socialdemokratisk ministers ord til ordføreren. Jeg går ud fra, at det er Venstres ordfører, der står på talerstolen nu. Men hvis der er den type af sager, skal de jo behandles i det system, vi har til det, nemlig både hos Styrelsen for Patientklager og Styrelsen for Patientsikkerhed. For hvis der kan rejses tvivl om en læges omhu og uhildethed i afgørelser, skal der jo rejses en sag; så er det jo ikke kun i spørgsmål om sager i forhold til Indfødsretsudvalget.

Det, det handler om her, er jo læger, som ikke har en sådan verse-rende sag, men hvor medlemmer af Indfødsretsudvalget så kan føle en eller anden trang til at synes, at her er der nok noget alligevel. Og det er jo alligevel en temmelig usikker retssituation at sætte en læge i, altså at man kan blive udsat for en undersøgelse, alene fordi nogle kan have en mavefornemmelse af, at der kan være noget galt.

Kl. 11:35

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:35

Martin Geertsen (V):

Men det er jo en second opinion på den lægeerklæring, der er kommet, og det synes jeg sådan set er rimeligt nok. Altså, hvis der er et medlem af Indfødsretsudvalget, der synes, at der er noget, der er betænkeligt forhold til enten en enkelt eller en række af lægeerklæringerne, som er kommet ind på x, y, z person, så synes jeg sådan set, det er rimeligt nok, at man kan bede styrelsen om at få en second opinion på det.

Kl. 11:35

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen fra SF. Værsgo.

Kl. 11:35

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg anerkender sådan set, at der sagtens kan være eksempler – det er der sådan set mange steder i samfundet – hvor man kan få brug for at bede om en second opinion, og jeg kender også den sag, som ordføreren henviser til, med lægeerklæringer, der næsten så ud, som om de var copypastet, og at der derfor var brug for en ny vurdering.

Men jeg vil bare høre, om ordføreren ikke også kan bekræfte, at lige præcis de omtalte sager jo resulterede i, at man faktisk fik en anden læge til at vurdere de pågældende ansøgere og dermed fik en reel second opinion, som var baseret på en anden læges vurderinger.

Kl. 11:36

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:36

Martin Geertsen (V):

Jo, men altså, jeg har fuld tiltro til den faglige kompetence i Styrelsen for Patientsikkerhed, og jeg synes, det er et helt naturligt sted, at man lægger den der second opinion-instans.

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:36

nogle at få fat i lægeerklæringer, der kunne vise, at man ikke kunne lære dansk, og så kunne man slippe for at lære dansk. Vi kan i hvert fald ikke afvise, at det er blevet brugt på denne måde, fordi vi har haft sager, hvor der var tegn på, at det blev forsøgt misbrugt.

Kl. 11:36

Nu er der oprettet den her mekanisme med Styrelsen for Patientklager, hvor det vil være umådelig vanskeligt at misbruge systemet, og det er klart, at det synes vi er en virkelig, virkelig god idé, og vi synes, det er en selvfølge, at man har sådan nogle systemer, der gør det svært at misbruge systemet, for det har naturligvis en præventiv effekt. Så derfor støtter vi selvfølgelig lovforslag L 59. Tak for ordet.

Kl. 11:40

Kirsten Normann Andersen (SF):

Men der er jo netop mange steder i samfundet, hvor man kan få brug for sådan en second opinion. Vi kender det fra sager på arbejdsmarkedsområdet, og vi kender det f.eks. også fra patienter i forsikringssager, hvor det er sådan lidt med omvendt fortegn, altså at patienten synes, at lægeerklæringen ikke lever op til det, som den skal leve op til.

Er det ordførerens opfattelse, at det her system, som set med mine øjne er meget bureaukratisk, skal erstatte det, som vi normalt forstår ved en second opinion, hvor man bare beder en anden læge om at lave en vurdering, altså at det også kan komme til at gælde for folk på arbejdsmarkedsområdet eller folk i forsikringssager?

Kl. 11:37

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:37

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren, og det er først fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:40

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Og tak til ordføreren for talen. Jeg skal sådan set bare høre, om ordføreren betragter det her lovforslag som noget, vi vedtager af sundhedsfaglige årsager, eller om det her alene skal ses som en form for stramning af udlændingelovgivningen, nemlig ved at gøre det sværere at få dansk statsborgerskab.

Kl. 11:41

Martin Geertsen (V):

Men prøv at høre her: Det at få et dansk statsborgerskab skal altså ikke være nogen enkel sag. Jeg synes sådan set grundlæggende, det skal være en kompliceret sag at få et dansk statsborgerskab. Og jeg synes sådan set helt grundlæggende, at hvis man ønsker at opnå et dansk statsborgerskab, skal det altså være sådan en lidt halvbesværlig vej. Og hvis det er sådan, at man prøver at tilegne sig et dansk statsborgerskab eller i det hele taget ophold i det her land på et eller andet mistænkeligt grundlag, skal der gerne for mig hellere være en instans for meget end en instans for lidt i forhold til at kunne slå bremsen i dér.

Kl. 11:38

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Dansk Folkeparti, og det er fru Marie Krarup. Velkommen.

Kl. 11:38

(Ordfører)

Marie Krarup (DF):

Tak for ordet. I Dansk Folkeparti går vi ind for en meget restriktiv tilgang til tildeling af indfødsret, dvs. statsborgerskab. Statsborgerskabet er nemlig den danske nations inderste forsvarsring, og hvis vi ønsker, at den danske nation skal overleve, skal vi gøre den forsvarsring meget stærk. Og i Dansk Folkeparti ønsker vi, at den danske nation skal overleve. Vi er derfor glade for de mange stramninger, der er kommet på indfødsretsområdet, og vi ser gerne langt flere stramninger. Det foreslår vi gang på gang.

Men der kom en stramning efter en aftale på indfødsretsområdet i 2018, og det drejede sig om, at der skal være mere kontrol med de lægeerklæringer, som kan give folk, som ikke har lært dansk, lettere adgang til indfødsret. Faktisk er vi i Dansk Folkeparti imod, at man rutinemæssigt giver adgang til dispensation til folk, som ikke kan lære dansk. Men der er andre politikere og politiske partier, der ønsker, at denne mulighed eksisterer, og det vil sige, at hvis man kan komme med en lægeerklæring, der viser, at man ikke kan lære dansk, kan man få sin sag op i Indfødsretsudvalget, hvor der indtil for nylig var meget, meget stor sandsynlighed for, at man så også automatisk ville få et statsborgerskab. Det har så heldigvis ændret sig på det seneste. Men det betød, at det var meget attraktivt for

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 11:41

Peder Hvelplund (EL):

Men nu har der jo været flere sager, hvor der er faldet dom, i forhold til at vi bryder handicapkonventionen. Det er jo netop sådan, at hvis man skal have en dispensation, der er begrundet i, at der ligger en lægefaglig vurdering, i forhold til at man f.eks. har ptsd og derfor ikke kan gennemføre en indfødsretsprøve eller en danskprøve 3, så vil det være i strid med handicapkonventionen, at man ikke får en dispensation. Så derfor er det jo i forvejen en temmelig stram lovgivning, hvor man kan sige, at vi faktisk bevæger os på den anden side af konventionerne.

Så igen vil jeg spørge: Handler det her alene om, at vi nu skal gøre det endnu strammere og dermed kunne bringe os endnu mere på kant med konventionerne eller i decideret modstrid med konventionerne?

Kl. 11:42

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:42

Marie Krarup (DF):

Jamen jeg er jo dybt uenig i, at konventioner skal bestemme, hvem der skal have statsborgerskab i Danmark. Det er fuldstændig vanvittigt de steder, hvor det er sådan, og dem skal vi ud af så hurtigt som muligt. For selvfølgelig skal det ikke være en handicapkonvention

eller en statsløsekonvention eller andre verdensfjerne konventioner, der bestemmer, hvem der skal have statsborgerskab i Danmark. Det er Folketinget, der bestemmer det; det står der i grundloven. Så selvfølgelig skal det ikke være sådan, og jeg har ingen sympati for, at man automatisk skal få statsborgerskab i Danmark, fordi man har et handicap. Det hører ingen steder hjemme.

Kl. 11:42

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra fru Kirsten Normann Andersen, SF. Værsgo.

Kl. 11:43

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg vil bare gerne høre ordføreren, om det her lovforslag vil give anledning til, at Dansk Folkeparti generelt vil bede om at få lægeerklæringer genvurderet i det her nye system?

Kl. 11:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:43

Marie Krarup (DF):

Nej, ikke mig bekendt, men nu er jeg jo ikke sundhedsordfører. Det her er en idé, der er opstået på indfødsretsområdet, for at stoppe det hul eller den risiko, der eksisterer på det her område, fordi der er partier, der insisterer på, at man skal have adgang til dispensation, hvis man kan få en lægeerklæring på, at man ikke kan dansk. Jeg er ikke bekendt med, at der skulle være nogen i mit parti, der ønsker at udvide det til andre områder. Men hvis der er det, må vi tage diskussionen på det tidspunkt.

Kl. 11:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:43

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg tror, ordføreren misforstod mit spørgsmål så, for mit spørgsmål gik netop på Indfødsretsudvalget, hvor de her sager hører til, og hvorvidt Dansk Folkeparti forestiller sig, at man generelt vil have mistillid til de saglige og faglige og objektive vurderinger, som læger har lavet, og dermed sende samtlige dispensationsansøgninger til en genvurdering, når det er sådan, at der foreligger en lægeerklæring. Vil samtlige indfødsretsansøgere med en lægeerklæring i fremtiden blive sendt i det her system for at få genvurderet deres helbredsattester?

Kl. 11:44

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:44

Marie Krarup (DF):

For det første skal der jo være et flertal i Indfødsretsudvalget, der ønsker det, for man kan gøre det. For det andet kan jeg ikke se, at der skulle være nogen grund til at sende alle af sted. Det er vel selvfølgelig kun, når der opstår en mistanke om, at der kan være noget lorent her. F.eks. opstod der mistanke på et tidspunkt, hvor der var tale om nærmest enslydende lægeerklæringer om en lang række forskellige personer, fordi de kom fra den samme læge. Der synes jeg der er grund til, at man får set på den slags erklæringer igen. Men jeg ser ikke nogen grund til at sende alle dispensationsansøgninger med lægeerklæring til gennemsyn. Det kan jeg ikke se at der skulle være behov for.

Kl. 11:45

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Det Radikale Venstre, og det er hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 11:45

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Det er godt at se ministeren til stede i salen igen. Det var jo ærgerligt, at han ikke var her, da vi diskuterede tobak forleden dag.

Tak for ordet. Jeg er ked af at måtte ødelægge den gode stemning hos de foregående talere. Jeg er rigtig glad for, at det her lovforslag blev udskilt fra det andet, gode lovforslag, som vi skal diskutere her lige om lidt, for det her kan vi i Radikale Venstre måske ikke så overraskende på ingen måde støtte op om. På overfladen kan det jo lyde meget tilforladeligt med en second opinion, som bl.a. Venstres ordfører var inde på, i forhold til lægeerklæringer. Men hensigten bliver jo tydelig, når man kradser lidt i overfladen her.

Jeg har før sagt, at jeg syntes, sundhedsområdet er alt for vigtigt til, at man skal lave symbolpolitiske tiltag på udlændingeområdet, og det gælder i særdeleshed her. Det er klart, at der på indfødsretsområdet naturligvis er krav til de personer, der søger om statsborgerskab. Der er klare og objektive lovkrav, man skal leve op til, før man kan få tildelt statsborgerskab. Det er fint, det er godt, det er sådan, det skal være.

Men hvis en ansøger af gode grunde ikke kan opfylde disse krav, f.eks. på grund af et handicap, kan vedkommende søge om dispensation. Det er i forvejen utrolig svært at få dispensation fra de krav, der er stillet, og det kan i sig selv være rimeligt nok. Men man kan jo se på tallene over årene her, at andelen af handicappede, der har søgt og fået dispensationen, er faldet dramatisk. Under den nuværende regering ligger den nede på omkring 1 pct. Så det peger jo ikke ligefrem på, at vi har et meget stort problem med læger, der laver mangelfulde lægeerklæringer for at få folk igennem på et fejlagtigt grundlag.

Alligevel vælger man så her at lægge endnu et bånd på ind for de mennesker, der lever op til de lovmæssige krav, og som er kommet igennem nåleøjet og har fået tildelt dispensation. Hvis medlemmerne af udvalget har en eller anden følelse af, at en ansøger og dennes læge har snydt, skal processen kunne skydes til hjørne. I mine øjne er det en helt urimelig mistænkeliggørelse både af ansøgerne og ikke mindst af de læger, der udarbejder lægeerklæringerne. Det er jo ikke en simpel proces, disse mennesker har været igennem, og derfor støder det helt grundlæggende min retsfølelse, at maveforømmelsen hos medlemmerne af Indfødsretsudvalget skal kunne få denne effekt. Jeg mener, det er uanstændigt.

Problemerne med den foreslåede model er jo åbenlyse, når man læser høringssvarene fra de i denne sammenhæng mest relevante parter. Se på Lægeforeningens svar, se på Dansk Selskab for Almen Medicins svar. Man beder dem om at agere sagsbehandlere og tage stilling til spørgsmål, der ligger langt uden for deres lægefaglige områder. Jeg håber virkelig, at ministeren vil lytte til disse indvendinger.

At spænde de lægefaglige organisationer foran en politisk vogn er i mine øjne helt utilstedeligt, og vi kommer i hvert fald ikke til at stemme for. Men tak for ordet.

Kl. 11:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Socialistisk Folkeparti. Det er fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:48

Kl. 11:51

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Kan vi stole på lægers faglige og objektive vurderinger, når læger skal udarbejde erklæringer om menneskers fysiske og psykiske formåen? Ja, det kan vi altovervejende. Alligevel er lægeerklæringer ofte til debat. Det er de i forhold til arbejdsmarkedet, det er de i forhold til forsikringer og altså også i forhold til indfødsret. Vi ser jævnligt eksempler på, at der er brug for en ny vurdering. Det anerkender vi. Det klares normalt bare ved en simpel genvurdering hos en anden læge – altså det, der også hedder en second opinion, som er en metode, som også har været anvendt i Indfødsretsudvalget ved flere lejligheder.

Jeg er derfor også overrasket over det forslag, som vi skal behandle i dag, ikke fordi jeg ikke deler opfattelsen af, at der kan være brug for en ny vurdering, men på grund af konstruktionen. I SF har vi derfor også en række forbehold og uafklarede spørgsmål i forhold til lovforslaget, som jeg håber vi kan få afdækket i den kommende udvalgsbehandling.

Men først vil jeg bemærke, at flere høringsparter i deres høringsvar har kritiseret den korte høringsfrist. Lovforslaget, som vi behandler nu, samt en række lovforslag, vi senere skal behandle, er blevet sendt i høring samlet med en frist på 5 arbejdsdage. Det må regeringen kunne gøre bedre, for de her lovforslag, bl.a. det her, er opfølgning på en politisk aftale fra den tidligere regering, som man sagtens kunne have sendt i høring på et tidligere tidspunkt.

I SF mener vi, at der allerede er en myndighed til at sikre, at læger følger deres lægeløfter og dermed også udarbejder faglige og valide lægeerklæringer efter god tro og orden. En oprettelse af en enhed under Styrelsen for Patientklager til at vurdere lægernes vurdering kan skabe grobund for øget afstand mellem faget og myndighederne. Vi bør i stedet for se på, hvordan vi kan understøtte lægerne i deres komplicerede vurderinger. Og hvis man mener, at der er læger, der ikke leverer fagligt valide lægeerklæringer, så må det som hidtil kunne påklages i det nuværende system. Det ved jeg der også er andre patienter der godt kunne tænke sig at vi blev tydeligere om.

I SF er vi yderligere forbeholdne over for, at Styrelsen for Patientklager fremadrettet i disse tilfælde kan afkræve enhver oplysning af sundhedspersoner, som er nødvendig for styrelsens vurdering. Det er altså oplysninger, som borgerne i øvrigt har givet videre til sundhedspersonen i fortrolighed og i en forventning om dennes tavshedspligt.

Derfor vil vi i udvalgsbehandlingen have svar på, hvilke kriterier der skal opfyldes for, at en lægeerklæring skal revurderes, om det er alle lægeerklæringer, og vi vil også gerne have svar på, hvor meget en udtalelse fra den nyoprettede enhed vægter i den endelige afgørelse, og endelig mener jeg faktisk også, der er brug for at se på de forvaltningsretlige forhold i lige præcis den her konstruktion, hvor man beder en styrelse, som normalt er beregnet til at tage sig af patienternes ve og vel, til også at tage sig af myndighedens ve og vel.

Med de ord vil jeg tage et stærkt forbehold for, at SF kommer til at støtte forslaget.

Kl. 11:51

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører kommer fra Enhedslisten, og det er hr. Peder Hvelplund.

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Det er sjældent, at vi her i Folketingssalen behandler lovforslag, som må karakteriseres som decideret tåbelige. Men jeg må tilstå, at det gør vi efter min og Enhedslistens overbevisning her i dag. Lovforslaget omhandler oprettelsen af en særlig enhed under Styrelsen for Patientklager, der skal vurdere lægeerklæringer på indfødsretsområdet.

I dag er der ekstremt stramme regler for at opnå statsborgerskab. Der er krav om opholdslængde, om selvforsørgelse, om ingen kriminalitet, om danskprøve og indfødsretsprøve. Hvis man ikke opfylder betingelserne, er der mulighed for at søge dispensation, og det kan f.eks. være, hvis du som torturoffer har fået ptsd. Så skal du selvfølgelig have en lægeerklæring, hvor en speciallæge med omhu og uhildethed udfærdiger en lægeerklæring. Det har vi heldigvis dygtige og kompetente læger til at gøre. Det paradoksale er, at selv om borgerne får en lægeerklæring, der bekræfter, at de f.eks. lider af ptsd, der dermed kan gøre det umuligt for dem at gennemføre en danskprøve 3 eller en indfødsretsprøve, risikerer de alligevel, at et flertal i Indfødsretsudvalget afviser at give dispensation, hvilket er klart i strid med handicapkonventionen og gør, at FN's handicapkonvention systematisk overtrædes af Indfødsretsudvalget. Alligevel fortsætter den praksis.

Nu har Venstre, Liberal Alliance, Konservative, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti så besluttet – og det er den beslutning, der effektueres her i dag – at der skal oprettes en ny enhed under Styrelsen for Patientklager, der kan vurdere lægeerklæringer, selv om der ikke er nogen som helst grund til at så tvivl om lægens omhu og uhildethed. Det beror så alene på, om en mavefornemmelse hos medlemmer af Indfødsretsudvalget gør, at de synes, at der skulle være noget galt. For læger er i forvejen underlagt et fagligt tilsyn. Gennem Styrelsen for Patientsikkerhed og også Styrelsen for Patientklager, som også gør Indfødsretsudvalget opmærksom på det, hvis der er en verserende sag med en læge, kan man indhente en second opinion. Det sker jo allerede i dag. Men det er ikke tilstrækkeligt for det tidligere nævnte politiske flertal. Der skal oprettes en ny enhed.

Det er efter Enhedslistens mening med til at skabe mistillid til lægerne. Det er en yderligere bureaukratisering af processen. Det er spild af lægernes kostbare tid, evner og kompetencer, og det er et brud på beskyttelsen af patienters oplysninger, og det er i det hele taget en rigtig, rigtig dårlig idé, og det er derfor, jeg karakteriserer lovforslaget som både unødvendigt og tåbeligt. Lægeforeningen har tidligere gjort opmærksom på, at de ikke ønsker, at deres faglighed skal intimideres og politiseres gennem de nye lægeattester til ansøgning om dansk indfødsret. Derfor er der ingen grund til at forstærke den problemstilling, for hvordan vil det føles for en læge, der bliver gjort opmærksom på, at hendes faglighed bliver undersøgt af en særlig enhed under Styrelsen for Patientklager, uden at der har været nogen som helst anledning til at så tvivl om lægens omhu og uhildethed – andet end selvfølgelig en fornemmelse hos et medlem af Indfødsretsudvalget?

Jeg synes, det er en helt urimelig mistænkeliggørelse. Jeg kan hverken se nogen saglig eller faglig begrundelse for det her forslag, og derfor kan Enhedslisten naturligvis ikke stemme for forslaget.

Kl. 11:55

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Martin Geertsens, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:55

Kl. 11:57

Martin Geertsen (V):

Da hr. Peder Hvelplund, Enhedslistens ordfører, afsluttede sit indlæg, tænkte jeg, at nu må det simpelt hen være nok, og at nogen måtte udfordre hr. Peder Hvelplund. Jeg nævnte også i min egen ordførertale, at tilbage i 2014 var der en ret omfattende sag om snyd eller fejlagtige lægeerklæringer. Jeg citerer bare fra den her artikel fra TV 2, hvori der står:

Justitsministeriet har lige opdaget, at en speciallæge har udarbejdet stort set identiske lægeerklæringer i et større antal sager om udlændinges ansøgninger om dansk indfødsret, forklarer ministeren, som netop har præsenteret mistanken for Folketingets Indfødsretsudvalg.

Så siger hr. Peder Hvelplund, at der ikke er noget grundlag for mistænkeliggørelse. Men hvad siger sådan en sag som den her hr. Peder Hvelplund?

Kl. 11:56

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:56

Peder Hvelplund (EL):

Jeg vil gerne takke for udfordringen. Det er altid rart at blive udfordret, det er jo ligesom det, vi har en Folketingssal til. Jeg vil sige, at det jo er det, vi har et system til, for det er jo ikke kun inden for det her område, at der opstår fejl, og hvis der opstår fejl, har vi jo et klagesystem, hvor den slags ting skal behandles. En læge, der systematisk omgås sin faglige forpligtelse til at behandle sager med omhu og uhildethed, skal selvfølgelig indklages til Styrelsen for Patientsikkerhed, og så skal der køre en sag. Og hvis der kommer til at køre en sag der, bliver Indfødsretsudvalget også gjort opmærksom på det.

Der kan jo være en generel problemstilling med en læge, som ikke opfylder sine faglige kvalifikationer, men hvorfor skal vi til at opfinde en ny enhed, som alene skal forholde sig til sager i Indfødsretsudvalget, og hvor den eneste anledning til at rejse en sådan sag er, at her synes man, at der kan være noget mærkeligt. Det har jo ikke nogen konsekvens for, hvad lægen i øvrigt måtte gøre, og derfor bør det selvfølgelig være sådan, at vi skal bruge det klagesystem, der er, det tilsyn, der i forvejen er der, for en sådan læge skal selvfølgelig opfanges af det system. Men det er jo ikke noget, der gør sig gældende særskilt for Indfødsretsudvalget, for det er jo en generel problemstilling.

Kl. 11:57

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Martin Geertsen.

Kl. 11:57

Martin Geertsen (V):

Nu kender jeg Enhedslistens ordfører lige på det her område som en mand, som går meget op i, at parlamentet og folkestyret har noget at skulle have sagt. Og hvis man sidder i et Indfødsretsudvalg og har en eller anden fornemmelse af, at der er nogen, der ligesom skærer hjørner i forhold til noget så væsentligt som dansk indfødsret, som dansk statsborgerskab, synes hr. Peder Hvelplund så ikke kun, det er ret og rimeligt, at man får en mulighed for ligesom at sætte spot på det?

Kl. 11:57

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Peder Hvelplund (EL):

Jamen der har vi jo en forpligtelse til at handle i forhold til det eksisterende system. Hvorfor skal vi opfinde en ny instans, som alene forholder sig til den problemstilling, der kan være i forhold til sager i Indfødsretsudvalget? Hvis vi som folkevalgte eller som borgere i øvrigt har en fornemmelse af, at der her er noget galt i forhold til en læge, hvis vi har en konkret mistanke, vi kan gå videre med, så skal den selvfølgelig bringes for den rette instans. Det er jo det, der ligger i begrebet retssikkerhed.

Men at opfinde en ny instans, hvor man, alene fordi man har en fornemmelse, uden at man har en konkret begrundelse for at gøre det, kan bede en instans om at lave en undersøgelse af en læge, synes jeg er stærkt betænkeligt i forhold til retssikkerheden, også i forhold til lægers retsstilling, og derfor synes jeg, at Venstre også burde revurdere deres syn i den her sag.

Kl. 11:58

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Det Konservative Folkeparti. Det er hr. Per Larsen.

Kl. 11:58

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det. Det lovforslag, vi behandler her, er jo aftalestof. Og i Det Konservative Folkeparti er vi rigtig glade for, at det endelig snart kan blive vedtaget og intentionerne kan træde i kraft. Indfødsret, altså tildelingen af dansk statsborgerskab, er selvfølgelig ikke nogen selvfølge. Der er en række kriterier, der skal være opfyldt. Bl.a. skal man jo have tilegnet sig kundskaber i det danske sprog, så man kan begå sig i Danmark, og så man bl.a. kan bestride et job. Der er mulighed for at opnå dansk indfødsret uden at have erhvervet tilstrækkelige kundskaber i dansk, hvis man er syg, eller hvis der er en anden lægefaglig grund til, at man ikke kan erhverve sig nævnte sprogkundskaber. Det har jo så igennem nogle sager vist sig problematisk, at kvaliteten af lægeerklæringer kan være svingende. Og det har jo så måske kunnet føre til en dispensation i forhold til kravet – altså med en lægeerklæring, som der har været rejst tvivl om.

Det forslag her er med andre ord et værn mod snyd, og det er vi rigtig godt tilfredse med. Man skal jo ikke kunne snyde sig til et dansk statsborgerskab. Tak for ordet.

Kl. 12:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Nye Borgerlige, og det er fru Mette Thiesen.

Kl. 12:00

(Ordfører)

Mette Thiesen (NB):

Dansk statsborgerskab er den fineste gave, man kan få. Og den gives ifølge grundlovens § 44 og Folketinget ved lov. Desværre har politikerne igennem alt for mange år smidt om sig med danske statsborgerskaber til udlændinge, der aldrig nogen sinde burde have haft dem. Og i Nye Borgerlige siger vi: Stop. Vi ønsker ikke at uddele statsborgerskaber til folk fra muslimske lande, som vi ved er overrepræsenteret i kriminalitetsstatistikkerne. Vi ønsker at fragte domte kriminelle udlændinge deres tildelte danske statsborgerskaber og udvise dem konsekvent og efter første dom. Vi ønsker ikke, at domte kriminelle skal have dansk indfødsret, og kort fortalt skal alle

de, der ikke er til gavn for Danmark, ikke have dansk statsborgerskab. Det er ganske almindelig sund fornuft.

Men det her lovforslag handler om lægeerklæringer, og med den nuværende aftale om indfødsretsmeddelelse fra 2018 skærpede den daværende regering nemlig aftalen, så vi, der sidder i Indfødsretsudvalget, kan bede om en såkaldt second opinion, hvis der eksempelvis er flere enslydende lægeerklæringer fra den samme læge. Man har nemlig tidligere set visse læger, sikkert af såkaldt humanistiske årsager, masseproducere lægeerklæringer, for at udlændinge kunne få statsborgerskab. Det skal selvfølgelig stoppes, og det skal der slås hårdt ned på.

Derfor kan vi også godt bakke op om det her lovforslag, der jo netop er en skærpelse. Men i Nye Borgerlige mener vi, at dansk statsborgerskab udelukkende skal tildeles dem, der vil gavne Danmark, og derfor vil min endelige vurdering i forhold til hver enkelt sag, vi præsenteres for i Indfødsretsudvalget, også afhænge af, om det er tilfældet. Og vi vil stadig stemme nej til den årlige massetildeling af danske statsborgerskaber til udlændinge, for vi mener ikke, at den fineste gave, vi kan give, skal kastes i grams, hvad politikerne fra langt de fleste partier desværre har gjort i årtier. Tak.

Kl. 12:02

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Liberal Alliance, og det er hr. Henrik Dahl.

Kl. 12:02

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Jeg sad i Indfødsretsudvalget i nogle år op til valget i 2019, og jeg kan bekræfte, hvad flere ordførere har været inde på, at ved hvert møde i Indfødsretsudvalget skal man bruge en del tid på at behandle dispensationsansøgninger, som kommer fra nogle ganske bestemte læger – det er et fast punkt på programmet; ansøgninger fra nogle utroværdige læger er sorteret ud i bunker. Det er sådan en service, man får fra embedsmændene, og så sidder man og behandler de her ansøgninger, hvor man ved, at der er problemer med kvaliteten af de lægefaglige vurderinger. Men når man sidder i Indfødsretsudvalget, opdager man jo også, at der er en lang række psykiske lidelser, som mærkeligt nok kun rammer mennesker fra Mellemøsten, og som gør, at de ikke kan lære dansk. Og der er jo ikke nogen, der rigtig ved, hvorfor de kun rammer folk fra Mellemøsten, og hvorfor de ikke rammer folk fra Sydamerika eller Fjernøsten eller sådan noget. Det er meget, meget mærkeligt, og derfor er der jo brug for en meget håndholdt indsats, når man sidder og kigger på dispensationsansøgningerne.

Derfor er jeg glad for, at vi før valget fik lavet en ny aftale om indfødsret, der kan hjælpe os i det meget, meget store arbejde, som det er at behandle alle dispensationsansøgningerne. Det er jo sådan, at man får en hel kasse med dispensationsansøgninger op til hvert møde og en eller anden form for hjælp til at se på de her mærkelige lidelser, der har den her mærkelige udbredelse. Det er altså rigtig rart for Indfødsretsudvalget. Vi har selv været med til at indgå aftalen før valget, og derfor bakker vi den selvfølgelig op nu, hvor den er blevet genfremsat af den nuværende regering. Tak for ordet.

Kl. 12:04

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Dermed har alle partiernes ordførere haft ordet til behandlingen her, og jeg kan nu byde velkommen til sundheds- og ældreministeren.

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Tak for det, formand. Og tak for bemærkningerne. Jeg kan konstatere, at de partier, der stod bag indfødsretsaftalen fra 2018, kan bakke op om forslaget, og at et parti – plus et til – af de partier, der dengang stod uden for aftalen, så er imod, og det er nok ikke helt så overraskende, at det er sådan, det hænger sammen.

Jeg vil redegøre for lovforslagets indhold. Med lovforslaget foreslås nogle tilpasninger af reglerne på sundhedsområdet som følge af indfødsretsaftalen, og det var altså mellem den tidligere regering, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti, at aftalen den 29. juni 2018 blev indgået. I aftalen blev det aftalt at styrke de lægefaglige diagnoser i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om dansk statsborgerskab, og efter den her aftale kan Folketingets Indfødsretsudvalg til brug for udvalgets vurdering af, om der skal meddeles en ansøger dispensation på grund af sygdom, få forelagt sager for Styrelsen for Patientklager. Styrelsen skal herefter vurdere de lægefaglige oplysninger i sagen, før udvalget tager endelig stilling til, om vedkommende ansøger skal optages på et lovforslag om meddelelse af dansk statsborgerskab. Den ordning skal til for at sikre, at der foreligger den tilstrækkelige og reelle dokumentation for et handicap, som kan give anledning til dispensation fra kravene til dansk indfødsret.

I praksis vil det foregå på den måde, at Styrelsen for Patientklager modtager sagens dokumenter fra Udlændinge- og Integrationsministeriet, herunder den pågældende lægeerklæring, som styrelsen skal vurdere, og Styrelsen for Patientklager kan også i nødvendigt omfang indhente sagens øvrige oplysninger, f.eks. journalmateriale og en udtalelse fra den læge, som har udarbejdet erklæringen. I udtalelsen skal Styrelsen for Patientklager vurdere, hvorvidt styrelsen er enig i lægens vurderinger og konklusioner i den lægeerklæring, som danner baggrund for forelæggelsen for Indfødsretsudvalget, og vi ved jo, at Styrelsen for Patientklager har erfaring med præcis sagsbehandling, og dermed er jeg overbevist om, at de vil varetage den her opgave tilfredsstillende og med stor objektivitet.

Med det her lovforslag foreslås det så også, at Styrelsen for Patientklager kan videregive oplysninger om sin vurdering af lægeerklæringer til Styrelsen for Patientsikkerhed, og det er jo altså for at sikre, at Styrelsen for Patientklagers udtalelse også kan anvendes til brug for Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn med sundhedspersoner og behandlingssteder, og at oplysningerne kan indgå i grundlaget for en tilsynsafgørelse i det omfang, det er relevant og udtryk for lægens faglige virksomhed.

Jeg ser frem til, at lovforslaget skal igennem udvalget, og jeg håber på en god udvalgsbehandling, og jeg svarer naturligvis på spørgsmålene, både mundtlige her og skriftlige undervejs. Tak.

Kl. 12:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Der er i hvert fald ønske om et kort bemærkning fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 12:07

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tak til ministeren for talen. Nu har vi sådan kunnet høre fra flere ordførere, at det her jo dybest set ikke handler om noget sundhedsfagligt, men at det handler om en stramning af udlændingelovgivningen. Jeg vil egentlig bare høre ministerens holdning og overvejelse i forhold til det, at vi nu i både Sundhedsudvalget og også i Sundhedsministeriet skal sidde og vedtage udlændingestrømninger, altså at vi bruger sundhedspolitik til at lave en stramning af udlændingelovgivningen, og om det ikke giver et misforhold, i forhold til hvordan opgaverne er fordelt. Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er, med hvilken baggrund man skulle begynde at så tvivl om lægers omhu og uhildethed og sige, at der nu er et særligt nævn, som ligger ud over det tilsyn, der er der i forvejen. Altså, hvad er baggrunden for det?

Kl. 12:08

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 12:08

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at det her er en udmøntning af en aftale om indfødsret; det er jo en udmøntning, som foregår. Det er jo ikke så usædvanligt, at man laver en aftale, og at udmøntningen så foregår i forskellige lovkomplekser, og her er det så i sundhedsloven, at denne del af udmøntningen foregår. Vurderingen er jo – det var der flere ordførere der var inde på – hvis man gennemgår medierne i de senere år, at det af og til sker, at der dukker sager op, hvor der i hvert fald er en stor diskussion om præcis de her lægeerklæringer, og jeg mener ikke, at nogen kan være tjent med den form for usikkerhed og diskussion, der er der.

Derfor mener jeg, at det er klogt og fornuftigt at få det hegnet ordentligt ind, og hvis der ingen problemer er, så er indhegningen jo lavet på den måde, at vi vil have en instans, der ser på det og kan konkludere det, og hvis der er problemer, kan vi så få løst de problemer, der er, og på den måde ser jeg ikke, at der sådan er den store værdipolitik i det. Jeg ser det som et praktisk og fornuftigt forslag.

Kl. 12:09

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 12:09

Peder Hvelplund (EL):

Man kan sige, at hvis det nu handler om at sikre en god og ordentlig behandling, så er det ikke nogen hemmelighed – nu nævner ministeren selv nogle tidligere sager, der har været – at vi jo også har haft sager med domme ved domstolen, hvor Danmark har brudt handicapkonventionen, fordi man, selv om der ligger en lægeerklæring, som er blevet vurderet til at være afgivet med omhu og uhildethed og dermed er en valid lægeerklæring, så alligevel trods den lægeerklæring og giver afslag, altså selv om det er i strid med en handicapkonvention, som i hvert fald et flertal i Folketinget siger at man vil overholde.

Skulle vi så ikke begynde at kigge den anden vej og så sikre, at de lægeerklæringer, der bliver afgivet med omhu og uhildethed, også bliver respekteret, også i Indfødsretsudvalget?

Kl. 12:10

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 12:10

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Det spørgsmål vil jeg meget gerne dykke ned i, også skriftligt, i udvalgsarbejdet i forhold til den del af det. Der er oprettet en enhed i Styrelsen for Patientklager, og det, der foreslås her, er jo så, hvordan den enhed skal arbejde med de her konkrete sager. De arbejder jo med deres lægefaglighed, og de arbejder fuldstændig uafhængigt og med høj integritet og høj tillid, og derfor mener jeg, det er fornuftigt at have den mekanisme indført.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 12:11

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak til ministeren. Nu nævner ministeren selv lægefaglighed og integritet, og det er jo selvfølgelig meget vigtigt. Så jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad ministeren siger til de bekymringer, der kommer fra bl.a. Lægeforeningen, der frygter, at de bliver spændt for en politisk vogn, altså at de føler et vist pres i forhold til at skulle komme med et andet svar end i den oprindelige lægeerklæring, og at de bliver gjort til en art sagsbehandlere, hvor de skal tage stilling til spørgsmål, der ligger uden for deres lægefaglige kompetencer – har ministeren en holdning til de bekymringer?

Kl. 12:11

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 12:11

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Jamen jeg læser altid, hvad der kommer af input – også her fra Lægeforeningen. Og det synes jeg vi må tage med. Jeg mener dog, at hvis der bag det ligger noget, der minder om en mistillid til Styrelsen for Patientklagers arbejde, jamen så er jeg ikke enig; jeg mener, det er en vigtig styrelse, vi har her, og jeg har stor tillid til, at de arbejder *fuldkommen* uhildet af politiske kommentarer og andet. Vi er jo alle sammen enige om, at det er et vigtigt område, altså spørgsmålet om indfødsret, statsborgerskab – det er vi alle enige om. Partierne er selvfølgelig overhovedet ikke enige, i forhold til hvor mange og hvordan vi skal tildele det. Men det er et vigtigt område, og der har i medierne været masser af diskussioner og tvivl om præcis det her element med lægeerklæringerne, og derfor må det være fornuftigt at sige: Vi har en Styrelse for Patientklager, og lad os få dem til at vurdere det i de tvivlsager, der så er.

Kl. 12:12

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 12:12

Stinus Lindgreen (RV):

Det er jeg enig i; det er en vigtig styrelse at have. Mit spørgsmål går mere på den bekymring, som lægerne har rejst, i forhold til at de nu bliver brugt til noget, som de ikke har lyst til at blive brugt til, nemlig at man begynder at bruge dem til at sagsbehandle på områder, som ikke er deres kompetenceområde, og hvor de kan føle et pres til at skulle komme frem med et andet svar, end man gjorde i det oprindelige svar. Medmindre man har en eller anden idé om, at der er et generelt problem med, at der snydes med lægeerklæringer, så har jeg svært ved at se argumentet for at indføre den her lov.

Kl. 12:13

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 12:13

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Jamen der har jeg simpelt hen så stor tillid til Styrelsen for Patientklager, i forhold til de ikke vil ligge under for nogen som helst form for politisk pres. Man skal være opmærksom på, at det jo er en styrelse, som faktisk ikke sjældent er inde i sager, som har en stor offentlig bevågenhed, og de er vant til og har ekspertisen til og har

integriteten til at agere med høj lægefaglighed – og det er jo helt afgørende, at de skal kunne det. Men fra min side som minister vil jeg da sige, at det er helt afgørende, at de fortsætter med at kunne arbejde – også i spørgsmål, som har stor politisk bevågenhed – og arbejde med den høje faglighed, som de lægger for dagen.

Kl. 12:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Kirsten Normann Andersen, SF. Værsgo.

Kl. 12:14

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg er sådan set enig i, at indfødsret er et vigtigt område, men når jeg alligevel stiller mig forbeholden over for forslaget, handler det rigtig meget om konstruktionen. For konstruktionen er bureaukratisk, synes jeg, men jeg synes måske også, der kunne være nogle forvaltningsretlige forhold, man bliver nødt til at få kigget nærmere på.

Hvorfor er det, man ikke har valgt en second opinion, altså ligesom man gør det på alle mulige andre områder? Der har vel hele tiden været mulighed for, at man kunne vælge at sige, at en lægeerklæring ikke var fyldestgørende, og at der derfor var brug for, at en anden læge skulle vurdere patienten endnu en gang, sådan som man også gør det på andre områder. Hvorfor er det, man ikke har valgt det, der sådan helt åbenlyst er normen, når det er sådan, at man er i tvivl om, om man kan stole på de erklæringer, der ligger?

Kl. 12:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 12:15

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Jamen det valg, der så er blevet truffet, er et valg, hvor der er blevet sagt: Hvad har vi af eksisterende styrelser, som vil kunne varetage den her opgave? Og jeg erkender, at man da også kunne have valgt andre, da man sad der. Det var jo ikke mig, der sad i det forhandlingsrum, men man kan jo altid, når man sidder og forhandler – det har vi jo prøvet alle sammen i Folketinget – finde ud af, hvad for et instrument der vil være oplagt. Og der er flere forskellige forslag. Det, man så har valgt, er, at det skal være Styrelsen for Patientklager, og det står jeg fuldt ud på mål for. Jeg synes, det er fornuftigt og klogt at vælge dem, for de har jo netop den store ekspertise og erfaring med sagsbehandling og med det at gennemgå journalmateriale, og det er præcis det, vi beder dem om.

Så jeg synes, det var et klogt valg, man traf der i 2018, og det ser jeg frem til vi får indført, og dermed ser jeg også frem til, at vi får elimineret den usikkerhed om de sager, der af og til kommer op i pressen, hvor der er usikkerhed omkring, om der i forhold til enkelte sager og til enkelte papirer i forskellige sager er noget, man kan diskutere, for det bør der ikke være. Det er så afgørende, at det skal der ikke være.

Kl. 12:16

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 12:16

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg tror, jeg hørte ministeren svare her, at hvis der er noget forvaltningsretligt, der ikke holder stik i det her forslag, er ministeren også klar til at se på, om der skal laves en anden konstruktion. Og i tilfælde af at det rent faktisk også vurderes at være forvaltningsretligt rimeligt, kan ministeren så se for sig, at det er det samme system,

der måske skulle tage sig af forsikringskunder, som er utilfredse med lægeerklæringer, som de tænker er farvet lidt for meget af, hvad forsikringsselskabet godt kunne tænke sig, eller hvordan tænker ministeren det her nye system?

Kl. 12:16

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 12:16

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Jeg tror, jeg vil være påpasselig med at brede mig langt ind i andre sager her. Det, vi behandler i dag, er udelukkende en opgave, som Styrelsen for Patientklager har fået. Der bliver sat nogle rammer omkring det, og jeg har ingen som helst grund til at tro, at der skulle være forvaltningsretlige problemer med dette. Men det er jo altid sådan, at skulle der dukke det op undervejs i forbindelse med noget som helst, vi laver, kigger vi selvfølgelig på det, men der er intet som helst, der tyder på, at det her skulle være forvaltningsretligt betænkeligt – tværtimod.

Kl. 12:17

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 60:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven, lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og lov om virksomhedsansvarlige læger og tandlæger. (Oprettelse af Ankenævnet for Tilsynsafgørelser og Det Rådgivende Udvalg for Tilsyn, lovfæstelse af Fagligt Forum for Patientsikkerhed, øget beskyttelse af personer ved rapportering af utilsigtede hændelser, krav om instrukser, sprogkrav til sundhedspersoner, forenkling af reglerne om virksomhedsansvarlige læger og tandlæger, dispensation fra fristen for indgivelse af ansøgning om autorisation som kontaktlinseoptiker m.v.).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 08.10.2020).

Kl. 12:17

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Forhandlingen er åbnet, og her står Socialdemokratiets ordfører klar. Velkommen til hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 12:18

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tillid er en helt afgørende værdi i vores velfærdssamfund, og det gælder ikke mindst i vores sundhedsvæsen – tillid til, at vi kan få en god behandling, hvis vi bliver syge, tillid til, at patientsikkerheden

er i top, og tillid til, at der føres kontrol med, at tingene foregår efter reglerne. Men det gælder også, at der skal være tillid til, at læger og andre sundhedspersoner kan udføre deres arbejde, og at den kontrol, der nødvendigvis må være, sker på en hensigtsmæssig måde og sikrer, at vi lærer af de fejl, der måtte være begået. Vi ønsker ikke et sundhedssystem, hvor al tiden bruges på at dokumentere, at man ikke begår fejl, og hvor ingen tager ansvar af frygt for at blive straffet. Det gavner heller ikke patienterne.

Det er ingen hemmelighed, at der har været et anspændt forhold mellem læger og Styrelsen for Patientsikkerhed de seneste år – ikke mindst efter Svendborgsagen, hvor læger delte budskabet om, at »det kunne have været mig«. Der har været et ønske om, at politianmeldelser erstattes med konstruktivt samarbejde, og et ønske om at lære af fejl. Derfor har regeringen nu fremlagt en lovpakke med en række konkrete tiltag – det er en genfremsættelse af forslag, som blev præsenteret helt tilbage i 2018 – der skal sikre mere tillid og bedre samarbejde og samtidig styrke retssikkerheden for læger, samtidig med at vi opbygger ny viden i hele sundhedsvæsenet. Bl.a. oprettes et ankenævn for tilsynsafgørelser, så læger kan anke meget indgribende afgørelser; det kan f.eks. være afgørelser om midlertidig fratagelse af autorisation, indskrænkning af, hvad læger må arbejde med, arbejdsforbud eller suspension. Dermed styrkes retsstillingen for sundhedspersoner, og det mener jeg er i alles interesse.

Et andet forslag handler om at oprette et rådgivende udvalg for tilsyn, som skal rådgive Styrelsen for Patientsikkerhed om styrelsens tilsynsmetoder og fremgangsmåder i forhold til lægerne. Rådet skal bl.a. bestå af repræsentanter for patientforeninger og faglige organisationer på sundhedsområdet.

Jeg er også glad for at læse i høringssvarene, at de sundhedsfaglige organisationer generelt tager positivt imod lovforslaget her.

Tillid er også vigtigt andre steder i sundhedsvæsenet, f.eks. tillid til, at man møder en læge, som kan tale et forståeligt dansk. I dag er der desværre patienter, som har en dårlig oplevelse med læger, som de ikke kan kommunikere ordentligt med. Det skal vi naturligvis rette op på. Derfor slår vi også fast nu her, at det er et ansvar, som arbejdsgiveren har, at sikre sig, at lægen taler et ordentligt og forståeligt dansk, når vedkommende ansættes på eksempelvis et sygehus, ligesom arbejdsgiveren også skal sikre, at en række andre kompetencer er i orden, når man ansætter personale, uanset hvor i verden man måtte komme fra. Og det er for mig at se helt naturligt og fornuftigt.

Alt i alt er det en række gode tiltag, som Socialdemokratiet kan støtte.

Kl. 12:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren. Jo! Der er en kort bemærkning fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 12:21

Peder Hvelplund (EL):

Jeg beklager, at jeg trykkede mig ind så sent. Men det var, fordi ordføreren lige til sidst nævnte det her med sprogkrav. Og derfor vil jeg bare høre ordføreren efter, om ordføreren ikke er enig i, hvad nogle af høringsparterne også giver udtryk for, nemlig at det ville være naturligt at stille de samme sprogkrav til læger, der kommer fra EU-lande, som dem, vi stiller til læger uden for EU-lande. Og jeg tænker sådan set både på det sproglige, men også på kvalifikationskrav.

Kl. 12:21

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 12:21

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det er en diskussion, vi har haft en række gange nu her, både fordi der er nogle regler, som vi skal leve op til på EU-niveau, og fordi der er nogle krav i sundhedssystemet. Og det vigtigste må nu engang være, at alle læger, særlig læger, som har et ansvar for at kommunikere med patienter, kan gøre sig forståelige; at patienter kan forstå, hvad lægen siger, uanset hvor i verden lægen kommer fra – om det er fra Danmark, et EU-land eller uden for EU.

Så det må være det afgørende, og jeg synes, det er godt, det bliver slået fast her, at det er arbejdsgiveren, som har ansvaret for at sørge for, at læge og patient kan kommunikere sammen på et forståeligt niveau. Det synes jeg er fint bliver slået fast en gang for alle.

Kl. 12:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 12:22

Peder Hvelplund (EL):

Det er jeg helt enig i, og derfor kommer vi også til at støtte lovforslaget her. Men altså, ud over det arbejdsgiveransvar, der ligger i forhold til det, ligger der vel også en national forpligtelse til at sikre, at de læger, der kommer ind, har tilstrækkelige kvalifikationer, også i forhold til sprog. For ellers risikerer vi netop det, at der kan være steder, hvor man er særlig presset. Og så kan det være, at der opstår en udkantsproblematik, hvor man bare for at få en læge kan komme til at slække på kvalifikationen, altså i forhold til sprogkrav. Er ordføreren ikke enig i, at der kan være den problematik i forhold til det?

Kl. 12:23

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 12:23

Rasmus Horn Langhoff (S):

Vi skal selvfølgelig være opmærksomme på, at der ikke er nogen steder i landet – heller ikke dér, hvor man er allermest desperat for at få læger – hvor der kan opstå situationer, hvor en patient ikke kan kommunikere med sin læge. En læge kan have forskellige opgaver. Der er nogle steder, hvor man har meget kontakt med patienter, og så kan der være nogle steder, hvor man måske nærmest ingen kontakt har med patienter. Og der må det være op til arbejdsgiveren at sikre, at man kan udføre sit arbejde, altså at man både har de faglige kvalifikationer, der skal til, men også at man til hver en tid kan gøre sig forståelig over for både kolleger og patienter.

Kl. 12:23

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mange tak til ordføreren fra Socialdemokratiet. Der er ikke flere spørgsmål til den ordfører. Og hermed velkommen til Venstres ordfører, hr. Martin Geertsen.

Kl. 12:23

(Ordfører)

Martin Geertsen (V):

Mange tak. Vi behandler jo i sagens natur kun vigtige sager i det her høje Ting – ja. Men det foreliggende lovforslag er ikke bare vigtigt, det er faktisk vanvittigt vigtigt.

Hovedessensen i lovforslaget er nemlig en udløber af den tillids-pakke, som blev lanceret allerede under den tidligere regering og sundhedsminister. Og formålet med lovforslaget er at styrke retssikkerheden for sundhedspersoner og genopbygge tilliden mellem

sundhedspersonale og tilsynsmyndigheder. Baggrunden for lovforslaget er faktisk den meget triste, at ansatte i det danske sundhedsvæsen i 2017 og 2018 oplevede, at deres retssikkerhed var udfordret. Og hvis man skal være endnu mere konkret, så faldt der i 2018 dom i det, der var og er kendt som Svendborgsagen. Her blev en yngre læge, som i landsretten var blevet kendt skyldig i forsømmelse eller skødesløshed i behandling af en patient, senere frifundet i Højesteret. Og sagen fik på daværende tidspunkt den danske lægestand til, om jeg så må sige, at trække de retoriske sabler.

Protesterne mod lægers manglende retssikkerhed var markant, kritikken hagtede ned over Styrelsen for Patientsikkerheds tilsynsmetoder. For lægerne var det uforståeligt, at en enkelt medarbejder skulle stå til ansvar for noget, som i virkeligheden i praksis burde have ligget hos ledelsen. Og hovedformålet med dette lovforslag er altså som sagt at rette op på retssikkerheden for sundhedspersonalet i det danske sundhedsvæsen.

Helt konkret bliver der med denne lov etableret et ankenævn for tilsynsafgørelser, hvor man som sundhedsperson kan anke en afgørelse, hvis Styrelsen for Patientsikkerhed på forskellig vis frakender sundhedspersonen mulighed for at udøve sit hverv. Et rådgivende udvalg for tilsyn etableres som organet, der skal rådgive Styrelsen for Patientsikkerhed i dens metoder og fremgangsmåder, og der tages også initiativ til en stadfæstelse af et fagligt forum for patientsikkerhed, som bliver sådan en slags læringsrum.

Endelig slås det også med det her lovforslag fast, at det altså er driftsherren ude i de enkelte organisationer, der skal sørge for, at der er de nødvendige, faglige instrukser i forhold til kliniske procedurer ude på, ja, de enkelte behandlingssteder.

De kraftige protester fra lægerne og andre sundhedspersoner i det danske sundhedsvæsen gjorde og gør naturligvis et kæmpemæssigt indtryk, og det har det også gjort i mit eget parti. Helt overordnet er det vores opfattelse, at arbejdsvilkår jo forringes betydeligt med dårligere behandlingsresultater til følge, hvis der hersker usikkerhed, og hvis der hersker tvivl blandt medarbejderne, fordi de frygter at blive retsforfulgt for noget, som i virkeligheden burde være en hel organisations ansvar.

Ud over de retssikkerhedsmæssige initiativer indeholder lovforslaget også en række andre forhold. Bl.a. fastslås det – og det var den forrige ordfører også inde på – at det er regionerne, kommunerne og privathospitalernes ansvar at sørge for, at de personer, man har ansat, har de nødvendige sprogkompetencer. Og søreme så, om der – sådan som jeg i hvert fald selv læser det – også lægges op til lidt afbureaukratisering i den forstand, at det foreslås at forenkle den såkaldte anmeldelsesordning for virksomhedsansvarlige læger og tandlæger.

Alt i alt er det et rigtig, rigtig godt lovforslag, som Venstre kan tilslutte sig.

Kl. 12:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mange tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Dansk Folkeparti. Det er fru Liselott Blixt. Velkommen.

Kl. 12:27

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Mange tak. Det er et komplekst lovforslag, hvor der er rigtig mange punkter, og jeg vil ikke remse alle syv punkter op.

Det, jeg gerne vil tale om, er, at det er rigtig vigtigt for Dansk Folkeparti, at når man er patient i det danske sundhedsvæsen, så bliver man behandlet af kompetente læger, der gør alt, hvad de kan, med den faglighed, de nu engang har, for at hjælpe patienten. Samtidig skal vi selvfølgelig også sikre, at de læger, som vi har, bli-

ver beskyttet mod at blive beskyldt for ting som grov forsømmelse, som der måske har været andre årsager til.

Der har jo netop været, som de forrige talere har nævnt, en sag, der faktisk startede i 2013 i Svendborg, hvor en læge på grund af travlhed giver en mundtlig besked til en sygeplejerske, som så ikke bliver skrevet ned i journalen. Det er ting, som sker, men helst ikke må ske, og som måske også har alt for store konsekvenser for den enkelte. Det her har været en sag, vi har arbejdet med i rigtig mange år i Sundhedsudvalget under de forskellige sundhedsministre, så det er en sag, som er hoppet mellem mange ministre, vil jeg sige.

Vi har selvfølgelig, da sagen kom op i 2017, hvor der blev dømt i sagen – det vil sige, at den har været gennem flere forskellige retsinstanser og endte heldigvis med en frifindelse – diskuteret, hvor stram en praksis der var på området. Vi var enige om, at det, man kaldte strammerpakken, som trådte i kraft i 2017, måske havde strammet lige lovlig meget. Vi var alle sammen enige om, at når der er en læge, der opererer på et beskidt køkkenbord, udsætter børn og voksne for fare, så skal der slås hårdt ned. Men vi skal heller ikke have en lovgivning, der gør, at læger ikke tør gå på arbejde, at læger ikke tør tage den risiko, der måske lige er det, der skal til for at redde den enkelte patient.

Vi har faktisk læger, der har gjort noget ud over det sædvanlige. Da vi havde en ulykke med en båd nede ved Faxe, var der faktisk nogle, der sagde: Vi prøver at fryse ned. Hvad de gjorde, vil jeg ikke komme ind på, men det var ikke noget, der stod nogen steder. Det skal vi også have nogle læger der tør gøre, uden at de er bange for at blive anklaget. Og selvfølgelig skal vi så også have et ankenævn, som de kan komme til, så man kan få kigget på deres sag. For hvis de bliver anklaget for grov forsømmelse, bliver de jo fritaget fra arbejde, og der kan gå rigtig lang tid, og de har også svært ved at fortælle, hvad grunden er til, at de ikke kan komme på arbejde, og hvorfor: Hvad var årsagen?

Derfor er jeg rigtig glad for, at man er kommet så langt og har sagt, at nu skal vi have et ankenævn. Jeg kunne så godt tænke mig, at der var nogle sager, der fik en hastig proces, som også nogle hørings svar siger. De siger, at 1 måned kunne være godt – specielt når man tænker på læger, som vi står og mangler rundtomkring. Men selvfølgelig skal det samtidig også være sikkert.

Der er rigtig mange tiltag i det her, der ligesom går ud på, at vi skal være bedre til at lære af vores fejl. Derfor støtter vi også det her med, at man kan indrapportere utilsigtede hændelser og samtidig gøre, at andre ikke kan gå ind og se, hvilken person det er, sådan at sagen ikke kan føres tilbage til den enkelte person. For så ender det med, at der ikke er nogen, der indberetter en utilsigtet hændelse.

Det sidste, som jeg lige vil nå at bemærke, er selvfølgelig det her med sproget. Det her siger jo ikke så meget om lovgivningen, som vi måske kunne ønske os i Dansk Folkeparti, men det siger i hvert fald, hvem der har hovedansvaret. Det er slået fast med det her lovforslag, og så må vi jo arbejde videre. Jeg kigger ned på Enhedslisten, for vi lavede et forslag sammen om, at uanset hvor man kommer fra som læge, så skal man kunne kommunikere med patienterne, både forstå, hvad der bliver sagt, og den modsatte vej, og det er ikke tilfældet i dag. Så der er altså nogle, vi skal tage fat i ørerne på. Nu har vi i hvert fald et lovforslag, der siger, hvem der har ansvaret, og på den måde vil vi også bedre kunne stille krav i forhold til det, som vi ønsker.

Men alt i alt er det et forslag, som vi kan stemme ja til.

Kl. 12:32

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren for Dansk Folkeparti. Den næste ordfører kommer fra Radikale Venstre. Det er hr. Stinus Lindgreen. Velkommen.

Kl. 12:32

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Vi husker jo nok alle sammen Svendborgsagen, hvor en patient med sukkersyge blev indlagt. En mundtlig ordination om en blodsuktermåling blev glemt, og det ledte til en kæde af uheldige og dybt tragiske fejl, der desværre mandede ud i, at patienten døde, fordi ingen var opmærksomme på sukkersygen.

Det er jo den slags ulykkelige episoder, som vi skal lære af, så de ikke gentager sig. Hvordan sikrer vi, at vigtige informationer ikke går tabt på denne måde? Hvordan sørger vi for, at arbejdsgangene ikke er så pressede, at vitale informationer kun overleveres mundtligt? I den bedste af alle verdener havde vi lært af denne tragiske sag. I stedet gik det som bekendt anderledes. Den unge læge blev tiltalt for overtrædelse af autorisationslovens § 75 for forsømmelse og skødesløshed i sin behandling af patienten. Lægen kom igennem både byret og landsret, inden lægen blev frikendt i Højesteret i marts 2018.

Det er ingen hemmelighed, som andre ordførere også har været inde på, at sagen her var med til at udfordre forholdet imellem Lægeforeningen og Styrelsen for Patientsikkerhed. For »det kunne have været mig«, som tusindvis af læger meldte ud som følge af sagen. Den fejl, der fik så tragisk et udfald, er nemlig udbredt praksis i et sundhedsvæsen, hvor der ikke er tid nok. Flere læger har udtalt, at mundtlige ordinationer er helt almindelige, fordi man ellers som læge skal bruge tid på journalføring frem for behandling, og det vil heller ikke være til gavn for patienten.

Men ansvaret ender naturligvis herinde på Christiansborg, hvor vi vedtog strammerloven – og med god grund, for der er jo desværre eksempler på sundhedspersoner, der ikke bør have patientkontakt. De skal stoppes, og naturligvis skal fejlbehandling og forsømmelse have konsekvenser, det er klart. Men hvis der er – og det er der – andre utilsigtede konsekvenser af loven, skal det selvfølgelig rettes til. Her kom så tillidspakken som et svar på den kritik, der blev rejst i kølvandet på netop Svendborgsagen, og tak for det. For vi skal have fokus på læring i stedet for straf. For det vigtigste er jo at sikre sig, at fejlene ikke gentager sig. Deri ligger den reelle værdi for patienterne. Det er noget, som vi i Radikale Venstre har talt varmt for i lang tid.

Jeg vil også benytte lejligheden til at erindre om, at der stadig mangler den lovede evaluering af strammerpakken, som jeg håber snart bliver sat i gang.

I lovforslaget er der oprettelsen af et ankenævn for særlig indgribende tilsynsafgørelser, og det er en meget vigtig del af løsningen. Jeg deler de meget positive kommentarer, man kan læse i høringsvarene. Det er vigtigt, at vi beskytter sundhedspersoners retssikkerhed, samtidig med at myndighederne naturligvis skal kunne følge op på forhold, der kan være til fare for patientsikkerheden. Det er alt i alt en god løsning, der er fundet her, med et ankenævn, der kan efterprøve de meget indgribende afgørelser. Men der er selvfølgelig altid plads til forbedringer – eksempelvis om ankenævnet ikke skal afspejle sundhedspersonens profession med det relevante speciale, hvis sagen vedrører en læge. Man kan også se på, om typen af afgørelser, der kan prøves i ankenævnet, skal udvides med tiden. Det kunne jo være elementer, der kan indgå i en kommende evaluering af loven.

Ud over dette primære element indeholder lovforslaget også et andet meget vigtigt element fra tillidspakken, nemlig et forslag om at indføre en pligt for behandlingssteder til at sikre, at der udarbejdes faglige instrukser i form af ledelsesmæssige forskrifter for, hvordan sundhedspersonalet rent fagligt skal forholde sig til de opgaver, der håndteres på behandlingsstedet. Det er et andet meget vigtigt element i at styrke sundhedspersoners retssikkerhed.

Herudover er der et par mindre, men stadig vigtige justeringer i lovforslaget, som andre ordførere har været inde på. Det gøres klart, at arbejdsgiveren har pligt til at sikre sig, at ansatte læger har de nødvendige sproglige kompetencer på lige fod med andre relevante kompetencer, og det er jo fornuftigt. Dernæst forenkles reglerne for virksomhedsansvarlige læger og tandlæger, så de meget nemmere, men stadig fuldt forsvarligt kan leve op til deres forpligtelser. Det er også fornuftigt.

Endelig sikrer man sig, at en gruppe af autoriserede optikere, der har videreuddannet sig til kontaktlinseoptikere, kan få deres autorisation, selv om de af forskellige årsager ikke har ansøgt inden for den givne tidsfrist. Det er jo til gavn for både patient og behandler. Sådan kan man blive så klog af at læse et lovforslag igennem.

Så alt i alt er det et rigtig godt lovforslag med mange gode elementer, som vi i Radikale Venstre kan bakke op om. Tak for ordet.

Kl. 12:37

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Socialistisk Folkeparti, og det er fru Kirsten Normann Andersen. Velkommen.

Kl. 12:37

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. »Det kunne have været mig.« Sådan lød det fra sundhedspersonale i hele landet, da en læge på Svendborg Sygehus blev kendt skyldig i forsømmelse og skødesløshed af Styrelsen for Patientsikkerhed – og vel at mærke uden mulighed for at anke afgørelsen.

Det er jo i virkeligheden essensen i det her lovforslag, at muligheden for også at kunne påklage en afgørelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed er en vigtig retssikkerhed i forhold til retfærdighed for personalet. For der vil ske fejl, der vil også ske fejl i fremtiden, og det skal vi tilgode i forhold til patienter, men vi skal også sørge for den nødvendige retssikkerhed for det personale, som jo ikke går på arbejde for at skade patienter, men som altid går på arbejde for at gøre deres allerbedste.

Sagen havde dengang i den grad potentiale til, at sundhedspersonale i fremtiden skulle bruge uanede ressourcer på at dække egen ryg ind med minutios dokumentation af det, som i hverdagen hører under det daglige samarbejde, og det var bekymrende. Men sagen var set med mine øjne også en bombe under det tværfaglige samarbejde, og ikke mindst kunne sagen også få som konsekvens, at personalet mistede tilliden til registreringer af utilsigtede hændelser, som er et redskab til at gøre alle ansatte skarpe på vigtigheden af rutiner og behandlingsmetoder.

Jeg er derfor især glad for, at lovforslaget netop giver mulighed for, at autoriseret sundhedspersonale i fremtiden kan anke visse administrative tilsynssanktioner til et ankenævn. Jeg er også glad for initiativerne, som skal forbedre samarbejdet og læringen mellem tilsyn og ansatte, og jeg tror sådan set, at de allerede i dag mærker i praksis, at det giver god mening, når det er sådan, at der er skabt bedre plads for dialog. Det gælder også præciseringen af regionernes og kommunalbestyrelsernes ansvar for at sikre instrukser, definere kompetencer og sprogkrav m.v.

Derfor bakker SF også op om det samlede forslag.

Kl. 12:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Enhedslisten. Velkommen til hr. Peder Hvelplund. Værsgo.

Kl. 12:39

Kl. 12:43

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, formand. Nu har flere andre ordførere jo redegjort for historikken i forhold til det her. Det gælder både i forhold til strammerpakken og den efterfølgende tillidspakke, hele bevægelsen omkring »det kunne have været mig«, så det vil jeg ikke gå yderligere ind i, andet end at jeg selvfølgelig kan tilslutte mig, hvad også den radikale ordfører, hr. Stinus Lindgreen, nævnte om, at vi ser frem til at få evalueringen af strammerpakken, som vi jo efterhånden har efterspurgt flere gange.

Ellers er det jo i dag L 60, som netop handler om at give sundhedspersonale bedre ankenmuligheder igennem et nyt ankenævn for tilsynsafgørelser og sikre sundhedspersonalet en bedre beskyttelse i sager om utilsigtede hændelser. Det forslag støtter vi i Enhedslisten, fordi det er med til at sikre retssikkerheden for sundhedspersonale, som Styrelsen for Patientsikkerhed træffer indgribende afgørelser over for. Naturligvis skal vi have et skarpt tilsyn med vores sundhedspersonale, så der ikke er nogen borgere, der udsættes for usikker behandling eller på anden måde bringes i fare. Det er afgørende for et trygt og sikkert sundhedssystem og et stærkt velfærdssamfund.

Men samtidig skal vi jo også sikre en ordentlig og retfærdig proces for vores sundhedspersonale, så de reelt kan få efterprøvet afgørelser, som er voldsomt indgribende i deres liv, og det er netop det, L 60 her adresserer med ankenævnet. Men der er nogle enkelte problemer i forhold til den konkrete model, som jeg lige vil nævne her, og som vi i Enhedslisten vil forfølge i udvalgsarbejdet. Vi mener på linje med bl.a. Lægeforeningen, at ankenævnet skal være skattebetalt og ikke, som der lægges op til, finansieret ved at afkræve den enkelte sundhedsprofessionelle, som ønsker at klage, et gebyr på 5.000 kr. Desuden er det vigtigt, som øvrige ordførere også har været inde på, at ankenævnet skal være hurtigtarbejdende, hvilket der jo også lægges op til. Men da karriereforløb i dag er hurtigere end tidligere, lyder 3 måneder altså til at være lige i overkanten, så vi vil i udvalgsbehandlingen forsøge at få forkortet sagsbehandlingstiden.

Vi mener selvfølgelig også, at nævnet bør basere deres afgørelser på faglige specialister inden for det område, som sagen omhandler, så vi sikrer en fagligt stærk afgørelse og høj legitimitet i systemet. Samtidig vil vi også gerne give ankenævnet mulighed for at genoptage sager, hvis der kommer afgørende, nye oplysninger på bordet. Det vil være nogle af de ting, vi vil forfølge i udvalgsarbejdet. I Enhedslisten støtter vi beskyttelsen af personer i rapporter om utilsigtede hændelser. Personer, som rapporterer utilsigtede hændelser, beskyttes, så vi sikrer, at det ikke har konsekvenser at rapportere om problemer i behandlingen, fejl eller lignende. Det er vigtigt for et trygt sundhedssystem. Men i Enhedslisten er vi også glade for, at det tydeliggøres, at personer, som fremgår af rapporterne om utilsigtede hændelser, skal nyde den samme beskyttelse.

Det er vigtigt, at vi sikrer kvalitetskontrol, klage- og rapporteringsmuligheder og høj grad af retssikkerhed på samme tid i vores sundhedssystem. Den balance kommer vi alt i alt tættere på med L 60, selv om der er elementer, som vi kan forbedre, og som bør adresseres.

Men Enhedslisten støtter lovforslaget.

Kl. 12:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Den næste ordfører kommer fra Det Konservative Folkeparti, og det er hr. Per Larsen. Velkommen.

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det. Det er bestemt et godt lovforslag med mange positive elementer. Vi får styrket patientsikkerheden, lært af fejlene og styrket personalets retssikkerhed. Forslaget betyder opstramning på en lang række områder. Der skal være klare instrukser, så personalet ikke kommer ud i uhensigtsmæssige situationer; der stilles klare sprogkrav til sundhedspersonalet, og det er bestemt også nødvendigt; det bliver mere trygt at indberette uth'er, altså de der utilsigtede hændelser, og det er også af enormt stor værdi – ingen skal undlade at indberette noget, der er utilsigtet, for så kommer vi jo ikke videre, og så risikeres det, at man bliver ved med at begå de samme fejl igen og igen.

Man skal selvfølgelig også have mulighed for at anke vidtgående afgørelser om permanent eller midlertidig fratagelse af autorisation, og så skal sagerne selvfølgelig behandles hurtigt. Der er lagt op til, at det faktisk godt kan trække noget ud, men det må kunne klares hurtigere. Vi synes heller ikke, at ankesager skal være brugerbetalte; det må man kunne klare at dække fra statens side. Og vi støtter også muligheden for dispensation for de kontaktlinseoptikere, der ikke har nået at få en dispensation.

Samlet set støtter vi lovforslaget og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Kl. 12:44

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Den næste ordfører er fra Nye Borgerlige, og det er hr. Lars Boje Mathiesen. Velkommen.

Kl. 12:44

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak. Jeg ved ikke, om det er, på grund af at det er fredag, eller om det bare er, fordi solen skinner derude, men jeg er både enig med regeringen – det er et godt lovforslag – og også enig med Enhedslisten, for jeg synes faktisk, det er nogle relevante og gode fokuspunkter, som man rejser, f.eks. omkring brugerbetaling, som vi også meget gerne vil kigge nærmere på under udvalgsbehandlingen. Så jeg skynder mig at gå ned herfra, inden det løber helt af med mig på sådan en fredag!

Kl. 12:45

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren for Nye Borgerlige. Den næste ordfører er fra Liberal Alliance, og det er hr. Henrik Dahl. Velkommen til.

Kl. 12:45

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for det. Vi har jo allerede hørt fra flere ordførere, hvordan arbejdet med at styrke sikkerhedskulturen i det danske sundhedsvæsen har stået på i nogle år oven på Svendborgsagen i 2013. Og der har man trukket i den ene retning med en strammerpakke og i den anden retning med en tillidspakke, og nu har vi måske med L 60 her ramt den rigtige balance, hvor der lægges op til en sikkerhedskultur i sundhedsvæsenet, hvor sundhedspersonalet kan anke, og hvor den første reaktion på sikkerhedsproblemer ikke er drakoniske sanktioner – det ved man også fra andre organisationer, der arbejder med sikkerhed, ikke er vejen frem.

Så det er et rigtig fornuftigt lovforslag, som vi støtter. Tak for ordet.

Kl. 12:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren fra Liberal Alliance. Hermed er det blevet sundheds- og ældreministerens tur til at give lovforslaget et par ord med på vejen. Velkommen til ministeren.

Kl. 12:46

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Tak for det. Tak for bemærkningerne, og tak for den meget brede opbakning til det her lovforslag. Det er jo helt korrekt, at det har været et stykke tid undervejs, det er faktisk tredje version, vi behandler. Så det kunne være skönt, hvis vi kunne aftale, at nu skal vi også indføre det, for der er virkelig behov for det. Jeg vil også være ærlig og sige, at vi undervejs faktisk har skåret noget ud af lovforslaget, nemlig det lovforslag, vi behandlede lige før, og derfor er det måske ikke den store kunst at blive enige, altså når vi skærer det, vi er uenige om, ud. Men det er nok lidt mere sådan lovforslagsnørderi.

Til indholdet af det her, for det er det vigtige: Det er et vigtigt lovforslag, der både er vigtigt for sundhedspersoner, men også for patientsikkerheden. Jeg mener, det er et stort skridt, vi tager. At styrke sundhedspersoners retssikkerhed er der i den grad behov for, og det er der også for at styrke et lærende dansk sundhedsvæsen med høj patientsikkerhed – et lærende sundhedsvæsen. For ja, det er vigtigt at have handlekraftige tilsynsmyndigheder, der hurtigt og effektivt skrider ind over for sundhedspersoner og behandlingssteder, som kan være til fare for patientsikkerheden. Det er der ingen som helst der er uenige om, tror jeg. Jamen så er det også helt afgørende, at vi viser tillid og skaber trykke og gode rammer for de mange dygtige og kompetente sundhedspersoner, vi har i vores sundhedsvæsen, for det er jo de sundhedspersoner, som hver dag med deres store faglighed yder en kæmpe indsats overalt i sundhedsvæsenet, og som udgør fundamentet for, at der kan leveres sundhedsfaglig behandling af høj kvalitet til glæde for os alle sammen.

For at styrke den enkelte sundhedspersons retssikkerhed foreslås det her, at vi giver en mulighed for, at autoriserede sundhedspersoner kan anke visse særligt indgribende tilsynsafgørelser til det her nye ankenævn – det gælder navnlig afgørelser om midlertidig fratagelse af autorisation og indskrænkelse af virksomhedsområde. Og det her nye ankenævn, Ankenævnet for Tilsynsafgørelser, skal behandle klager fra sundhedspersoner, hvor der er truffet tilsynsafgørelser af en vis indgribende karakter. Det er helt afgørende for sundhedspersoners retssikkerhed, at der nu gives den mulighed, da tilsynsafgørelserne kan have vidtrækkende konsekvenser for den enkelte sundhedsperson, der risikerer at miste arbejdet eller få begrænset indtægtsgrundlaget.

Et andet afgørende formål med lovforslaget er at øge fokus på læring. Sundhedsvæsenet skal lære af sine fejl. Der begås fejl alle steder, selvfølgelig også i sundhedsvæsenet, og det vigtige er, at vi lærer af dem frem for kun at fokusere på at sanktionere den, der har begået fejlene, for det vil jo komme både sundhedspersoner og patienter til gavn, at vi lærer af fejlene og dermed forebygger dem. Vi foreslår derfor at etablere Det Rådgivende Udvalg for Tilsyn, der skal rådgive Styrelsen for Patientsikkerhed om styrelsens tilsynsmetoder og fremgangsmåde. Det Rådgivende Udvalg skal også komme med anbefalinger til styrelsens fremtidige tilsyn. Initiativet vil medvirke til, at Styrelsen for Patientsikkerhed i højere grad lærer af tilsynssager og tilsynsbesøg. Vi vil ligeledes lovfæste Fagligt Forum for Patientsikkerhed, som bistår Styrelsen for Patientsikkerhed med faglig sparring om læringsaktiviteter.

Et tredje element i lovforslaget, der skal styrke læringsindsatsen, går ud på at øge beskyttelsen mod sanktioner ved rapportering af utilsigtede hændelser. I dag er det kun personer, som indrapporterer en utilsigtet hændelse, der beskyttes mod sanktioner som følge af

rapporteringen. Vi foreslår, at beskyttelsen også skal gælde de sundhedspersoner, der indgår i rapporteringen.

Endelig foreslår vi at lovfæste et krav om, at alle driftsherrer skal sikre, at der på de enkelte behandlingssteder udarbejdes instrukser, som understøtter patientsikkerheden. Dette initiativ udspringer af anbefalingerne fra arbejdsgruppen om instrukser og ansvarsforhold i patientbehandling, som den tidligere sundhedsminister jo nedsatte på tværs af partierne, og derfor tak og ros fra mig til min forgænger i den tidligere regering.

Det er regeringens holdning, at patienters mulighed for at forstå og kommunikere med de sundhedspersoner, som de møder i det danske sundhedsvæsen, er en grundlæggende forudsætning for at bevare et højt niveau af patientsikkerhed, og derfor er der også indeholdt her i lovforslaget, at sundhedspersoners sprogkompetencer sikres på linje med andre kompetencer i forbindelse med ansættelse af sundhedsfagligt personale. På den baggrund foreslår vi her at lovfæste arbejdsgiverens og driftsherrens ansvar for at sikre de nødvendige sproglige kompetencer hos personalet.

Jeg håber, at lovforslaget vil få en god udvalgsbehandling, og jeg svarer naturligvis gerne på de spørgsmål, som udvalget måtte stille til mig undervejs. Tak.

Kl. 12:51

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Og der er indtil videre et enkelt spørgsmål her i Folketingssalen, og det er fra hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 12:51

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Nogle gange kan udvalgsbehandlingen gå rigtig hurtigt – nu var Venstres ordfører, hr. Martin Geertsen, så venlig at gøre mig opmærksom på, at den kritik, jeg har rejst, i forhold til gebyret på de 5.000 kr., faktisk er en kritik, der allerede er blevet imødekommet i forhold til de høringssvar, der er kommet ind. Så der sparede vi da i hvert fald den tid i udvalgsarbejdet, og jeg vil selvfølgelig gerne lige over for Venstres ordfører kvittere for at have nævnt det for mig.

Så jeg vil bare gerne bede ministeren om at bekræfte, at gebyret på de 5.000 kr. er pillet ud af lovforslaget. Og nu har jeg været inde at se i høringssnotatet, at det også fremgår der, så det tror jeg rolig ministeren kan bekræfte. Det går jeg i hvert fald ud fra, og ellers kommer der et opfølgende spørgsmål.

Kl. 12:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 12:52

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Men det *kan* bekræftes. Jeg hørte, at der var to-tre partier, som var inde på det her, og det er jo helt korrekt – og nu er det tredje gang, vi behandler lovforslaget, og der har været forskellige høringsrunder – at det var en del af det eksisterende lovforslag. Det er lykkedes os at få det pillet ud og finde en finansiering, hvor vi finansierer det fælles som samfund, og det er det mest fornuftige og det mest rigtige.

Derfor er det jo sådan set godt, at Folketinget har høringsperioder, hvor høringssvarene kommer ind og vi kan tilrette, og det er det, der er sket her. Så jeg er helt enig i, at det er klart det mest fornuftige at have den brugerbetaling ude, og det er det, der er sket.

Kl. 12:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Således siger vi tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 63:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven og lov om apoteksvirksomhed. (Digitalt supplement til sundhedskortet, opdatering af Statens Serum Instituts formål og opgaver, autoriserede sundhedspersoners mulighed for i forbindelse med aktuel patientbehandling at anvende oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center til beslutningsstøtte, og videregivelse af lægemiddeloplysninger til forsknings- og statistikformål m.v.).

Af sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 08.10.2020).

Kl. 12:53

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Forhandlingen er åbnet. Den socialdemokratiske ordfører, hr. Rasmus Horn Langhoff. Værsgo.

Kl. 12:53

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det gule sundhedskort er for mange af os indbegrebet af vores solidariske velfærdsmodel. Det er det kort, som viser, at vi er en del af et fællesskab, hvor der er fri og lige adgang til sundhed; hvor det ikke skal være pengepungen eller forsikringselskabet, der afgør, om man kan blive behandlet, når ulykken er ude – et sundhedsvæsen, man misunder os ude i den store verden. Sådan skal det selvfølgelig også være fremover, og for mange af os vil det her kort altså blive digitalt. Digitale løsninger skal udvikles og bruges, når det giver mening for borgerne; når det kan være med til at lette hverdagen; når det kan give os et bedre overblik og sikre os bedre mod snyd og misbrug; og når vi kan gøre det samme, som vi gør i dag, bare smartere, nemmere og sikrere.

Forslaget om at sætte gang i udviklingen af et digitalt sundhedskort er for mig at se digitalisering, når det er bedst. Jeg tror eksempelvis, at mange småbørnsforældre kan nikke genkendende til at stå der med sit barn hos lægen og famle febrilsk efter barnets sundhedskort for så at finde ud af, at det lå i den anden forælders taske, og at den anden forælder er taget på arbejde. Med den nye lov bliver det altså muligt at samle også børnenes sundhedskort i en digital løsning.

Ud over at lette hverdagen for børnefamilier og alle andre vil et digitalt sundhedskort også mindske risikoen for, at sundhedskortet bliver ødelagt, bliver tabt eller bliver misbrugt, og at vi altså ikke nødvendigvis behøver at få tilsendt et nyt fysisk kort, når man flytter adresse eller skifter læge.

Er man af den ene eller den anden årsag tilhænger af det gode, gamle fysiske sundhedskort, bliver der endda også mulighed for at beholde det, og det bliver endda også muligt at få begge dele, både i pose og i sæk, så man altså både kan have en digital løsning og have det gode, gamle fysiske sundhedskort, hvis man har lyst til det.

Det er jo så fornemt. Der er med andre ord ikke særlig mange gode grunde – i mine øjne – til ikke at bakke op om det her forslag.

Inden jeg slutter, vil jeg sige, at jeg som tidligere ligestillingsordfører også lige må løfte fanen i forhold til et andet, mindre element i det her lovforslag om forældre, hvis børn bliver indkaldt til vaccination mod hepatitis B, altså smitsom leverbetændelse. Fremadrettet vil det ikke bare være børnenes mødre, som bliver orienteret om den her indkaldelse, men vi er faktisk kommet så langt i 2020, at det også er børnenes fædre, som bliver orienteret om den her indkaldelse. Det synes jeg er et ganske fornuftigt element og en, hvad kan man sige, lille, men væsentlig ligestilling af forældreskabet, altså at ting, som vedkommer ens børn og vaccinationsprogrammet for ens børn, faktisk er relevant for begge forældre, og at det offentlige inddrager begge forældre. Det var der mange andre steder og mange andre områder som burde tage til efterretning.

Det var alt herfra. Socialdemokratiet bakker naturligvis op.

Kl. 12:56

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Den næste ordfører er fra Venstre, og det er hr. Martin Geertsen.

Kl. 12:56

(Ordfører)

Martin Geertsen (V):

Tak for det. Nu er det jo sådan, at hverken bryllupper eller bunkebryllupper er på listen over de anerkendelsesværdige formål, som giver borgere fra de orange områder på verdenskortet adgang til Danmark lige for tiden, men det skal jo ikke afholde os fra at afholde sådan et bunkebryllup her i dag, og det er det her L 63 vel i virkeligheden en illustration af, altså en masse forslag samlet under én hat.

Jeg skal ikke gentage alle lyksalighederne ved det digitale gule sundhedskort, som den socialdemokratiske ordfører har været inde på, for det er jeg sådan set helt enig i. Og vi er også i Venstre tilhængere af digitaliseringens mange, mange muligheder, og derfor er et supplerende sundhedskort jo en god idé, men med streg under, at det er supplerende i forhold til det fysiske gule sundhedskort, og det fysiske sundhedskort skal selvfølgelig ikke afskaffes. Det ligger der også nogle betragtninger om, ikke mindst fra Ældre Sagen og Institut for Menneskerettigheder, i høringssvarene.

Lovforslaget præciserer og opdaterer også Statens Serum Instituts opgaver, og det giver sådan set meget god mening, al den stund at Statens Serum Institut, selv om de jo fylder meget for tiden, rent faktisk er blevet en mindre institution, al den stund at man har frasolgt instituttets vaccineproduktion. Det er godt, at hr. Peder Hvelplund er gået nu, for ellers kunne vi have indledt en meget lang diskussion om det. Men det er i hvert fald sådan, det er.

Lovforslaget foreslår også hjemmel til, at påmindelser om hepatitis B-vaccinationer til børn af mødre, som har kronisk hepatitis B, i alle tilfælde kan blive sendt til både moren og den anden forældremyndighedsindehaver. Jeg er meget enig med den socialdemokratiske ordfører i, at det er et ligestillingsmæssigt kvantespring, vi nærmest er ude i her, og så må vi se, om vi fædre får læst det, vi får tilsendt.

Så til de to sidste elementer i lovforslaget: Det ene handler om, og det vil jeg gøre opmærksom på her, at lovforslaget lægger op til at ændre reglerne for videregivelse af oplysninger fra Lægemiddelstatistikregisteret, så det afgørende for at få adgang til oplysninger bliver formålet, dvs. at udføre forskning eller udarbejde statistik af væsentlig samfundsmæssig betydning. Jeg er sådan set enig i, at man ligesom giver mulighed for, at man kan søge i Lægemiddelstatistikregisteret på lige fod med andre nationale registre.

Afslutningsvis vil jeg sige, at jeg tror, vi bliver nødt til lige at have en snak og en diskussion om Nationalt Genom Center. Vi er principielt enige i, at man jo skal have mulighed for at kunne hente

al den beslutningsstøtte i alle de registre, man nærmest overhovedet kan komme i nærheden af, som man vil, altså det forhold, at man i behandling af en patient, om jeg så må sige, står på skuldrene af andre patienter, af andre behandlingsforløb. Men man skal også passe på, at man ikke hele tiden flytter hegnspælene og målstolperne, og jeg ved jo, at der også i den forrige regerings tid var en lang diskussion om, hvad det retssikkerhedsmæssige er, hvad det digitaliseringssikkerhedsmæssige aspekt af det med genomcenteret er. Der tror jeg man skal passe på, at man ikke flytter målstolperne, og jeg kan også se, at der er bekymring over det i nogle af høringssvarene. Så jeg tror, vi bliver nødt til at have en snak om det i udvalgsbehandlingen, altså at der er datamæssig sikkerhed og retssikkerhedsmæssig sikkerhed.

Kl. 13:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Dansk Folkeparti, fru Liselott Blixt.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Jamen der var nogle, der mente, at der var sådan en fantastisk god stemning og solen skinnede udenfor – og så kommer jeg her og ødelægger den, for hvor er jeg dog bekymret. Jeg er trist, jeg bliver gal, når jeg ser, at man med et lovforslag prøver at linke noget ind under det, som vi har kæmpet så meget imod, da vi lavede et genomcenter. Det her er lige præcis det, der gør, at borgerne mister tilliden til politikerne, nemlig det her med, at man får lavet en lov på et tidspunkt efter rigtig mange høringer, samråd, ekspertmøder osv., fordi der er borgere, der ikke ønsker, at deres dna skal bruges af hvem som helst. Og jeg ved godt, at det her forslag ikke lægger op til hvem som helst, men vi brugte utrolig meget tid for halvandet år siden på at få sat de her hegnspæle for at sikre, at hvis man bliver genomsekventeret – at ens dna bliver skåret op, og man kan finde alt om ens person i en database – så skal man først og fremmest kun gøre det frivilligt, og man skal selvfølgelig kunne framelde sig hos Vævsanvendelsesregisteret. Vi var blevet enige om det efter *rigtig hårdt arbejde*. Det her er, som der er en der siger i høringssvaret, en glidebaneeffekt. Og det hører vi tit herinde, altså at når der er en, der siger det, så siger folk: Åh, hold nu op med det med glidebaneeffekt! Det er jo præcis det samme, som vi har været ude for i forbindelse med andre lovgivninger, hvor vi gør noget, fordi vi tror på, at det er det rigtige – og så linker man lige pludselig andre ting ind under det, for vi har jo givet lov; vi har jo startet det op. Så da jeg læste det her forslag, var jeg fuldstændig enig i de høringssvar, der siger, at det her ikke er godt nok. Så selvfølgelig vil Dansk Folkeparti forespørge, om vi kan dele det her forslag op og få det her anliggende om genomcenteret taget ud, så det bliver et lovforslag for sig selv. For ellers kan vi ikke stemme for lovforslaget, som det ligger.

Vi har brug for, at borgerne føler sig trygge i Danmark. Det skal vi selvfølgelig også sikre, når vi som et af de andre punkter laver en app til en telefon, som sikrer, at man kan have sine oplysninger på sig. Men der må jeg også sige, at der altså er noget mistillid, og den skal vi også sørge for ikke bliver større, hvis man pludselig med en app kan gå ind at bruge oplysninger på en anden måde, fordi man får det samlet. Hvis vi skal lave en løsning, skal vi først og fremmest sikre, at alle kan bruge den, uanset hvilken smartphone de har, så den ikke kun kan bruges på de nyeste telefoner, som vi så det i forbindelse med den app, man har lavet til smitteopsporing. Vi skal sikre, at det ikke er et netværk, som man blot kan hacke sig ind på for at få de oplysninger – et netværk, hvor der ligger de mest vigtige af ens egne oplysninger.

Det gode ved forslaget er selvfølgelig, at det er frivilligt. Men altså, hvis man begynder at have den her mistillid til politikere og

tænker, at nu er det frivilligt, og når vi så alle sammen er kommet over på den app, gør man det lige pludselig til tvang, så er det jo det, der påvirker folk – specielt også i øjeblikket – og derfor bliver vi nødt til at have den tillid, når vi gør noget herinde. Så jeg beder til, at vi får tygget det her godt og grundigt igennem, får delt forslaget op og får sikret os, at det fortsat er sådan, at når man melder sig til Vævsanvendelsesregisteret, så kan ens genomdata ikke bruges andre steder – heller ikke, selv om det er i Danmarks og i sundhedens interesse, i forhold til at man kan hjælpe andre syge mennesker. Det lyder rigtig godt, men det er ens eget dna, som man selv bestemmer over. Det er en af de vigtige ting, så jeg vil ikke gå mere ind i de andre.

Vi kan tilslutte os meget af det andet, men vi har den her obs i forhold til appen i stedet for sundhedskortet, og så har vi bestemt det her med genomcenteret. Tak.

Kl. 13:05

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre til hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre.

Kl. 13:05

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Det er altid svært at følge efter fru Liselott Blixt, men det må jeg jo vende mig til. Og tak til ministeren for at fremsætte et lovforslag, der indeholder nogle – synes jeg – ganske glimrende tiltag, men som ordføreren fra Venstre også sagde, i lidt forskellig retning, og det kan vi jo også se fra de i hvert fald generelt meget positive høringssvar, der er indkommet.

For det første vil man gøre det muligt at tilvælge et digitalt supplement til det fysiske sundhedskort, som vi jo alle sammen er indehavere af, og det er, synes jeg, en rigtig god idé, også fordi der er tale om et frivilligt tilvalg for dem, der ønsker det. Man kan altså stadig væk holde fast i det fysiske plastikkort, hvis det er det, man har lyst til. Men muligheden for et digitalt sundhedskort løser en række lavpraktiske problemer, ligesom det gør en almen tilgængelighed bedre. Det vil eksempelvis være en fordel, når man kan tilføje information om forældremyndighed og have en kopi af børnenes sundhedskort på sin mobiltelefon. For jeg gætter på, at jeg ikke er den eneste forælder i kongeriget, der har stået hos lægen med mine børn, mens sundhedskortet har ligget i min kones pung, og det her er jo en praktisk løsning på dette og mange andre problemer.

For det andet vil man tilpasse opgavebeskrivelsen for Statens Serum Institut, så sundhedsloven reelt afspejler de nye opgaver, som SSI har påtaget sig. For der er jo sket en del ændringer over årene. Man har frasolgt vaccineproduktionen, man har overtaget en række opgaver på det veterinære område, og man har i dag en noget bredere portefølje inden for forskningsaktiviteter.

For det tredje vil man sikre de børn bedre, der er født af en mor med kronisk hepatitis B. I dag er det kun moren, der bliver informeret om muligheden for vaccination af barnet, men med lovforslaget vil man gøre det muligt at kontakte begge indehavere af forældremyndigheden, hvilket alt andet lige vil være en fordel for barnet. Herved øges sandsynligheden for, at barnet modtager denne essentielle behandling. Der anføres i høringssvarene, at man naturligvis må veje omsorgen for barnet op imod den følsomme information om morens helbred, der jo her gives videre til en anden part. Det er jo fuldstændig korrekt, men jeg er fuldstændig enig i, at her må omsorgen for barnet veje tungest, og denne information er helt oplagt relevant for begge forældre og ikke mindst for barnet.

For det fjerde vil man rette op på, hvad jeg synes er lidt en besynderlighed i forhold til netop Nationalt Genom Center. Jeg kan høre, at der er lidt delte holdninger til det her spørgsmål, og jeg ser frem til, at vi skal diskutere det i udvalget. Jeg vil dog sige, at

der, sådan som jeg læser lovforslaget her, ikke lægges op til, at der skal lægges nye informationer ind i Nationalt Genom Center; der lægges op til, at det i dag er sådan, at hvis en læge skal behandle en patient og der allerede foreligger genetisk information på patienten i regionalt regi, så kan lægen få adgang til denne data og bruge den i behandlingen, men at hvis der derimod foreligger data i Nationalt Genom Center, kan lægen ikke få adgang til denne data. Det vil sige, at patienten står i en dårligere situation, og det er jo lidt besynderligt. For i mine øjne må det afgørende jo være, hvilken type af information der er tale om, og hvad formålet er, og ikke, i hvilken database informationen tilfældigvis ligger. Det er også vigtigt at understrege, at der her ikke er tale om at dele information med andre. Det er alene den behandlingsgivende læge, der får adgang til information, der er relevant for behandlingen af den patient, som lægen har. Så jeg synes, det er ganske fornuftigt, men jeg tager gerne en drøftelse af det her relativt komplicerede spørgsmål i udvalget. Det synes jeg jo generelt altid er spændende.

Endelig vil vi for det femte lave en tiltrængt ændring i forhold til adgangen til data fra det meget velkendte Lægemiddelstatistikregister. I dag har man på grund af en lidt uheldig indsnævring af den personkreds, der er nævnt i apotekerloven, afskåret en kreds af meget relevante forskere fra at få adgang til data fra netop Lægemiddelstatistikregisteret. Denne indsnævring ophæves nu med dette lovforslag. Der skal naturligvis stadig være tale om relevante forskningsprojekter, og de skal naturligvis leve op til GDPR-regler osv., men det var da også den her ændring, der blev anbefalet i den evaluering, der netop var sidste år. Så jeg synes, det er en ganske fornuftig del af at få med i dette lovforslag.

Så alt i alt synes jeg, det er fem ganske fornuftige tiltag, som vi fra Radikale Venstres side bakker op om, og jeg ser frem til endnu en gang at skulle diskutere Nationalt Genom Center og genetik i Sundhedsudvalget. Tak for det.

Kl. 13:09

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor kan vi gå videre til næste ordfører, som er fru Kirsten Normann Andersen, SF.

Kl. 13:09

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Lovforslaget, som vi skal behandle her, indeholder som allerede nævnt flere elementer. Det indeholder bl.a. et forslag om et digitalt sundhedskort. Og i disse digitale tider tror jeg, der er rigtig mange, der efterspørger et digitalt sundhedskort. Den del af forslaget bakker SF op om, dog med en præcisering af, at det skal være frivilligt, og at der stadig væk skal være adgang til det fysiske kort. Og for god ordens skyld skal digitale sundhedskort ikke aktiveres med fingeraftryk eller lignende. Det giver også fin mening med formålsbestemmelserne for Statens Serum Institut og med påmindelser til begge forældre om tid til vacciner og den slags.

Derfor går jeg direkte til noget af det, som jeg til gengæld har en del spørgsmål til. Jeg mener, at der er brug for at arbejde videre med forslagene om autoriserede sundhedspersoners adgang til at indhente genetiske oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center. Jeg er som udgangspunkt bekymret over, at man udvider adgangen til det nationale genomcenter. Da man lavede centeret var det jo netop med henblik på en skarp indhegning på grund af diverse etiske overvejelser, og som DSAM skriver, går den udvidelse mod finalitéprincippet.

Derudover kan man frabede sig videregivelse af oplysninger, som jeg forstår det, hvilket understreger det kritiske, som både DSAM og Forbrugerrådet Tænk skriver. Der virker, jævnfør høringssvarene, til at være uenighed, i forhold til om pseudonymiseringen enten forhin-

drer formålet eller ikke giver god nok databeskyttelse. Hvis formålet er databeskyttelse, er jeg betænkelig ved, om pseudonymiseringen er god nok. Ud over alt det ovennævnte er jeg bekymret over at lave en bemyndigelsesbestemmelse, hvor ministeren selv sidder og giver adgang. Hvis der skal gives adgang, bør Folketinget vel tage stilling fra gang til gang. I forhold til videregivelse af lægemiddeloplysninger til forsknings- og statistikformål er der, som DSAM og Lægeforeningen også skriver, en relevant bekymring i forhold til databeskyttelse og sikkerhed, og jeg kan godt være bekymret for, om pseudonymiseringen er tilstrækkelig. Begge udtrykker også bekymring i forhold til manglende gennemsigtighed – både i forhold til forskningsprojekter, og hvorvidt data tilgår udlandet.

Derudover er jeg igen enig med DSAM om, at man som borger burde have mulighed for at fravælge eller endnu bedre tilvælge muligheden for videregivelse af data, allerhelst skal man kunne vælge, hvad man vil videregive data til. Derfor mener jeg faktisk også, at det her lovforslag giver anledning til, at nogle af de her forbehold skal drøftes i udvalget. Det er, som tidligere ordførere også allerede har nævnt, forhold, som vi har drøftet ganske mange gange og meget, meget indgående, i forbindelse med at vi oprettede det nationale genomcenter. Jeg var selv med til at argumentere for, at det nationale genomcenter netop skulle sikre, at vi i fremtiden havde en væsentlig mere sikker databehandling af patienters dna i forhold til det, som regionerne hidtil har formået, hvor de har haft hver deres system, og det synes jeg stadig væk er et godt argument for det nationale genomcenter. Men så meget desto mere skal vi selvfølgelig også holde fast i, at det nationale genomcenter så faktisk kan det, som vi efterspurgte, og som vi besluttede, da vi nedsatte det nationale genomcenter. Så jeg ser frem til den videre drøftelse i udvalget.

Kl. 13:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor går vi videre til hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.

Kl. 13:13

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, formand. Nu stod jeg lige og kiggede ud ad vinduet, og jeg kan konstatere, at solen er holdt op med at skinne, og at det er blevet regnvejr. Det tror jeg nu ikke alene kan begrundes i den tilgang, vi har til det herinde i Folketingssalen, men det kan godt være, at jeg kommer til at bidrage lidt til regnvejrstemningen.

Vi behandler jo i dag L 63, som vil indføre et frivilligt digitalt supplement til det fysiske sundhedskort, og som også samtidig vil lette adgangen til de genetiske oplysninger, som er opbevaret i Nationalt Genom Center. Jeg kan lige så godt sige med det samme, at Enhedslisten ligesom Dansk Folkeparti ønsker lovforslaget delt op, så vi stemmer separat om bestemmelserne vedrørende Nationalt Genom Center. Det gør vi, dels fordi vi kan støtte resten af L 63, men ikke åbning af adgang til borgernes genetiske oplysninger i centeret, dels fordi der jo ikke er nogen logisk sammenhæng mellem det og resten af lovforslaget.

Først til den positive del: I forhold til det digitale supplement til det gule sundhedskort støtter vi det varmt. I Enhedslisten mener vi, at vi skal udnytte de digitale muligheder, som teknologien tilbyder os, til også at gøre livet lettere for borgerne, når vi kan. Mange vil se det frivillige digitale supplement til sundhedskortet som en lille ting, der gør hverdagen lettere. Vi lægger også stor vægt på, at det netop både er frivilligt og derfor også et supplement, og at man stadig væk vil kunne bruge sit gamle fysiske sundhedskort. Der er mange i vores samfund, som ikke er hjemmevante i den nye digitale virkelighed. 200.000 ældre er ikke på nettet, mange på samfundets bund har ikke ressourcer og penge til at holde sig digitalt opdateret, købe og vedligeholde en smartphone eller sætte sig ind i de nye

digitale retningslinjer. Det kan også gælde for folk med forskellige grader af funktionsnedsættelse. De mennesker er også nogle, der ligger os meget på sinde i Enhedslisten. Nogle gange glemmer vi dem lidt i vores debatter herinde i Folketingssalen, så selv om vi varmt støtter forslaget, vil vi i udvalgsbehandlingen holde fokus på, at regeringens målsætning om – citat – på sigt at mindske antallet af udstedte sundhedskort ikke i længden og i realiteten kommer til at ramme de svageste i samfundet. Samtidig vil vi have opmærksomhed på, at sundhedskortet også bruges af mange til andre formål end dokumentation for rettigheder til ydelse efter sundhedsloven, og at de også bliver husket og tænkt ind i lovgivningen.

Så med de forbehold er det noget, vi vil arbejde videre med i udvalgsbehandlingen, så det også bliver tænkt ind i lovforslaget, for det er fuldstændig afgørende, at det bliver set netop som et supplement, og at det ikke bliver mere besværligt at skulle bruge det fysiske sundhedskort.

I forhold til bestemmelserne om Nationalt Genom Center støtter Enhedslisten ikke, at vi letter adgangen til borgernes genetiske data i centeret. I Enhedslisten har vi fra begyndelsen stemt imod oprettelsen af national samling af borgernes genetiske data, fordi det netop kan risikere at blive misbrugt og få uoverskuelige konsekvenser. Dengang var argumentet, som fik andre partier til at stemme for, i hvert fald efter min opfattelse, og som jeg også synes jeg kan høre i debatten i dag, at centeret netop kun skulle bruges til helt specifikke og afgrænsede formål. Nu begynder vi så skridt for skridt at lette adgangen til borgernes data, og mange gange er det jo med et ærverdigt formål, som sagtens kan forklares i det enkelte tilfælde, men kursen bliver problematisk, fordi det har vidtrækkende og uoverskuelige konsekvenser, som flere organisationer også advarer om.

Når Nationalt Genom Center blev vedtaget af et flertal i Folketinget, var det jo med den klare forudsætning, at der var et klart og afgrænset formål med den indsamling af data, og problemstillingen bliver, at hvis vi gradvis begynder at udhule det og med en salami-metode skiver enkelte dele af, mister det ligesom den legitimitet, det havde fra starten. Det var bl.a. den bekymring, vi i Enhedslisten havde, og det var derfor, vi stemte imod, men jeg synes, at det i den grad er værd at overveje for det flertal i Folketinget, som har støttet Nationalt Genom Center, at det her ikke bliver den sti, vi begynder at bevæge os ned ad. For det er principielt set helt afgørende, og det er meget afgørende, at de data, som ligger i Nationalt Genom Center, er nogle, som nyder en stor beskyttelse i forhold til den enkelte borger.

Afslutningsvis kan jeg sige, at Enhedslisten støtter forslaget, undertagen den del, der handler om Nationalt Genom Center, og derfor vil jeg gerne bede om, at vi får delt lovforslaget op, så vi kan stemme for den del, vi anser for at være positiv, og at vi kan stemme imod den del, der omhandler Nationalt Genom Center.

Kl. 13:18

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er en kort bemærkning til fru Kirsten Normann Andersen. Værsgo.

Kl. 13:18

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Det var nok mest bare på grund af ordførerens forklaring på, hvad genomcenteret i virkeligheden var beregnet til. Altså, jeg tænker det jo stadig væk som en forbedring af det, man har haft tidligere. Gensekventering er jo foregået i regionerne, og regionerne har selv haft deres egne systemer til opbevaring af de her meget følsomme data, og der var det jo tanken, at genomcenteret faktisk skulle forsikre patienterne om, at der blev passet godt på data.

Så jeg vil bare høre ordføreren, om ikke ordføreren kunne være enig i, at det trods alt er bedre, at vi har nationale planer for, hvordan

man passer godt på borgernes dna, end at man har tilfældige opbevaringssystemer i regionerne – bare for god ordens skyld.

Kl. 13:19

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 13:19

Peder Hvelplund (EL):

Jo, men nu kan man sige, at vi ligesom har haft debatten om genomcenteret, både de fordele og de ulemper, der var i forhold til det, og der endte vi jo med en forskellig stillingtagen, selv om vi er enige i forhold til de dilemmaer, der ligger i det. Jeg synes, at det, der er afgørende i forhold til L 63 her, netop er det, at når det dengang blev vedtaget af et flertal i Folketinget, var det ligesom under forudsætning af, at der var et klart afgrænset formål, og at vi skulle beskytte borgernes data.

Den bekymring, jeg synes der ligger i forhold til det konkrete forslag her, er, at vi risikerer, at vi langsomt begynder at udhule det, ligesom vi f.eks. har set det i forhold til kriminalitet, og om det, hvis det kan bruges i forhold til terrorefterforskning, så kan bruges i forhold til mordefterforskning, og hvor grænsen så ligger henne i forhold til det. Det er den bekymring, jeg gerne vil rejse i forhold til det her.

Kl. 13:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Og vi går videre i ordførerrækken til hr. Per Larsen, Det Konservative Folkeparti

Kl. 13:20

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det. Som flere ordførere har været inde på, er det en lidt blandet buket, vi her har med at gøre, men jo et lovforslag, som indeholder en række fornuftige forslag. Det er helt naturligt at give borgerne mulighed for at vælge et digitalt sundhedskort, men her skal man så huske, at sygesikringsbeviset, som det jo stadig væk hedder i daglig tale – i hvert fald nogle steder – også bruges som legitimation, og vi har faktisk haft et ønske om, at man skulle have mulighed for billedlegitimation på sundhedskortet, sådan at man også var helt sikker på, at det var den person, der gav sig ud for at være ejer af sundhedskortet, som man var i kontakt med. Så den problemstilling synes jeg er lidt interessant.

Statens Serum Instituts opgaver har ændret sig, og derfor bør opgaverne jo også præciseres og opdateres i lovgivningen. Vaccination mod hepatitis B af de børn, som er født af mødre med kronisk hepatitis B, er jo vigtigt, og derfor bør informationen selvfølgelig også tilgå begge forældremyndighedsindehaverne.

Vedrørende autoriserede sundhedspersoners indhentning af genetiske oplysninger er det oplagt, at det er de samme regler, der gælder for indhentning af oplysninger i de regionale registre og i Nationalt Genom Center.

Ændringen i adgangen til Lægemiddelstatistikregisteret, som fremadrettet foreslås sidestillet med adgangen til Sundhedsdatastyrelsens øvrige nationale sundhedsregistre, er jo ganske fornuftig, så vigtig forskning kan foregå ubesværet. Men sikkerheden omkring borgernes genomer må selvfølgelig aldrig nogen sinde kunne drages i tvivl.

Samlet set støtter vi forslaget.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og vi kan gå videre til hr. Lars Boje Mathiesen, Nye Borgerlige.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak. Da jeg stod dernede og ventede på, at jeg skulle på talerstolen, kunne jeg ikke lade være med at kigge op på de unge mennesker deroppe på tilhørerpladserne. De må simpelt hen tænke: Wauw, det var godt nok den mest spændende debat, vi er kommet ind til på en fredag eftermiddag her i Folketingssalen. Men det er nu engang sådan, det parlamentariske arbejde nogle gange er. Der er også nogle gange, der ikke er en vanvittig hård debat herinde, men hvor emnet er af lidt mere teknisk karakter. Så jeg beklager, at vi ikke kan lave den helt store debat for dem, der er kommet her i dag.

Jeg kan høre, at der er nogle, der har lidt forskellige holdninger til, hvad indholdet er i det her forslag, så det synes jeg er meget fornuftigt at vi får kigget på i udvalgsarbejdet. Så er der et ønske om at dele forslaget op. Der har vi det princip i Nye Borgerlige, at når der er nogle partier, der ønsker det, så støtter vi altid det – også selv om andre partier ikke gør det, når Nye Borgerlige ønsker, at vi skal dele dem op. Men der er vi nu lidt anderledes. Så med det: God weekend – også til dem, der er kommet her som tilhørere – og lad os kigge på det i udvalget.

Kl. 13:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Det er rigtigt, at det er en lidt teknisk debat, vi har i dag, det må man sige. Men sådan er det jo også en gang imellem.

Så er det hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 13:23

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Ja, jeg opfatter sådan set også det her lovforslag som først og fremmest et teknisk lovforslag, som gør, at den sunde fornuft vil blive en lille smule mere udbredt, end den er, før lovforslaget bliver vedtaget.

Derfor bakker vi L 63 op. Tak for ordet.

Kl. 13:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det sundheds- og ældreministeren. Værsgo.

Kl. 13:24

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Mange tak for det. Først tak for opbakningen til lovforslaget. Det er helt rigtigt, at der er en lang række delforslag, og jeg anerkender kritikken af de elementer, som jeg hørte der var kritik af, og dem vender jeg tilbage til lidt senere i min tale her. Men det er jo en bred vifte af lovforslag, og det er rigtigt, at det en gang imellem er sådan, at vi lovgiver noget teknik, men der ligger nogle gode elementer i teknikken. Jeg mener, at de alle sammen er gode, men jeg vil lige gennemgå nogle af dem, og så vil jeg vende tilbage til det, som der har skabt kritik i førstebehandlingen her.

Det første element, digitalt supplement til sundhedskortet, gør det muligt at anvende et digitalt supplement til det gule fysiske sundhedskort, vi kender, og er et frivilligt tilbud – og det er vigtigt at understrege det. Man kan vel sammenligne det lidt med f.eks. NemID, vi tidligere havde på sådan et stykke lamineret papir, og nu bruger mange af os det på vores telefon, og det er en ret stor

gevinst for os. Jeg er sikker på, at mange vil synes, at det er en lettelse, og det tror jeg da min egen familie synes i forbindelse med at finde vores ungers sundhedskort osv. Jeg glæder mig meget til at få det her indført hos os. Så skal jeg sige, at der i min tale, som dygtige embedsmænd har skrevet, står, at et digitalt supplement til sundhedskortet samtidig er et konkret eksempel på, at det offentlige følger med tiden og tilpasser de behov, som borgerne har. Det er supergodt skrevet af embedsmændene, der sidder i logen. Jeg er ikke helt sikker på, at alle borgere nødvendigvis synes, at det hele tiden forholder sig sådan, men når det gør det, skal man markere det. Så tak for, at vi får markeret, at der altså sker fremskridt, også når det offentlige har ansvaret. De ord gør jeg så dermed også til mine.

Lovforslaget foreslår som det andet også at præcisere og opdatere Statens Serum Instituts aktiviteter, så de ændringer, som instituttet har gennemgået i de seneste år, lever op til det her i forhold til opgaver og formål. Der er jo bl.a. sket det, at man har frasolgt instituttets vaccineproduktion, overtaget det veterinære beredskab i samarbejde med Københavns Universitet, og formålet er, at loven afspejler Statens Serum Instituts aktiviteter, og at formålsbestemmelsen beskriver præcis de opgaver, som instituttet rent faktisk udfører. Meget, meget fornuftigt og klogt at få det klaret.

For det tredje indeholder lovforslaget et forslag om at udvide muligheden for sende påmindelser til forældrene om anbefalede børnevaccinationer for at sikre en så høj som mulig vaccinationstilslutning. Vi kan se, at i de senere år er tilslutningen til børnevaccinationsprogrammet blevet bedre, og det er godt, bl.a. fordi der sendes breve ud til forældrene, der påminder dem om vaccinationerne, og det her forslag gør det så muligt for Serum instituttet at sende påmindelse før tidspunktet for en anbefalet børnevaccination, og det skulle gerne forbedre tilslutningen. Det ser vi også frem til.

Det fjerde element foreslår, at genetiske oplysninger, der opbevares i Nationalt Genom Center, også skal kunne indhentes til brug for beslutningsstøtte i forbindelse med et konkret patientbehandling og dermed styrke den diagnostiske proces til gavn for patienterne – og vi er nu i gang med de elementer, som jeg har hørt der er skepsis over for og måske endda ligefrem modstand imod.

Som reglerne er i dag, er det afgørende ikke, hvilken type oplysning der er tale om, men blot, hvor oplysningen bevares. Den selv samme genetiske oplysning vil være omfattet af bemyndigelsesbestemmelsen om beslutningsstøtte, hvis den opbevares i et regionalt elektronisk system, men ikke, hvis den opbevares i et nationalt genocenters landsdækkende informationsstruktur. Formålet med beslutningsstøtte er jo at støtte sundhedspersonen i at træffe den bedst mulige sundhedsfaglige beslutning i en konkret behandlingssituation og dermed støtte sundhedspersonen i at stille en korrekt diagnose. Det vil jo bidrage til, at patienter med sjældne sygdomme kan få de bedste muligheder for at få stillet den konkrete diagnose hurtigt og få tilbudt den bedste mulighed for behandling.

Lovforslagets femte og sidste element er et forslag om at give flere forskere mulighed for at få adgang til oplysninger fra Lægemedelstatistikregisteret, som kan henføres til patienter. Der gælder i dag en begrænsning i adgangen til patienthenførbare data fra Lægemedelstatistikregisteret, som ikke gælder i forhold til de andre nationale sundhedsregistre, og med forslaget afskaffes den begrænsning, så forskeradgangen til Lægemedelstatistikregisteret bliver sidestillet med forskeradgangen til de øvrige nationale sundhedsregistre. Det vil sikre, at forskerne kan opnå større viden om lægemidlers virkninger, både tilsligtede og utilsigtede, uden at udsætte patienter for kliniske forsøg, og det er for os at se også en klar fordel.

Kl. 13:29

Så står der sidst i min tale: Jeg håber, at lovforslaget vil få en god udvalgsbehandling, og at jeg stiller op til spørgsmål, man måtte have. Men før jeg siger tak til formanden for ordet, vil jeg da sige, som jeg har annonceret, at jeg selvfølgelig har hørt de kritiske røster

om de bekymringer, der er, og dem mener jeg vi bør tage meget, meget alvorligt. For jeg er fuldstændig enig i, at vi ikke er tjent med, at der er skepsis og bekymring over, hvordan vores sundhedsdata bliver opbevaret, og hvordan de bliver brugt. Samtidig må vi også som Folketing have en kæmpe interesse i, at de oplysninger, vi så har, faktisk også bliver taget i brug på en sikker og tryk og ordentlig måde til gavn for de patienter, som jo ofte står i en livstruende situation og har sjældne diagnoser, folk, der virkelig har familier, som er fuldstændig ødelagte, og hvor vi har oplysningerne, men fordi de står i et register og ikke i et andet, må man ikke gøre brug af dem. Det mener jeg er vanskeligt at forsvare i den situation. Men det skal selvfølgelig ske på en fuldkommen ordentlig måde, hvor der er tryk og sikkerhed om det.

Hvis der kommer et ændringsforslag fra udvalget om at adskille forslaget, der siger, at vi skiller det ud her, så vi adskiller de her enkeltelementer i to forskellige lovforslag, jamen så vil jeg bede mine embedsfolk om at lave det således, at vi kan få taget en særskilt drøftelse og vi kan få udboret og forhåbentlig også afmonteret noget af den nervøsitet omkring kritikpunkter, der kunne have været, og få en god og grundig drøftelse af det element. Dermed er det svaret på det, jeg startede med at sige, nemlig at jeg altså har lyttet mig til, at det element, som der var uenighed om og kritik af, foreslår vi at adressere på den måde.

Dermed tak for ordet, formand.

Kl. 13:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er lige en kort bemærkning til Liselott Blixt. Værsgo.

Kl. 13:31

Liselott Blixt (DF):

Tak. Jeg syntes lige, jeg ville bore lidt ud i forhold til det her. For hvis der nu sidder nogen og lytter med og synes, det er en interessant debat, vil jeg sige, at det godt kunne lyde, som om det, når man får lavet den her genomsekventering, kun er for at hjælpe en selv; det er det jo også i første omgang. Men det, som ministeren siger, at man kan komme og hjælpe med, er, i forhold til hvis der er nogen, der har brug for data fra en person til at helbrede en anden person. Og det er jo der, hvor vi siger: Jamen det må og skal jo være den enkelte persons samtykke, der afgør, om man kan gøre det.

Det er det, der er problematisk, for hvem er det, der ejer de her data? Og jeg ved jo, at ministeren er undskyldt, fordi ministeren ikke var med i den her sag om genomcenteret, dengang vi havde debatten. Så det kan også godt være nogle embedsfolk, det handler om – og så kigger jeg derover – altså som puttede det ind i det her lovforslag. Derfor bliver vi nødt til at have debatten igen, for selvfølgelig skal vi have et center, som man har tillid til – det er bare for at gøre det klart.

Kl. 13:32

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren, værsgo.

Kl. 13:32

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Tak for kommentaren. Jeg synes, vi gør det, at vi simpelt hen – for det skal ikke hedde sig på nogen måde, at man prøver at putte noget ind under noget andet – tager det helt ud og siger, at det element adresserer vi så selvstændigt, i et selvstændigt forløb, og det ser jeg meget, meget frem til at gøre. Og det er helt korrekt, at det jo ikke kun er for den enkelte – altså i forhold til data. Det gælder også, hvis man bliver behandlet af en læge. Den læge opnår jo en vis viden fra den behandling, som man så har foretaget, og lægen bruger den erfaring videre i patientforløb med andre patienter. For mig at se er det noget af det samme, der sker her, i forhold til hvis der er noget,

som kan komme andre til gavn, uden at man selv bliver afsløret, eller uden at nogen får viden om, hvilken person det handler om, så det kan misbruges.

Det er jo det, som vi skal sikre at det ikke bliver, altså at de her oplysninger ikke bliver misbrugt. Men stadig væk er det her jo særlig i forhold til de sjældne diagnoser, som jeg jo ved at Folketingets Sundhedsudvalg med god ret er meget, meget optaget af, fordi mennesker med sjældne diagnoser har særlig vanskelige udfordringer mange gange og meget alvorlige sygdomsforløb. Og det er særlig her, at det kan være relevant at få noget erfaring fra andre patienter i lignende situationer.

Kl. 13:33

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Liselott Blixt, værsgo.

Kl. 13:33

Liselott Blixt (DF):

Den her gang starter jeg med at stille spørgsmålene. Jeg er enig med Konservative i, at vi burde have både billede og fingeraftryk på vores sundhedskort. Er det noget, man vil overveje i forhold til fremtiden? For man bruger det mange steder. Det kan også hjælpe nogle af dem, der hverken har pas eller kørekort til at legitimere sig.

En anden ting, jeg har spekuleret over, er, i forhold til når jeg som bedstemor tager mit barnebarn med til lægen. Hvordan gør man det, hvis begge forældre har det på telefonen? Jeg kan jo ikke tage deres telefon med.

Kl. 13:34

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren, værsgo.

Kl. 13:34

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Til det første spørgsmål: Der er ikke nogen forslag heri om at ændre selve det fysiske sundhedskort. Jeg må sige, at jeg synes, at vi allerede nu har alt for mange kort. Vi har også det blå, og vi har det gule, og min egen personlige holdning og min politiske holdning er: Jo mere enkelt for borgeren, jo bedre. Og det mener jeg er en selvstændig debat værd, som ikke kun handler om sundhedsområdet, men som er en selvstændig debat. Man kan jo næsten fylde sin pung med forskellige plastikkort fra det offentlige. Det synes jeg er voldsomt, altså det, vi har i øjeblikket. Men hvis man kommer som pårørende, som bedsteforældre, altså ikke forældrene, så må man jo fra børnenes side have det fysiske kort med – de kan jo stadig væk have kortet.

Kl. 13:34

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Martin Geertsens.

Kl. 13:34

Martin Geertsens (V):

I forhold til det der med kortene synes jeg jo, at man kunne lave et eller andet step to, der handlede om at samle alle de offentlige kort i ét kort, herunder måske også udstyre dem med billedlegitimation, billeder på kortet, osv., og som jeg forstår på en tidligere sundhedsminister, jeg kender ret godt, har der også været lidt økonomiske udfordringer i det her.

Kunne ministeren forestille sig, at vi lavede en teknisk gennemgang omkring det med genomcenteret? For det her handler jo ikke kun om, hvem det er, man deler data med, men det handler også om, hvad det er for en form data antager, når man deler dem med hinanden. Så ud over, at vi så får det delt op – det synes jeg er en super idé – kunne man også lave en teknisk gennemgang eller

en anden form for brush up, når det kommer til spørgsmålet om, hvordan det egentlig var med det der genomcenter, og hvad det var for en type af data, man kunne forestille sig at man kunne dele og med hvem.

Kl. 13:35

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 13:35

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Til det første, om jeg ellers deler kommentaren om, at der også er noget økonomi: Ja, det gør jeg. Jeg var selv medlem af Folketinget, men ikke medlem af Sundhedsudvalget, da man besluttede at have to sundhedskort indført, både det gule og det blå, og der var åbenbart noget med økonomi, og det tror jeg også giver god mening, når man sidder på Slotsholmen og i Folketinget og i nogle ministerier. Jeg må bare sige med hensyn til den almindelige dansker og med hensyn til den økonomi, der bruges i samfundet på, at man skal ud at have begge kort, at jeg altså ikke nødvendigvis tror, det er klogere at pålægge danskerne at have endnu flere forskellige kort. Så jeg vil meget, meget gerne have, hvis vi kan gøre noget i step to, og jeg tror ikke kun, at det er på vores sundhedsområde, men det er formentlig også på andre områder, hvor man kan sige: Lad os prøve at se på, hvor meget man egentlig skal pålægge folk. Nu går vi så i den rigtige retning med at gøre noget af det digitalt, og det kan være en del af løsningen.

I forhold til det andet spørgsmål: Meget, meget gerne, jeg synes, det er en fremragende idé, hvis vi adskiller det. Det er jo selvfølgelig op til udvalget at lave det forslag, og så gør vi det, og hvis det kommer til et forslag, følges der op med en teknisk gennemgang. Det synes jeg er et godt forslag.

Kl. 13:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Så er det hr. Peder Hvelplund.

Kl. 13:36

Peder Hvelplund (EL):

Jamen det er jo en interessant debat, vi er ved at få her fredag eftermiddag, og jeg kan godt forsikre ministeren om, at det ændringsforslag kommer. Jeg tror, at både Dansk Folkeparti og Enhedslisten kommer til at stille forslag om det. Så det synes jeg lyder rigtig fornuftigt. Og i forhold til sundhedskortet synes jeg også, det vil være rigtig fint, hvis det var sådan, at vi kunne få set på, om vi kunne få samlet det.

Men nu kom hr. Martin Geertsen mig lidt i forkøbet i forhold til det. Jeg synes, det ville være en god idé at få lavet en teknisk gennemgang, for jeg synes jo, at den diskussion i forhold til sundhedsdata og også beslutningsstøtte er en ret principiel diskussion at have. For det er jo ikke det samme, som at det er en faglig viden, man får som læge; for man går jo decideret ind og henter sundhedsdata fra en anden person, og hvis man som person har afgivet sine data, må man jo også have en ret til at kunne sige, til hvilket formål de skal benyttes, og det er jo hele den diskussion, der ligger i forhold til diskussionen om data. For beslutningsstøtte kan være en rigtig god ting, men vi skal bare sikre os, at vi får det hegnet tilstrækkeligt ind, og derfor synes jeg, det kunne være en god idé med en teknisk gennemgang i forhold til det.

Kl. 13:37

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 13:37

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Lad os så gøre det. I forhold til det første, altså vores nu fælles ambition om at få det gjort mere enkelt og mere strømlinet og enstrenget i forhold til id-kort, sundhedskort og andet, tror jeg også, vi skal være helt ærlige over for hinanden og over for dem, der måtte se med, og sige, at det jo ikke er noget, som vi lige står og finder på sådan en fredag eftermiddag. Jeg tror også, at mange før os har haft det ønske, men at de alligevel er endt i det her med så mange forskellige kort, fordi der både er en økonomi, en EU-praksis og alt muligt andet, der skal tages hånd om, i forhold til at det blå kort jo er et EU-kort. Så alt det skal vi selvfølgelig få med ind, og det vil jeg meget gerne være med til at arbejde videre med.

Med hensyn til selve spørgsmålet var der jo sådan set fuld opbakning til, at det er klogt at få en teknisk gennemgang, hvor vi dykker ned i det. For i teknikken her ligger der jo også etik, og der ligger også politik, men det er jo også teknik, det handler om. Så jeg mener, at vi bør dykke ned i det sammen. Det vil være en fremragende idé.

Kl. 13:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Stinus Lindgreen, værsgo.

Kl. 13:38

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Fuld opbakning til en teknisk gennemgang. Det vil jeg glæde mig til, for jeg kan høre, at der med rette er en del bekymring, for det her er et kompliceret område, og der er følsomme data, og der skal være fuld opbakning fra de partier, der står bag. Det er også vigtigt, at der ude i befolkningen er tillid til, at det, vi laver herinde, faktisk er til alles bedste.

Jeg tror, at noget af det, der er rigtig vigtigt her, er, at vi jo ikke snakker om at kigge på enkeltpersoners data, men på aggregerede data på risikoscore baseret på, hvad vi ved om andre patienter osv. Det er jo det, der er det relevante her. Den enkelte er i den her sammenhæng irrelevant. Det er den samlede mængde af information, der er vigtig, og derfor er det i mine øjne helt afgørende, at hvis Nationalt Genom Center skal have en værdi, er det netop til sådan noget som det her, altså netop til understøttelse af behandling, hvor man kan samle rigtig meget information, aggregere det og holde det op imod den enkelte patient, så den enkelte patient får så meget værdi ud af det som overhovedet muligt. Men jeg vil se frem til den videre diskussion i udvalget. Tak.

Kl. 13:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):
Ministeren.

Kl. 13:39

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Jeg kan erklære mig fuldstændig enig i, at det er vigtigt at få adresseret, at det her er en stor, alvorlig og vigtig problemstilling. Helt enig! Og det er vigtigt, at der er tryk og tillid, ikke kun i Folketinget her, men også i befolkningen. Det sker jo ofte i Folketingets Sundhedsudvalg, at alle partier selvfølgelig stiller sig på patientens side og siger, at her er patienter, som virkelig kunne have gavn af den her behandling. Vi møder dem jo tit, for de kommer også tit i deputationer, og det er jo altid hjerteskræende, og det er virkelig noget, vi arbejder for, altså at den bedste teknologi, den bedste viden, alt skal tages i anvendelse, hvis det kan være til gavn og hjælpe de familier, som er så hårdt ramt af alvorlig sygdom.

Det er jo præcis det, som er grunden til, at vi har Nationalt Genom Center, og derfor skal man sikre, at de oplysninger kan bruges på en tryk, forsvarlig og sikker måde.

Kl. 13:40

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg oplever ikke, at der er flere spørgsmål, så vi siger tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 13:40

Meddelelser fra formanden

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes fredag den 30. oktober 2020, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal også henvise til den ugeplan, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 13:41).